

N:o 2.

Ank. till Riksd. Kansli den 25 April 1878, kl. 2 e. m.

Särskilda Utskottets Utlåtande i anledning af väckta förslag angående dels grundskatternas samt rustnings- och roteringsbesvärens afskrifning, dels reglering af nämnda skatter, dels införande af en fastighetsskatt, för den händelse minskning af statsinkomst skulle uppstå genom grundskatternas förändring, dels förändrade bestämmelser i fråga om allmänna bevilningens utgörande, dels ock förändrade grunder för den kommunala beskattningen.

Till Särskilda Utskottets behandling hafva öfverlemnats följande inom Riksdagens Kamrar väckta motioner, som afse förenämnda ämnen, nämligen:

Inom Första Kammaren:

Motion N:o 34, af Herr F. A. Anderson, om antagande af en lag angående förmögenhets- och inkomstskatt, i öfverensstämmelse med grunderna i förberedande skattejemkningskomiténs förslag till ny bevilningsförfordning; och

Motion N:o 35, af samme motionär, om ändring i 58 § af Kongl. Förfordningen om kommunalstyrelse på landet; samt

Inom Andra Kammaren:

Motion N:o 17, af Herr Nils Larson m. fl., angående afskrifning af grundskatterna samt rustnings- och roteringsbesvären;

Motion N:o 18, af Herr Ola Andersson i Nordanå m. fl., om förändrad lydelse af § 58 mom. 2 i Kongl. Förfordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 Mars 1862;

Motion N:o 19, af samme motionärer, angående förändrad lydelse af §§ 2, 11 och 12 i gällande Bevilningsstadga;

Motion N:o 42, af Herr H. L. Rydin, angående en fastighetsskatt, för den händelse minskning af statsinkomst skulle uppstå genom grundskatternas förändring;

Motion N:o 43, af samme motionär, angående omarbetning af Bevilningsstadgan, för den händelse grundskatterna skulle komma att utjemnas eller afskrifvas;

Bih. till Riksd. Prot. 1878. 8 Saml. 1 Afd. 2 Häft.

Motion N:o 44, af samme motionär, angående förändringar i Bevillningsstadgan;

Motion N:o 79, af Herr A. Adlercreutz, om reglering af grundskatterna;

Motion N:o 80, af samme motionär, om förändrade grunder för fastställande af bevillningen för år 1879, samt

Motion N:o 82, af samme motionär, om ändring i den kommunala beskattningen.

I sammanhang med dessa motioner har Utskottet till pröfning företagit *dels* de delar af Herr E. Keys med fleres motion N:o 13 i Andra Kammaren, med förslag till ny härordning, som afse skyldighet för rusthållare att vid karls afgång till statsverket öfverlemna häst och persedlar äfvensom att under tiden för öfvergången till en ny härordning besörja hästens vård och utfodring mellan mötena, *dels ock* Friherre R. M. Klinckowströms motion N:o 9 i Första Kammaren, angående bestämmande af några hufvudgrunder för landtförsvarets organisation, i hvad den rör grundskatterna samt rustnings- och roteringsbesvären.

Uti sin motion N:o 17 hafva Herr Nils Larson i Tullus m. fl., — under förut sättning att det af samma motionärer framlagda förslag till ny härordning i hufvudsakliga delar vunne godkännande och under åberopande af den utaf Kammarrådet Albert Anderson gjorda utredning angående grundskatternas samt rustnings- och roteringsbesvärens afskrifning samt Arméförvaltningens, Förvaltningens af Sjöärendena, Kammarkollegii och Statskontorets deröfver afgifna underdåniga utlåtande — föreslagit:

att Riksdagen måtte för sin del besluta:

1:o *Beträffande grundskatterna:*

att ränta och kronotionde å hemman eller lägenhet i jordeböcker och räkenskaper sammanföras till en summa, under benämning grundskatt;

att med denna grundskatt äfven sammanföres den till statsverket ingående ersättning för arbets- eller hofveriskyldighet, som ålegat vissa hemman och lägenheter i Skåne äfvensom åtskilliga under f. d. öfverste bostället Lilla Bjurum i Skaraborgs län förut arbetsskyldiga hemman; börande dervid denna ersättning, der den icke redan blifvit till ett oföränderligt penningebelopp bestämd, dertill omsättas i den ordning som för grundräntor och kronotionde i allmänhet är stadgad;

att grundskatt å jord af skatte- eller frälsenatur, öfverstigande för särskildt hemmansnummer eller lägenhet fem kronor — med undantag för grundskatt å sådan efter år 1809 kronan afhänd fast egendom, hvilken näst före öfverlåtelsen icke varit under stadgad åborätt upplåten — äfvensom dels kronan behållen ofvannämnda minimibelopp öfverstigande grundskatt å ecklesiastikstatens boställen samt å hemman eller lägenheter, hvilka innehafvas af enskildt verk, menighet eller inrättning, dels ock prester nes utlagor, såvida dessa för särskildt pastorat öfverstiga fem kronor, afskrifvas på det

sätt att eftergiften bestämmes första året till tio för hundra och sedermera hvar annat år till fem för hundra af grundskattens eller utlagornas ursprungliga belopp;

att denna afskrifning skall taga sin början med 1879 års utskylder;

att der i öfrigt, enligt hvad ofvan är sagdt, afskrifningsbar grundskatt för särskildt hemmansnummer eller lägenhet eller presternes utlagor för särskildt pastorat icke öfverstiga fem kronor, ifrågavarande grundskatt och utlagor skola oafkortadt utgöras under de första fjorton åren af afskrifningstiden, eller till och med år 1892, och derefter helt och hållet upphöra;

att grundskatt å sådan efter år 1809 från kronan under enskild eganderätt öfverlåten egendom, hvilken näst före upplåtelsen icke innehafts med stadgad åborätt, fortfarande skall utgöras till oförminskadt belopp, med rättighet för vederbörande egare att när som helst friköpa sig från grundskattens utgörande genom erläggande antingen på en gång af en lösningssumma af femton gånger grundskattens belopp eller ock under tio på hvarandra följande år af grundskattens dubbla belopp, i hvilken sistnämnda händelse staten för årsbetalningens fullgörande skall ega lika säkerhet som för grundskattens utbekommande;

att grundskatt å de för statsverkets räkning utarrenderade egendomar skall, der nu gällande arrendekontrakt sådant föreskrifva, oafkortadt utgöras intill dess, vid upprättande af nya kontrakt om dessa egendomar eller deras disponerande på annat sätt, grundskatten kan utan förlust för statsverket upphöra;

att grundskatt å militära och civila boställen skall vid afskrifningens början helt och hållet upphöra; den Kronan behållna grundskatt af dessa egendomar dock endast så vida densamma kan statsverket ersättas genom en motsvarande minskning i vederbörande embets- eller tjenstemans penningeaflöning;

att sådan i kronans jordeböcker upptagen grundskatt å ecklesiastika boställen samt å hemman och lägenheter tillhöriga enskildt verk, menighet eller inrättning, som är vederbörande boställsinnehafvare eller hemmansegare anordnad, skall vid afskrifningens början ur jordebok och räkenskaper uteslutas;

att någon afskrifning icke skall ega rum, vare sig af de skogsräntor, som utgöras för områden, hvilka i ersättning för privilegierad stockfångst blifvit åtskilliga sågverk i de norra länen upplåtna, eller af de afgifter, hvilka blifvit åsatta åtskilliga inom nämnda län belägna, åt enskilde endast tills vidare upplåtna lägenheter; börande dessa räntor och afgifter redovisas under titel arrendemedel;

att den arbets- eller hofveriskyldighet, som ännu åligger en del hemman och lägenheter i Skåne mot afkortning å hemmanens och lägenheternas räntor skall afskrifvas på det sätt, att, sedan den spanmålsavgift, som af hemmanen fordras såsom ersättning för befrielse från arbetsskyldigheten och hvilken likasom det penningebelopp, hvartill en del lägenheters arbetsskyldighet blifvit uppskattad, kan antagas motsvara arbetets värde, samt de dagsverken öfriga lägenheter böra utgöra, blifvit om-satta till penningar i den ordning, som för grundräntor och kronotionde är bestämd,

hvarje arbetsskyldigt hemman och lägenhet årligen af statsmedel tillgodonjuter ersättning, motsvarande så stor procent af det antagna värdet å arbetsskyldigheten, som till och med året näst före ersättningens utbetalande blifvit afskrifven; börande, om arbetsskyldigheten, under afskrifningstiden upphör, det för densamma bestämda värde jemte den för arbetsskyldigheten afkortade räntan, minskade enligt den allmänna afskrifningsplanen, utgöras;

att räntor å skattefrälsehemman eller sådana räntor, hvilka genom köp, byte eller gåfva kommit från kronan i enskild persons hand, äfvensom ej mindre den kronotionde hvilken åtföljer patronaträtt inom vissa församlingar eller under annan enskild eganderätt innehafves, än ock den rätt till arbete af vissa hemman, som ännu må tillkomma egare af skatte-sålde kronoegendomar, vid afskrifningstidens början skola af staten inlösas, räntorna efter 1876 års taxeringsvärde, kronotionden, sedan dess värde efter medeltalet af 1868—1877 årens medelmarkegångspris med tillagd forsellönersättning af 8 öre kubikfoten för råg och korn och 6 öre kubikfoten för hafre blifvit kapitaliseradt efter fem för hundra, med det sålunda erhållna kapitalbelopp, och arbetsskyldigheten, efter dess uppskattning i dagsverken, med det belopp, som genom tillämpning af förut nämnde års medelmarkegångspris och kapitalisering efter nyss anförda måttstock uppkommer;

att der vederbörande ränte- eller tiondeegare eller den, som eger tillgodonjuta arbetet, eller egare af inteckning i frälseränta icke åtnöjes med förutnämnda lösningspris eller värdet å sådan ränta icke är i 1876 års taxeringslängd särskildt upptaget, inlösningspriset skall bestämmas af tre gode män, af hvilka Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, å kronans vägnar, samt ränte- eller tiondeegare eller den, som eger tillgodonjuta arbetet, utse en hvardera och domstolen i orten den tredje; börande i öfrigt föreskrifterna i Kongl. Förordningen den 14 April 1866 angående jords eller lägenhet afstående för allmänt behof härvid i tillämpliga delar tjena till efterrättelse;

att de sålunda inlösta räntorna och kronotionden samt de i stället för arbetsskyldigheten bestämda dagsverkena skola omsättas enligt föreskrifterna i Kongl. Kungörelsen den 11 Maj 1855 och Kongl. Förordningen den 23 Juli 1869 samt till kronan utgöras med rätt för vederbörande skattskyldige till afskrifning efter den här ofvan angifna allmänna planen;

att räntor, som äro af frälseeskattenatur eller äro med dessa jemförliga, skola, för så vidt de äro i jordeböcker och räkenskaper upptagna, derutur uteslutas utan rubbning i öfrigt af skyldigheten att desamma utgöra;

att alla i jordeböcker och räkenskaper förekommande anordnade ränte- och tiondeanslag, för hvilka något besvär i stället utgöres eller hvilka utgöra ersättning för jordförluster i följd af kanal- och väganläggningar, så snart afskrifningen tager sin början, till statsverket indragas emot ersättning af statsmedel till vederbörande, svarande mot ränte- eller tiondeanslagets i jordeboken upptagna belopp;

att förmånen af grundskatternas afskrifning å de under bruk skatteköpta hemman skall tillgodokomma åboen;

att någon ny eller tillökad grundskatt från och med afskrifningstidens början icke skall åsättas, med undantag för:

a) rekognitionsskogar samt sådan jord, hvilken, utan uppodlingsskyldighet till följd af redan meddeladt beslut, skall, emot erläggande af skatteköpeskillning och utgörande af grundskatt, till enskilde öfverlåtas; börande, då upplåtelse under enskild eganderätt af dylik egendom framdeles sker, köparen förpligtas att, jemte erläggande af skatteköpeskillning enligt nu gällande stadganden, friköpa sig från skyldigheten att utgöra grundskatt genom erläggande af en löseskillning, motsvarande femton gånger grundskattens belopp;

b) sådana skogsområden, som tilldelas sågverk i de norra länen i ersättning för privilegierad stockfångst; börande dessa områden icke vidare till hemman indelas, utan enligt hittills gällande stadganden, alltid åsättas skogsränta, hvilken, i likhet med hvad beträffande redan åsatta dylika räntor här ofvan är sagdt, skall i räknenskaperna redovisas såsom arrendemedel;

att redan åsatt grundskatt, hvilken, först sedan afskrifningen börjat, efter åtnjutna frihetsår skall utgöras, må den skattskyldige eftergifvas;

att sådana trakter å öfverloppsmarkerna inom Stora Kopparbergs län och de norrländska länen, hvilka erbjuda ringa tillfällen till odling och, vare sig genom sitt läge i oregelbundna figurer inom och emellan byars och utbrutna hemmans områden eller eljest genom sin särskilda beskaffenhet, icke äro lämpliga att såsom kronoparker bibehållas, alltid skola utan åsatt grundskatt åt den högstbjudande under eganderätt å auktion försälas, med förpligtelse för köparen, dels, om marken är emot smörränta upplåten fäbodelägenhet, att lemna innehafvarne deraf ostörde i deras rätt till bete och nödigt bränsle äfvensom till virkesfångst för hus och hägnader, som för betesrättens begagnande äro behöfliga, dels ock att, i fråga om nyttjanderätten till den å marken växande skog vara underkastad enahanda bestämmelser, som, i afseende på skog å skattehemman, uppkommet af nybygge, hvilket hädanefter från kronan upplåtes, enligt Kongl. förordningen den 29 Juni 1866 gälla för sådant hemmans egare;

att skattemannarätt icke allenast till kronorusthåll, säterier och bergsmanshemman, utan ock till andra sådana under åborätt upplåtna, kronan tillhöriga hemman och lägenheter, hvilkas åboar af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande antagas och som enligt hittills gällande föreskrifter, emot till Statsverket ingående afgift, kunna till skatte köpas, skall, utan erläggande af särskild köpeskillning eller annan afgift, tillkomma den person, som derå vid den tid, då denna förändring vidtager, innehar lagligen befastad, med skatteköpsrätt förenad besittning, eller pröfvas vara dertill berättigad; samt

att, efter behörig utredning angående innehafvarens besittningsrätt och när den

samma funnits vara ostridig och af beskaffenhet att, enligt hittills gällande stadganden, skatteköpsrätt dermed varit förenad, Kongl. Maj:ts Befallningshafvande har att förordna om ofvannämnda hemmans och lägenheters omföring i jordeboken ifrån krono till skatte och derom hos Kammarkollegium göra anmälan;

2:o. *Beträffande rustnings- och roteringsbesvär:*

att dessa besvär äfvensom de utskylder, hvilka, emot befrielse från eller lindring i roteringen uti vissa orter ntgöras, skola afskrifvas samtidigt med och efter samma allmänna afskrifningsplan, som för grundskatterna häröfvan blifvit föreslagen, med undantag för:

a) extra roteringen och frälserusttjensten, äfvensom presterskapets åliggande att vid inträffande krig utgöra krigsgärd i spanmål, hvilka skyldigheter skola vid afskrifningstidens början helt och hållet upphöra;

b) de på grund af kontrakt vakanta rusthåll eller rotar, hvilkas vakansafgifter understiga det medelvärde, för ett rusthåll eller en rote, som här nedan omförmales; börande dessa rusthåll eller rotar först då komma i åtnjutande af afskrifning i likhet med rusthåll och rotar i allmänhet vid samma regemente, kår eller båtsmanskompani, när vakanskontrakten upphöra och vakansafgifterna erläggas efter berörda medelvärden, eller afskrifningen fortgått så långt, att den qvarstående planmessiga rustnings- eller roteringskostnaden för ett rusthåll eller en rote icke öfverstiger vakansafgiften;

att prestationerna vid hvarje rusthåll eller rote bestämmas regements-, kår- och, vid båtsmanshållet, kompanivis till nedannämnda värden, nemligen:

vid Lifregementets dragonkår och	400 kr.
» Lifregementets husarkår	350 »
» Smålands husarregemente	330 »
» Skånska husarregementet	320 »
» Skånska dragonregementet	300 »
» Lifregementets grenadierkår	310 »
» Andra Lifgrenadierregementet	330 »
» Vestgöta regemente	290 »
» Smålands grenadierbataljon	260 »
» Jemtlands hästjägarekår (för dubbelrote)	190 »
» Första Lifgrenadierregementet	180 »
» Uplands regemente	170 »
» Vermlands »	130 »
» Skaraborgs »	
» Kalmar »	
» Södermanlands regemente	
» Elfsborgs »	

vid Kronobergs regemente		
» Vestmanlands »	}	160 kr.
» Jönköpings »		
» Nerikes »		150 »
» Dalregementet	}	
» Bohusläns regemente		140 »
» Helsinges regemente		120 »
» Vestgöta-Dals regemente		210 »
» Norrbottens fältjägarrekår	}	
» Jemtlands fältjägarrekår		100 »
» Vesterbottens fältjägarrekår	}	
» Norra Skånska infanteriregementet		110 »
» Södra » »		
» Första Blekinge kompani	}	
» Fjerde » »		110 »
» Sjette » »		
» Andra » »		120 »
» Tredje » »	}	
» Femte » »		
» Första Södra Möre kompani		100 »
» Andra » » »	}	
» Tredje » » »		
» Tjust kompani	}	
» Södra Roslags Andra kompani		140 »
» Norra » Första »		
» Smålands kompani	}	
» Östergötlands kompani		
» Bohus Första »		
» » Andra »	}	120 »
» Vestergötlands »		
» Första Norrlands Första kompani	}	
» Första » Andra »		
» Andra » Första »		
» Första Södermanlands kompani	}	
» Andra » »		
» Södra Roslags Första »		130 »
» Gotlands Första »	}	
» » Andra »		
» Södra Hallands »	}	
» Ölands Första »		110 »

vid Ölands Andra kompani	}	. . . . .	110 kr.	
» Norra Roslags andra kompani				
» Norra Hallands kompani				100 »
» Andra Norrlands Andra kompani				150 »
Frälserroteringen i Kalmar och Blekinge län			130 »	

att likviderna emellan statsverket, å den ena sidan, och rust- eller rotehållare, å den andra, under hela afskrifningstiden skola verkställas efter nyssnämnda värden med undantag för:

a) soldatrotarne inom Särna, Idre och Hede byalag i Stora Kopparbergs län, båtsmansrotarne på Visingsö samt de nio båtsmansrotar i Kalmar län för hvilka presterskapet emot eftergift af sina utlagor erlægga vakansafgift, å hvilka rotar värdena skola utgöra samma belopp, hvarmed vakansafgifterna för dessa rotar nu utgöras;

b) utsockne frälsehemman i Halland och med ordinarie rotering, till hälften emot annan roterad jord, belagda hemman inom de f. d. privilegierade jernbergslagerna, hvilka hemmans roteringsskyldighet för hvarje rote skall bestämmas till hälften af ofvannämnda medelvärde;

c) de på grund af kontrakt vakanta rusthåll och rotar, för hvilka ofvannämnda medelvärden endast skola tillämpas, i mån som kontrakten löpa till ända eller vakansafgiften är högre än medelvärdet, sådant det, efter afräkning af hvad som blifvit afskrifvet, årligen befinnes;

att rust- och rotehållare skall vara skyldig att äfven under afskrifningstiden utgöra rustnings- och roteringsbesväret effektivt, intilldess ryttaren, soldaten eller båtsmannen afgår, då rust- eller rotehållaren är skyldig och berättigad att erlægga vakansafgift och derå i behörig ordning tillgodonjuta afskrifning;

att de skyldigheter, som på vissa orter utgöras emot befrielse från eller lindring i roteringsbesväret, skola, för så vidt de icke redan bestå af penningar, dertill omsättas med användande af medeltalet af 1868—1877 årens medelmarkegångspris, eller, der å några skyldigheter medelmarkegångspris ej finnes, efter medeltalet af nyssnämnda års markegångspris;

att jemväl hästvakansspanmålen omsättes till penningar efter medeltalet af 1868—1877 årens medelmarkegångspris;

att vid afskrifningstidens början till statsverket indragas:

a) de Göteborgs stad anslagna rotar inom Sävedals härad;

b) de vakansafgifter af Särna, Idre och Hede byalag, som nu tillgodonjutas af Elfdals socknemän, hvilka befrias från skyldigheten att vid inträffande krig anskaffa de soldater, för hvilka ifrågavarande afgifter utgått;

c) de till regementen och kårer nu ingående vakansafgifter, emot ersättning af statsmedel till vederbörande, svarande emot vakansafgifternas belopp;

att de till statsverket indragna ränte- och tiondeanslag, för hvilka ersättning

till rusthåll och rotar nu utbetalas efter årlig medelmarkegång, omsättas till pennningar efter medeltalet af 1868—1877 årens medelmarkegångspris, och beloppet deraf med tillagd forsellön ersättning å spanmålen, beräknad till 8 öre kubikfoten för råg och korn samt 6 öre kubikfoten för hafre, för hvarje rusthåll eller rote sammanföres med så väl de till vissa rusthåll eller rotar utgående penningeanslag af statsmedel, som den redan till pennningar omsatta grundskatt, hvilken för rustningen eller roteringen hittills frinjutits, men, enligt hvad förut är sagdt, vid afskrifningstidens början skall till statsverket indragas, hvarefter ifrågavarande statsanslag skola, i en summa för hvarje rusthåll eller rote, under namn af rustnings- eller roteringsunderstöd med oförändradt belopp godtgöras vederbörande, på sätt här nedan sägs;

att för rotar, hvilka icke åtnjuta något understöd af statsmedel, afskrifningen försiggår sålunda att, der roteringen utgöres effektivt, roten årligen af statsmedel tillgodonjuter ersättning, motsvarande så stor procent af det antagna värdet å roteringskostnaden, som till och med året näst före ersättningens utbetalande är afskrifven, hvaremot, der roteringsskyldigheten fullgöres medelst erläggande af vakansafgift, hvilken, i enlighet med hvad förut är sagdt, bör genom afskrifning minskas, det ursprungliga beloppet deraf, beräknadt till det värde, som för en rote i allmänhet här ofvan är antaget, nedsättes med så stor procent, som till och med året näst före vakansafgiftens erläggande blifvit eftergifven;

att för rusthåll eller rotar, hvilka åtnjuta understöd af statsmedel, afskrifningen verkställas på det sätt, att,

a) der ofvannämnda värde å rustnings- eller roteringskostnaden är större än understödet, vederbörande rust- och rotehållare, så länge besväret utgöres effektivt, jemte nyssnämnda understöd tilldelas en årlig ersättning, motsvarande så stor procent af skilnaden emellan understödet och värdet å rustnings- eller roteringskostnaden, som, enligt den antagna måttstocken för afskrifningen, till och med året näst före ersättningens utbetalande är eftergifven, hvaremot, i händelse rustnings- eller roteringsbesväret fullgöres genom erläggande af vakansafgift, merberörda understöd indrages till statsverket, samt rust- och rotehållare årligen erlägga så stor procent af skilnaden emellan ofvannämnda värde å rustnings- eller roteringskostnaden samt nyssnämnda understöd, som vid början af det år, hvarunder inbetalningen eger rum, efter ofvannämnda måttstock för afskrifningen då ännu kvarstår;

b) der det antagna värdet å rustnings- eller roteringskostnaden är lika stort med eller mindre än understödet, detta sistnämnda, så länge besväret utgöres effektivt, skall utbetalas till vederbörande rust- eller rotehållare, utan rättighet för dem att derutöver tillgodonjuta något ytterligare anslag af statsmedel, men, i händelse rusthåll eller rote är vakant, skall indragas till statsverket emot befrielse för rust- eller rotehållaren från vidare utgifter för rustnings- eller roteringsbesväret;

att sådana boställen och hemman, hvilka nu äro ålagda ordinarie rotering emot full ersättning därför, beräknad efter markegångspriset å kostnaden för en soldat-

eller båtsmansrote, från och med afskrifningstidens början och så länge besväret utgöres skola tillgodonjuta ersättning af statsmedel efter de i och för afskrifningen antagna värden å kostnaderna för en soldat- eller båtsmansrote i allmänhet;

att understöd eller ersättning för rustning eller rotering, hvilket af statsmedel utgår, skall vid de årliga uppbördsstämmorna för det föregående året till vederbörande utbetalas, likasom äfven de vakansafgifter, hvilka de rustnings- eller roterings-skyldige skola utgöra, då erläggas;

att ordinarie eller extra rotering från och med afskrifningstidens början icke skall åsättas, med undantag för nya hemman och lägenheter inom Westerbottens och Norrbottens län, hvilka, med hänsigt till de gamla med ordinarie rotering in natura derstädes belagda hemmanens rättighet att af nyhemman, i mån som de ingå i skatt, erhålla understöd i roteringen, för så vidt de äro belägna inom det till soldathållet derstädes hörande område samt, i anseende till sin jordnatur, enligt nu gällande stadganden äro underkastade ordinarie rotering, skola, allt efter som de ingå i skatt, nyssnämnda besvär åläggas på det sätt, att rotemantalet, efter jemförelse af hemmanets eller lägenhetens beskaffenhet i förhållande till förut roterade hemman inom orten, föreslås af beredningskomitén inom hvarje socken, pröfvas af vederbörande taxeringskomité, och slutligen fastställas af pröfningskomitén, börande derefter för dessa hemman vakansafgift erläggas efter enahanda beräkningsgrund, som för vakansafgifts utgörande i allmänhet här ofvan är sagdt;

samt beträffande *kyrkotionden i Skåne, Halland, Blekinge och Bohuslän*:

att Riksdagen måtte för sin del besluta, att der sådant ännu icke skett, den till andra än församlingarnes egna ändamål anordnade kyrkotionden i Skåne, Halland, Blekinge och Bohuslän indrages till kronan emot ersättning och omsättes i penningar, enligt den för kronotiondens omsättning stadgade grund, samt afskrifves på sätt om grundskatter i allmänhet här ofvan föreslås; och

att Riksdagen må i underdånighet anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes efter föregången utredning vidtaga åtgärder för afskrifvande efter samma plan, så fort ske kan, jemväl af den kyrkorna i ofvannämnda provinser behållna eller i öfrigt för församlingarnes egna behof använda kyrkotionden, så att detta sker utan statsverkets betugande.

Uti ofvanberörda delar af motionen N:o 13, med förslag till ny härordning, hemställa motionärerne att, för underlättande af öfvergången från den nuvarande till den af motionärerne föreslagna härordningen, måtte bestämmas:

att vid karls afgång från rusthåll till statsverket utan ersättning öfverlemnas häst och persedlar vid uppsutna regementen och kårer, men blott persedlar vid de afsutna, allt i mönstergildt skick enligt nu gällande bestämmelser; och

att, om staten så fordrar, åligger det samma rusthåll att under öfvergångstiden mellan mötena besörja hästens utfodring och vård, efter pris, som genom markegångs-sättning för året bestämmes.

Uti sin motion N:o 9 hemställer Herr Friherre Klinckowström, i fråga om rustnings- och roteringsbesvärerna samt grundskatterna, hufvudsakligen:

att rust- och rotehållare, i sammanhang med befrielse från grundskatter samt rustnings- och roteringsbesvärens utgörande, öfverlemna till staten, utan ersättning, nuvarande ryttare-, soldat- och båtsmanstorp, der sådana finnas, jemte ett omgifvande åkerland af *ett* tunnlands vidd, äng af äfven *ett* tunnlands vidd samt nödig hagmark för en ko och 2 à 3 får till sommarbete. Har torp större jordvidd än ofvan är nämndt, ege staten rättighet, der så pröfvas för det allmänna nödigt eller nyttigt vara, lösa denna öfverloppsjord efter laga värdering till det i ortengångbara pris. I annat fall återgår nämnde jord till det stamhemman den ursprungligen tillhört;

att vid de rotenummer, som antingen icke hafva jord eller otillräcklig sådan, eller inga eller icke laga antal byggnader, eller slutligen sakna så väl byggnader som jord, såsom bland andra de nyroterade hemmanen, hvilka erlægga vakansafgift, skall torp med laga hus och minsta lagliga areal af åker, äng och betesmark, der görligt är, genom de till roten hörande hemmanens försorg och på deras bekostnad anskaffas och kostnadsfritt till staten öfverlemnas, sedan sådant torp, efter laga besigtning, blifvit gilladt och godkändt. I annat fall lösa sig dylika roteringsskyldiga hemman från sistnämnda skyldighet antingen genom att till staten lemna torpets och torpjordens kapitalvärde med *ett tusen* kronor eller att sjelfva, der krigsstyrelsen så nödigt finner, fortfarande bekosta knektens inqvartering in natura;

att, som hvarje ryttare och knekt, så vidt görligt är, bör förses med torp, dylik bostad med omgifvande åker, äng och betesmark, till den vidd förut blifvit nämndt, bör, der intet torp för soldaten hittills funnits, eller roteringsskyldiga hemmanen äro pligtiga sådan bostad anskaffa, genom statens försorg beredas medelst expropriation af jorden på passande ställe och de nödiga byggnadernas uppförande;

att statsverket öfvertager alla de omkostnader, rust- och rotehållare hittills haft med ryttares och knekts anskaffning, lega, lön och underhåll, torpbyggnad och dess underhåll, qvarn- m. fl. resor, brukning m. m. d. Denna skyldighet öfverlåter krigsstyrelsen att, emot vederbörlig redovisning, besörjas af en vid hvarje indelt regemente eller kår bildad *ekonomisk direktion*, som eger antingen omedelbart öfvertaga dessa åligganden, i sin helhet eller delvis, eller öfverlåta dem till enskilda personer i orterna genom der hållna entreprenad-auktioner;

att alla de omkostnader staten får vidkännas för öfvertagande af hittills rust- och rotehållare åliggande skyldigheter, jemte de ersättningar statsverket därför, tid efter annan, dem lemnat, äfvensom kostnaden för hela boställsverket och truppens inqvartering med mera med hvad till indelta arméns och flottans aföning hör — garanteras genom *lag*;

samt att Kongl. Maj:t, i sammanhang med förslag till ny härordning, äfven täcktes framställa förslag till afskrifning af grundskatterna, i hvad ordning och inom hvilken tid detta bör ske, samt huru medlen dertill skola anskaffas.

Redan länge hafva de af ålder å jorden hvilande grundskatterna utgjort föremål för ett missnöje, som på senare tider gifvit sig uttryck i allt starkare framträdande yrkanden om deras uteslutande ur vårt skattesystem. Då nämnda skatter städse utgjort en betydande del af de inkomster staten egt att för samhällsbehofvens tillgodoseende påräkna, af större betydelse ju längre man går tillbaka i tiden, och samma skatter, såsom med oföränderligt belopp utgående af det säkraste kapital inom landet, kunna ur statsfinansiell synpunkt framför andra skatter anses erbjuda förmånen af en under alla omständigheter säkert påräknelig tillgång för det allmänna, anser sig Utskottet, innan det öfvergår till behandlingen af de föreliggande motionerna, böra i korthet vidröra de egenskaper hos grundskatterna, sådana de på grund af historiska förhållanden äro hos oss bestående, hvilka förr eller senare måst framkalla ofvan antydda missnöje, och utaf frågan om en reform af vårt skatteväsende, med särskild hänsyn till jordbeskattningen, göra en allt mer till lösning trängande samhällsangelägenhet.

I äldsta tider var besittningen af jord grunden och måttstocken för all politisk betydenhet inom samhället. Vid de enkla samhällsförhållandena, då behofven ej sträckte sig långt utöfver det för lifvets uppehälle nödtorftiga, var det ock naturligt, att jordbruksnäringen, genom hvilken dessa behof lättast och omedelbarast tillgodosågos, blef så godt som den enda näringen och landets befolkning hufvudsakligen jordbrukande. Under sådana förhållanden måste den beskattning, som för det allmännas behof kunde erfordras, blifva en beskattning å jorden. Man finner ock att, med undantag för några obetydligare personella utskylder, de äldsta i våra häfder omtalade skatter varit afgifter, som utgått af större eller mindre fördelningar af jorden, dervid man synes hafva, så vidt det under dåvarande utvecklade samhällsförhållanden varit möjligt, bemödat sig att någorlunda jemnt fördela dessa utskylder. Men i nu antydda förhållanden inträdde efter hand en förändring. Med den i bredd med odlingens framsteg inträdande stegringen i lefnadsbehofven äfvensom den ökade säkerheten till person och egendom samt stadgan i alla samhällsförhållanden uppstodo stadsmannanäringarne och utvecklade sig småningom till allt större betydelse. På grund af vårt lands afskilda läge samt folkets öfvervägande böjelse för krigiska idrotter kunde likväl denna utveckling endast långsamt fortgå, hvarföre staten fortfarande var hänvisad att särskildt ur den fasta egendomen uttaga största delen af de för de allmänna behofven erforderliga medel, och ännu under förra hälften af sjuttonde århundradet anlätades för att möta de af de stora krigen vållade utgifter i vidsträckt mån denna utväg. Följden här af blef emellertid en jordbeskattning, som, ofta till en början härledd från tillfälliga gärdar för tillfälliga behof och slutligen fastställd utan vidare hänsyn till den relativa afkastningen af jorden och andra beskattningsföremål, blef fristående inom skattesystemet och måste, — då staten i denna beskattning hade, en gång för alla, en gifven tillgång och sålunda kunde i samma mån lindrigare beskatta de icke

jordbrukande samhällsklasserna, samt då den indirekta beskattning, hvarigenom en del af statens utgifter kunde betäckas, någorlunda lika drabbade alla klasser i samhället, — för den jordbrukande befolkningen, såsom helt betraktad, blifva synnerligen tryckande. Härtill kom, att om ock de af jorden utgående skatter från början, på sätt nyss blifvit antydt, kunna anses hafva varit någorlunda jemnt fördelade, härutinnan i tidernas längd måste på grund af jordens olika uppodling och andra förhållanden uppstå en synnerlig ojemnhet, som med afseende på de hinder för en allmän jemkning af jordbeskattningen, som uti äldre tiders bristfälliga statistiska insigter och de med en sådan åtgärd förbundna kostnader och besvär förefunnos, icke blef afhjelpat och blef ännu mer i ögonen fallande till följd deraf att åtskillig jord var helt och hållet eller till största delen befriad från skatt, dels mot utgörande af prestationer, hvilka, om de ock i värde ursprungligen må hafva motsvarat de skatter, för hvilka de voro afsedda att utgöra ersättning, snart nog sjönko betydligt derunder, dels utan skyldighet att utgöra sådant vederlag. I den mån med samhällets utveckling å ena sidan alla näringar förkofrades och å den andra allt större olikheter i de särskilda jordbruksfastigheternas värde i förhållande till den åsatta grundskatten inträdde, måste hos den jordbrukande befolkningen vakna till lif föreställningen om obilligheten ej mindre af jordbruksnäringens tyngre beskattning i förhållande till andra näringsgrenar, än äfven af det synnerligen ojemna sätt, hvarpå denna beskattning tryckte olika jordbruksfastigheter, en föreställning, som, i den mån nämnde befolknings målsmän förmådde göra sin röst gällande, måste föranleda yrkanden till en början om rättelse af de mest i ögonen fallande oegentligheterna i beskattningsväg samt, ju längre rättelse uteblef och i följd deraf så väl nämnda oegentligheter som känslan af det obilliga i dem ökades, yrkanden om desammas mer eller mindre fullständiga utplånande. Den invändning, hvarmed dessa anspråk alltsomoftast blifvit bemötta, att nemligen grundskatten på grund af den långa tid, hvarunder den hvilat å jorden, förlorat karakteren af skatt samt iklädt sig egenskapen af ränta å ett i fastigheten in-tecknadt ouppsägbart kapital, som, då de nuvarande egarne till jorden förvärfvat densamma, blifvit vid bestämmande af jordens värde taget i betraktande och derför ej kunde sägas obilligt trycka dem, har i de jordbrukande klassernas föreställning ej kunnat vinna insteg annorlunda än som ett teoretiskt betraktelsesätt, hvilket ej för dem förmått förklara billigheten och rättvisan af den högre beskattning, som i jemförelse med andra näringsgrenar trycker jordbruket, lika litet som den påfallande ojemnheten i denna beskattning.

En sådan skatteform står föga i öfverensstämmelse med de numera såsom rigtiga allmänt erkända teorierna för ett ändamålsenligt beskattningssystem, och det torde dessutom med skäl kunna ifrågasättas, huruvida icke den förlust, som genom skattens afskaffande tillskyndas statsverket, kommer att fullt uppvägas af den samhällets sundare och kraftigare utveckling, som torde blifva en följd af de nu öfver-

klagade missförhållandenas undanrödjande. — I länder, der man tidigare tillmötesgått de jordbrukande klassernas yrkanden om rättelse af de jordbeskattningen äfven der sedan gammalt vidlådande oegentligheterna, har man kunnat tillfredsställa samma anspråk antingen, såsom i Preussen och Danmark skett och jemväl i Herr Adlercreutz' ofvannämnda motion N:o 79 i hufvudsaklig öfverensstämmelse dermed blifvit ifrågasatt, genom utjemning af grundskatten sålunda, att, sedan genom noggranna undersökningar så väl den grundskattskyldiga som den från grundskatt fria jordens värde blifvit utrönt, grundskattens hela belopp blifvit å all jord lika fördelad efter värdet, dervid den jord, som fått sig ålagd högre grundskatt än den förut utgjort, af statsmedel undfått ersättning för den ökade skattebördan, eller ock såsom i England och Norge (i sist nämnda land beträffande den del af grundskatten, som burit namnet jordeboksrättigheter, hvaremot öfrige eller leilændings-, odels- och rosstjenesteskatterna blifvit afskaffade) genom medgifvande af rätt till aflösning af grundskatten medelst inbetalning af densammas efter viss grund kapitaliserade belopp. Äfven i vårt land hafva i båda dessa rigtningar vid flercaldiga tillfällen förslag blifvit framställda, men hafva dels till följd af de med deras utförande förenade svårigheter, dels till följd af andra förhållanden icke ledt till något resultat. Beträffande en jemkning eller reglering af grundskatterna hafva sålunda verkat afskräckande ej mindre de betydliga kostnader, som skulle vara oskiljaktigt förenade med verkställandet af den noggranna uppskattning af all jord, som måste föregå hvarje åtgärd i sådan rigtning, än ock de mångfaldiga liqvider mellan statsverket och jordegarna som deraf skulle blifva en följd. Men äfven om, oafsedt nyssnämnda svårigheter, en sådan utjemning af grundskatterna komme till stånd, skulle, med de förändringar i inbördes värde jordegendomarne i tidernas längd städse äro underkastade, nya ojemnheter i jordbeskattningen inom kort uppstå, så vida man icke, på sätt i nyssberörda motion äfven blifvit föreslaget, ville förvandla grundskatten från fast till rörlig och låta den stiga eller falla med egendomens värde. Utom att likväl derigenom grundskattens belopp skulle, med jordbruksfastigheternas naturliga benägenhet att stiga i värde, allt mer ökas, hvilket icke lär öfverensstämma med de åsigter i fråga om denna skatt, som på senare tid allt mer gjort sig gällande, skulle jemväl egare af i mindre grad onererad eller från grundskatt alldeles fri jord vederfaras den orättvisa, att den ersättning, han skulle ega att uppbära för den på hans jord öfverflyttade grundskatt, icke komme att stå i riktigt förhållande till den sistnämnda, då vid ersättningsbeloppets bestämmande hänsyn allenast kunde tagas till den skatt jorden med afseende på dess nuvarande värde komme att draga, hvaremot skatten vore underkastad en obegränsad förhöjning i bredd med egendomens stigande värde. — Mot grundskattens borttagande genom aflösning har talat den omständighet, att, då aflösningen svårigen kunde göras obligatorisk, den sålunda erbjudna utväg till befrielse från skattens utgörande antagligen icke komme att i någon större

utsträckning anlitas, i hvilket afseende särskildt Englands föredöme är upplysande; egare af jord, som vore besvärad med grundskatt till högre belopp, komme sannolikt i många fall att sakna tillgångar till densammas inlösande, under det egare till mindre onererad jord ofta icke ansåge det mödan värdt att underkasta sig det med grundskattens inlösning förenade besvär, till följd hvaraf grundskatt fortfarande komme att hvila å en del jord, under det annan vore derifrån befriad, hvarigenom åtgärden skulle förlora den karakter af allmänlighet densamma borde ega, samt vårt redan förut nog invecklade kameraltväsande ännu mer komma att sakna önskvärd reda. Oaktadt sålunda allt sedan det nya statsskickets införande år 1809 önskingarne om större rättvisa i jordbeskattningen nästan vid hvarje riksdag gifvit sig uttryck uti förslag än i ena, än i andra rigtningen, äro, med undantag för de viktiga förändringar som innefattas i ränte- och tiondepersedlarnes genom Kongl. kungörelsen den 11 Maj 1855 och Kongl. förordningen den 23 Juli 1869 anbefalda förenkling samt omsättning i penningar, hvaraf en betydlig nedsättning i räntans och tiondens belopp blifvit en följd, äfvensom upphäfvandet af en och annan räntetitel, grundskatterna orubbade i sitt forna skick.

I kameralt hänseende af hufvudsakligen enahanda natur med grundskatterna äro de å jorden hvilande rustnings- och roteringsbesvärerna och hafva sålunda af samma anledningar som dessa blifvit föremål för ett ständigt växande missnöje. Mot rubbning af nämnda besvär har likväl hittills som ett oöfverstigligt hinder rest sig den omständighet, att å de prestationer, som med rustning och rotering äro förenade, den hufvudsakliga grunden för vårt försvarsväsende, nemligen indelningsverket, varit byggt. I den mån likväl öfvertygelsen om indelningsverkets olämplighet såsom grundval för vårt försvar vunnit allmänna utbredning, har utsigt yppats, att de åtgärder, som till beredande af lindring i jordbeskattningen må komma att vidtagas, kunna omfatta jemväl rustnings- och roteringsbesvärerna.

Härtill kommer, hvad dessa besvär beträffar, att, om med införandet af en ny härordning, öfningsskyldigheten för de värnpliktige i fredstid så mycket ökas, att de värnpliktige skola såsom soldater i vår tids mening kunna göra verkligt gagn i striden, knektekontrakten icke kunna lemnas utan afseende. Dessa kontrakt hafva städse utgjort ett skydd för rothållare, i afseende hvarpå må åberopas Kongl. Konfirmationen den 5 December 1682 »öfver det med allmogens fullmäktige vid denna påstående riksdag slutna kontrakt om det vissa knektehållet», hvori rothållarne lemnas den »fullkomliga försäkring att så länge på deras sida intet fel förspörjes, det som utlofvadt är att efterkomma, de, deras barn och folk, hvilka till gårdarnes kultur och bruk samt till ersättande af manskapets afgång nödvändigt kunde behöfvas, för utskrifningar och alla dervid hängande besvär, hvad namn de helst hafva kunna samt fördubblingar och våldsamma värfningar nu och i tillkommande tider vara alldeles qvitte och befriade». Enahanda skydd har tillförsäkrats innehafvare af rusthåll genom

åtskilliga Kongl. Resolutioner, bland hvilka må anföras Kongl. Resolutionen den 24 November 1680, som förklarar, att »rustningshållarne både för sina egna personer, deras sventjenare och dessutom en dräng och en pojke för rotering och utskrifning skola vara befriade samt alla gårdar, för hvilka gemen häst löper, samma villkor åtnjuta», samt Kongl. Resolutionen den 3 Januari 1683, deri det heter, att »Kongl. Maj:t kan ingen förändring göra med den friheten, som rustningshållarne för detta hafva haft vid utskrifningarne, hvarken med talet på manskapet, eller med talet på hemmanen, som derutinnan hafva njutit någon förmån, utan dermed måste förblifva alldeles efter utskrifningsinstruktionerna». Skyddet har visserligen på senare tider påståtts icke ega full tillämplighet på den art af värnpligt, som ålägger *alla* vapenföre män af *några* vissa årsklasser och icke *en viss del* af *många* årsklasser skyldighet att underkasta sig utskrifning till krigstjenst i hären. I den mån likväl, den allmänna rättsgrunden af allmän värnpligt anses lika betydande med den särskilda tillämpningen af denna pligt, som i våra häfder fått namn af »utskrifning» torde dock skyddet kunna anses oomtvistligt. Men äfven om detta icke skulle vara förhållandet, torde likväl de från nämnda kontrakt och Kongl. Resolutioner härledda anspråken å rust- och rotehållarnes sida att icke varda underkastade en vidsträcktare värnpligt icke kunna förbises, synnerligen som vår krigsförfattnings historia visar, att vid de lättnader i rustnings- och roteringsbesvärerna, som tid efter annan egt rum, man af billighetsskäl städse tagit hänsyn till dessa anspråk.

När sålunda under vårt sista finska krig indelningsverket icke kunde uppställa tillräckligt antal reservmanskap för hären, utan det s. k. förstärkningsmanskapet måste införas, kräfde rust- och rotehållare, med stöd af sina knektekontrakt, motsvarande lättnader i sina bördor, hvilka ock kommo dem till del, i det att samtidigt med beslutet om förstärkningsmanskapets införande rust- och rotehållarnes skyldighet att i fredstid hålla vargeringskarlar upphäfdes, hvarjemte de befriades från skyldighet »att allena ersätta den afgang på manskap, som under pågående krig kunde inträffa». Hären vann sålunda tillgång till ökad antal reservtrupper, hvilka, äfven utan att de soldater, som de skulle ersätta, stupat, kunde uttagas till hären, och rust- och rotehållarne fingo motsvarande lindringar i rustnings- och roteringsbördan. Och sedan den allmänna beväringsskyldigheten 1812 infördes, har äfven utjemning i rustnings- och roteringsbesväret egt rum derigenom att lindringar gång efter annan medgifvits, såsom bland andra: rotehållarnes befrielse från släpkläders anskaffande åt soldaterna mot erläggande af en mindre afgift, deras och rusthållarnes befrielse från mötespassevolansafgiften, rotehållarnes befrielse (tills vidare) från att till hälften bekosta soldatens beklädnad, samt slutligen rusthållarnes befrielse från furagepassevolansafgiften.

Oberoende af den större eller mindre grad af berättigande man vill tillerkänna rust- och rotehållares anspråk på grund af knektekontrakten, torde man sålunda

kunna säga att uti allmänna rättsmedvetandet rotfästast sig öfvertygelsen om billigheten deraf att hvarje förändring i försvarsväsendet, som afser att göra de värnpliktige dugligare icke blott att i händelse af högsta nöd gå ut, såsom det i forna tider hette, "man ur huse", utan ock att i händelse af krig, fullgöra *sin vapentjänst i fülthären*, i större eller mindre mån bör leda till en utjemning af den skilnad, som förefinnes i afseende å beskattningen för landets försvar mellan rust- och rotehållare samt andra samhällsklasser, och då Utskottet nu föreslagit antagande af en härordning, hvars bördor komma att drabba alla samhällsklasser lika och som förutsätter indelningsverkets fullständiga upphäfvande, blifver ock deraf en följd att rustnings- och roteringsbesvärerna, hvilka enligt hvad förut är nämnt i kameralt afseende äro af hufvudsakligen enahanda natur med grundskatterna, kunna och böra småningom och i samma ordning som för dessa varder bestämd afskaffas.

I underdånig skrifvelse den 24 Maj 1873 har Riksdagen med framhållande af önskvärdheten ej mindre af grundskatternas samt rustnings- och roteringsbesvärens afskrifning än äfven af den indeelta arméns ersättande med en på en utsträcktare tillämpning af den allmänna värnplikten grundad organisation af landets försvarsväsen, i underdånighet anhållit, att Kongl. Maj:t täcktes, under förutsättning att en sådan härordning blefve af Konung och Riksdag antagen, i sammanhang med förslag dertill, i näder föreslå stadganden, genom hvilka, efter en måttstock af tre procent årlig afskrifning, ej mindre rustnings- och roteringsbesvärerna med deraf härflytande kostnader komme att efter hand minskas och slutligen försvinna, än äfven grundskatterna upphöra, mot det att jordbruksfastighet äsättes bevillning efter samma grunder, som gälla för all annan fastighet, och borde den antagna härordningen träda i verkställighet först sedan nämnda stadganden om rustnings- och roteringsbesvärens samt grundskatternas afskaffande likaledes blifvit af Konung och Riksdag antagna.

I anledning af berörda underdåniga skrifvelse erhöll Kammarrådet Alb. Anderson den 26 September 1873 nådigt förordnande att, såsom särskildt biträde i Kongl. Finansdepartementet, afgifva betänkande och förslag ej mindre huruledes grundskatterna samt rustnings- och roteringsbesvärerna borde afskrifvas än ock beträffande de åtgärder i öfrigt, som genom en sådan afskrifning kunde föränledas, äfvensom att insamla och utarbета de statistiska uppgifter och öfversigter, som kunde tjena till frågans belysning; på grund af hvilket förordnande Kammarrådet Anderson den 15 September 1874 i ifrågavarande hänseenden afgifvit betänkande, deröfver Arméförvaltningen, Förvaltningen af sjöärendena, Kammarkollegium och Statskontoret den 22 Februari 1875 afgifvit infordradt underdånigt utlåtande.

Vid aflåtande till 1875 års Riksdag af förslag till nytt ordnande af landtförsvaret ansåg Kongl. Maj:t den omständigheten att frågan om grundskatternas

afskaffande då ännu ej hunnit blifva slutligen beredd, icke böra hindra omför-
mällda förslags framläggande för Riksdagen redan då, helst samma förslag
ej vore afsedda att bringas till verkställighet innan äfven frågan om grundskat-
terna blifvit afgjord. Då emellertid berörda förslag icke blef af Riksdagen bi-
fallet, förföll ock dermed för den gången frågan om grundskatternas afskrifning.
Sedermera har ämnet utgjort föremål för sistlidne Riksdags behandling, då Kongl.
Maj:t jemte aflåtande af förslag om vidtagande af åtgärder till försvarsverkets
förbättrande och i sammanhang dermed om beredande af lättnad i rustnings- och
roteringsbesväret uppgående till tio procent af dess uppskattade medelvärde, till-
lika föreslog Riksdagen att emot förhöjning af den utaf jordbruksfastighet utgående
bevillning från tre till fem öre för hvarje fulla ett hundra kronor af fastighetens
uppskattade värde och så länge den sålunda bestämda fastighetsbevillningens för-
hållande till annan bevillning efter andra artikeln ej rubbades, med vissa undantag
medgifva ett afdrag af femton procent å den kronan behållna räntan af frälse-,
skatte- och kronohemman och lägenheter. Intetdera af dessa förslag blef emel-
lertid antaget af Riksdagen, som i underdånig skrifvelse den 22 Maj 1877 ånyo utta-
lade den äsigt att någon afskrifning af grundskatterna icke borde ega rum utan i
sammanhang med införande af en för landets försvar betryggande härordning.

Utskottet, som af ofvan anförda skäl och under förutsättning ej mindre,
att det af Utskottet framlagda förslag till grunder för en ny härordning
varder godkändt, än äfven att de af Utskottet här nedan föreslagna ändrin-
gar i gällande bestämmelser om allmänna bevillningens utgörande varda vid-
tagna, anser sig böra tillstyrka grundskatternas samt rustnings- och roterings-
besvärens afskrifning, har i likhet med motionärerna ansett afskrifningen böra
ega rum i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det af Kammarrådet Anderson i
ofvanberörda betänkande framställda förslag, och får således Utskottet, som här
nedan går att angifva skälen till de afvikelser från nämnda förslag, så vidt det-
samma omedelbart afser afskrifningen, som Utskottet ansett böra vidtagas, i öf-
rigt åberopa den i betänkandet intagna motivering för de närmare bestämmel-
serna i förslaget.

*Angående
grundskat-
terna.*

Då sådana under stadgad åborätt upplättna egendomar, hvilka af åboarne
kunna köpas till skatte, så vidt de äro i mantal satte, ofta bestå af hemmans-
delar, uppgående till ett i hög grad brutet tal af hela hemmanets till en del
skatteköpta mantal, så skulle, i händelse vid grundskatternas eftergifvande räntan
och kronotionden af dessa krono-egendomar blefve från afskrifning undantagna,
ganska stora svårigheter uppstå derutinnan att en dylik obetydlig hemmansdel
först vid inträffande skatteköp komme i åtnjutande af afskrifning, hvarmedelst
grundskatternas afskrifning för hela hemmanet icke komme att ske i regelbunden
ordning utan vara beroende af tillfälligheter som tvifvelsutän komme att medföra

förveckling vid verkställigheten. Med de under stadgad åborätt upplätta lägenheter eger åter det förhållande rum att en stor del af dessa icke kunna till läget återfinnas, hvarföre det är sannolikt att desamma aldrig blifva köpta till skatte. Med afseende härå och då ifrågavarande egendomar, hvilka enligt Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen den 14 Januari 1870 utgjorde 442 mantal med skatteköpeskillning 53,885 R:dr 90 öre och 4,291 lägenheter med skatteköpeskillning 23,549 R:dr 76 öre numera genom skatteköp till antalet minskats, så att de på sätt bilagan A närmare visar vid sistlidet års utgång allenast utgjorde 235,327 mantal med skatteköpeskillning 26,811 kronor 51 öre och 4,393 lägenheter med skatteköpeskillning 24,822 kronor 24 öre samt då sammanlagda beloppet af grundskatterna för ifrågavarande egendomar sannolikt icke utgör mera än omkring 20,000 kronor, har Utskottet i öfverensstämmelse med den af Kollegierna i förberörda utlåtande uttalade åsigt funnit afskrifningsåtgärden böra utsträckas jemväl till grundskatt å nämnda egendomar. Då likväl så länge statens eganderätt till ifrågavarande jord fortfarande består, anmärkning ur principiel synpunkt kunde göras mot eftergift af nämnda ränta och kronotionde, har Utskottet, i likhet med motionärerna och på de skäl i öfrigt som för en sådan åtgärd finnas i ofvanberörda Kongl. proposition anförda, ansett, att alla sådana kronohemman och lägenheter, hvilkas åboar af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande antagas och som enligt hittills gällande föreskrifter emot till statsverket ingående afgift kunna till skatte köpas, böra utan löseskillning till skatte omföras.

Af hufvudsakligen enahanda beskaffenhet med de å jorden hvilande skatter och besvär, hvilkas afskrifning nu blifvit ifrågasatt, är den vissa hemman och lägenheter åliggande skyldighet att till kungsgårdar och militieboställen utgöra arbete äfvensom den ersättning, som för aflöst arbetsskyldighet blifvit sådana hemman och lägenheter ålagd. Skyldigheten att utgöra dagsverken till kungsgårdar, vare sig dessa varit för Kronans räkning omedelbart disponerade eller såsom boställen anslagna, har varit kringboende allmoge af ålder ålagd. Detta inhemtas bland annat af Kongl. Reglementet den 5 Januari 1684 för betjenterne under militien och landsstaten angående dem anslagna hemmans häfd och nyttjande, i hvars 5:e punkt stadgas: "Dock är till att akta att de hemman, som för detta varit vane att göra dagsverken på åker och äng vid konungsgårdarne, de skola också härefter svara derföre efter vanligheten"; samt af Kongl. Förklaringen den 7 April 1685 öfver några punkter i samma reglemente, der det i 3:dje stycket heter: »Skola de bönder, som af ålder varit vane att göra dagsverken till konungsgårdarne, härefter svara för desamme efter vanligheten så väl som ock de, hvilka Kongl. Maj:t genom särskild förordning har dertill förbundit, dock på åker och äng allena, emedan slika konungsgårdar som äre gouverneurerna och landshöfdingarne eller officerarne anslagne och hafva stort och svårt bruk och vidlöftig bergning, skulle eljest i mangel af någon hjälp och understöd förfalla i ödesmål

och lägervall; Men till skjuts eller annat släp och arbete, ehvad namn de hafva må, skola de icke vara förbundne; dock förbehåller Kongl. Maj:t sig sjelf all urgammal rättighet och allmogens vanlige pligt i en och annan måtto, när och hvar det till Kongl. Maj:ts tjenst tarfvas». Äfven i Kongl. Reglementet och Förordningen den 7 November 1695, »hvarefter officerarne och rustningshållarne samt allmogen i Skåne vid de militien anslagne hemmans häfd och nyttjande sig skola regulera och rätta», förekommer ett förbehåll derom att de bönder, som gjorde dagsverken till några konungsgårdar eller ock framdeles kunde pröfvas dertill nödige, skulle ock derefter vara pligtige sådana dagsverken efter vanligheten att utgöra och presterä. Genom Kongl. Brevet den 25 Juli 1690 till Kongl. Rådet m. m. Grefve Ascheberg tillätos vederbörande kungsgårdsinnehafvare att med deras på beställnings-, häst- och fördelshemman anslagne bönder, som vore boende inom en half mil från kungsgården, ingå skriftliga kontrakt icke allenast öfver det arbete, som bönderne skulle göra vid kungsgården, ntan ock öfver hvad de deremot uti deras ränta årligen skulle få afkorta och innehålla; dock skulle samma kontrakt vid general-guvernemetet visas och der approberas, innan de erhöilo laga kraft.

Vidkommande de kronodagsverken, hvilka varit anslagna de kronan omedelbart förbehållne kungs- och kungsladugårdar, förordnades genom Kongl. Kungörelsen den 3 December 1810 och Kongl. Brevet den 3 December 1812, att samma dagsverken vid upprättande af nya arrendekontrakt icke under något vilkor finge till arrendatorerne betingas, utan skulle de få af hemmansegarne sjelfve lösas och till kronan betalas efter årliga markegången, hvarjemte i samma Kongl. Bref förklarades, dels att frågan om upphörande af sådana hjälpdagsverken, som blifvit anslagne till kungsgårdar och lägenheter samt vissa militära och civila boställen, skulle bero på särskild pröfning, när ansökningar om befrielse från dessa dagsverken gjordes, dels ock, att i afseende på dagsverksskyldigheten vid kungsgårdar och boställen i Skåne skulle förblifva vid de särskilda resolutioner och författningar, som derom redan voro gifne eller framdeles kunde meddelas. I följd af dessa beslut vidtogos ock åtgärder, hvarigenom dagsverksskyldigheten till de kronan omedelbart förbehållna egendomar upphörde. Vid 1840—1841 årens riksdag hade Rikets Ständer fästet uppmärksamheten dervid, att de hemman, som voro dagsverksskyldiga till sådana kronoegendomar, hvilka till boställen eller indelningshafvare voro anslagna, icke i likhet med de hemman, som till nyssnämnde egendomar utgjort dagsverken, blifvit från sin arbetsskyldighet befriade, i anledning hvaraf och enär ännu dagsverksskyldiga hemman borde från denna skyldighet kunna vinna befrielse, Rikets Ständer i underdånig skrifvelse den 30 December 1840 anhöllo, att Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länen måtte erhålla nådig befallning att anställa fullständig och noggrann undersökning angående sådana uti hemmanens ränta och skattläggning icke inbegripna dagsverks- och arbetsskyldig-

heter, som in natura utgjordes till de kronans hemman och lägenheter, hvilka såsom boställen m. m. voro åt embets- och tjenstemän anslagna eller till inrättningar upplättna, hvarvid borde utredas, huru dessa skyldigheter tillkommit och hvarpå desamma sig grundade, samt sådana öfverenskommelser åvägbringas, hvarigenom åtminstone för tiden efter dåvarande boställsinnehafvares afgång visst antal dagsverken blefve bestämdt. Sedan den begärda undersökningen blifvit uppå derom meddelad nådig befallning af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande verkställd, förehade Kongl. Maj:t ärendet till pröfning — och enär de till hjälpedagsverken eller så kalladt hofveri dels vid öfverstebostället Lilla Bjurum i Skaraborgs län och dels vid åtskilliga till boställen anslagna kungsgårdar och andra kronoegendomar i Malmöhus och Kristianstads län anslagna hemmans arbetsbiträden utgjorde en väsentlig del af indelningshafvarnes påräknade löneförmåner samt genom indragning deraf, om icke allestädes, åtminstone på flere ställen, särdeles å större kungsgårdar med vidsträckta egoområden, svårigheter kunde uppstå att efter mistningen af arbetsbiträdet in natura behörigen och i rätter tid bruka och sköta dessa egendomar, vid hvilka förhållanden det icke vore lämpligt att fatta beslut om ifrågavarande tjenstbarheters indragning efter dåvarande indelningshafvares afgång, utan att i sammanhang dermed blifvande boställsinnehafvare för deras sålunda tilläfventyrs uppkommande förluster, till den del arbetshemmanen ej förpligtades att dem godtgöra, förvissades om skälig ersättning genom erforderliga statsanslag, samt att nödiga och ändamålsenliga åtgärder blefve vidtagna äfven genom dertill anvisade medel till boställshäfdens behöriga handhafvande der sådant behöfdes — förordnade Kongl. Maj:t Kammarrådet L. E. Cassel att företaga en förnyad undersökning i ämnet. En sådan undersökning blef ock år 1844 verkställd angående hvar och en af ifrågavarande egendomar, dervid, jemte det utredning meddelades om uppkomsten och beskaffenheten af de arbets- eller hofveriskyldigheter, som utgjordes till omförmälda kungsgårdar och boställen, tillika med ledning af dessa förhållanden vid hvarje särskild kungsgård verkställdes uppskattning i öke- och drängedagsverken af ifrågavarande på arbetskontrakt och gällande stadganden grundade arbetsbiträden och tjenstbarheter, hvarefter arbetsvärdet i penningar uträknades efter medelmarkegångspriset å hvarterdera slaget dagsverken under de tio åren 1834—43. Efter den utredning ärendet sålunda vunnit, förekom det åter till pröfning vid 1853—1854 årens riksdag, hvarefter Kongl. Maj:t med gillande af Rikets Ständers beslut jemlikt bref den 8 September 1854 förordnade, att arbetsskyldigheten skulle upphöra, mot det att de arbetskyldige i stället utgjorde dels den hemmanen åliggande, emot arbetsskyldigheten förut afkortade indelta räntan, och dels derutöfver en vid nämnda undersökning efter de beräknade dagsverkenas antal på vissa grunder bestämd årlig ersättning. I enlighet härmed hafva sedermera öfverenskommelser träffats med åtskilliga arbetsskyldiga såväl hemman som gatehus, hvilka sistnämnda haft sin arbetsskyl-

dighet bestämd i dagsverken, och är den ersättning för arbetsskyldigheten, som dessa hemman och gatehus utgöra, i kronoräkenskaperna redovisad under rubriken ränta. Deremot kvarstår ännu, enligt hvad Arméförvaltningen och Kammarkollegium i underdänigt utlåtande den 22 Februari 1875 upplyst, arbetsskyldigheten för 66²³/₉₆ mantal och 55¹/₄ gatehus i Skåne, för hvilka ersättningen förslagsvis kan antagas uppgå till 14,000 kronor.

I vissa fall utgöres arbetsskyldigheten till egare af jord, som icke befinner sig i statens ego, der nämligen vid skatteförsäljning af en och annan kungsgård äfven den kungsgården tillkommande rätt till arbetsprestationer af vissa hemman blifvit å köparen öfverlåten.

Ifrågavarande onera synas Utskottet i likhet med grundskatterna samt rustnings- och roteringsbesvärerna böra afskrifvas, dervid den till statsverket ingående ersättning för aflöst arbetsskyldighet torde, der den icke redan blifvit bestämd till ett oföränderligt penningebelopp, böra dertill omsättas enligt den för grundränta och kronotionde gällande grund samt derefter sammanslås med grundskatten; samt der arbetsskyldigheten ännu utgöres in natura, densamma för hvarje arbetsskyldigt hemman eller lägenhet bestämmas till ett visst värde, för hemmanen genom omsättning till penningar i den för grundräntor och kronotionde bestämda ordning af den spanmålsafgift, som för arbetsskyldighetens inlösen fordras, samt för de lägenheter, hvilkas arbetsskyldighet icke blifvit uppskattad till penningar, genom omsättning i enahanda ordning af de dagsverken, de äro skyldiga att utgöra, hvarefter nämnda värde lägges till grund för afskrifningen, på sätt i fråga om afskrifning af rustnings- och roteringsbesvärerna här nedan föreslås; och förhåller der arbetsskyldigheten skulle på grund af öfverenskommelse under afskrifningstiden upphöra, jemväl på sätt som Utskottet hemställer för det fall, att rustnings- eller roteringsbesvär icke längre utgöres effektivt. Den rätt till arbete af vissa hemman, som må tillkomma egare af skattesålda kungsgårdar, lärer böra till staten inlösas, i likhet med hvad om räntor å skattefrälsehemman föreslås, dervid på föreskrift i hvarje särskildt fall torde komma att få åbera, huru förhållas bör för den händelse, att egare af arbetsskyldigt hemman eller lägenhet skulle vägra att ingå på uppgörelsen.

Beträffande presternas utlagor torde, på sätt Kollegierna i sitt öfver Kammarkrådet Andersons betänkande afgifna utlåtande anmärkt, skäl icke finnas för eftergift af desamma annorlunda än genom vanlig afskrifning, då boskapspenningarne samt den prestgårdarne i Skåne påförda altarhafra med formarskpenningar, såsom utgående af sjelfva prestgårdarne, äro af grundskatts natur, samt hvad angår gården och taxen äfvensom dem motsvarande utlagor i de s. k. eröfrade provinserna, presterskapet för dem är ersatt genom prestgårdarnes frälsefrihet.

Till beredande af större enkelhet vid afskrifningens verkställande, har Utskottet ansett, att der vid afskrifning å grundskatt för hemman eller lägenhet bråk af öre uppkommer, afskrifningsbeloppet bör beräknas till närmast högre öretal.

Då i följd af beslutet om militiebostälernas indragning till statsverket den boställsdirektionerna åliggande befattning med indelta arméns boställen jemlikt Kongl. brefvet den 21 December 1877 upphört, har den i Kammarrådet Andersons betänkande intagna föreskrift om rätt för direktionerna att uppbära den grundskatt, som enligt gällande arrendekontrakter af arrendatorerna utbetalas, kunnat uteslutas.

I enlighet med anmärkningar af Kollegierna hafva, på sätt äfven motionärerne föreslagit, till föreskrifterna om expropriation af frälseräntor m. m. fogats bestämmelser att äfven egare af in-teckning i frälseränta skall ega att påkalla lösningspri-sens bestämmande genom gode män, samt att vid sådan expropriation Kongl. Förordningen den 14 April 1866 skall i tillämpliga delar lända till efterrättelse, hvar-emet, såsom afseende åtgärder af administrativ natur, uteslutits föreskrifterna om upprättande af förteckningar öfver frälseräntor m. m.

Då på sätt jemväl Kollegierna anmärkt antagligen få jordegare komme att begagna sig af den uti Kammarrådet Andersons betänkande för dem föreslagna rättighet att under afskrifningstiden få medelst erläggande till statsverket af ett belopp motsvarande det efter en räntefot af fem procent kapitaliserade värdet å den vid friköpandet ännu icke afskrifna del af grundskatten och ett sådant medgifvande dessutom skulle, om det mera allmänt begagnades, förorsaka vederbörande myndigheter ett synnerligt besvär, har någon bestämmelse i sådan syftning icke blifvit upptagen.

I fråga om dispositionen af öfverloppsmarkerna i Stora Kopparbergs län och de Norrländska länen stadgas i Kongl. Skrifvelsen till Kammarkollegium den 29 Juni 1866 att, med undantag af s. k. renbetesland, sådana trakter å öfverloppsmarkerna i Stora Kopparbergs län och de Norrländska länen, hvilka erbjuda ringa tillfällen till odling och, vare sig genom sitt läge i oregeibundna figurer inom och emellan byars och utbrutna hemmans områden eller annars genom sin särskilda beskaffenhet, icke äro lämpliga att såsom kronoparker bibehållas, skola efter Kongl. Maj:ts bepröfvande i hvarje särskildt fall

antingen, der vissa hemman eller byalag å marken begagna mulbete mot smör-ränta, med dessa hemman förenas utan skatteköpeskilling, men med tillökning i hemmanens mantal och ränta, på sätt afvittringsförfattningarne föreskrifva,

eller ock beläggas med skogsränta i enlighet med hvad nådiga Förordningen den 28 Juni 1775 och nådiga Brefvet den 5 December 1780 för skattläggningarnes verkställande i Savolax och Karelen föreskrifva samt åt den högstbjudande under eganderätt försäljas med förpligtelse för köparen, om marken är mot smörränta upplåten fäbodelägenhet, att lemna innehafvarne deraf ostörde i deras rätt till bete och nödigt bränsle, äfvensom till virkesfångst för hus och hägnader, som för betesrättens begagnande äro behöfliga;

dock att i begge dessa fall blifvande enskilde egare af marken skola i fråga om nyttjanderätten till derå växande skog vara underkastade enahanda bestämmelser,

som i afseende på skog å skattehemman, uppkommet af nybygge, hvilket hädanefter från kronan upplåtes, gälla för sådant hemmans egare enligt Kongl. Förordningen den 29 Juni 1866.

Då Utskottet på sätt förut blifvit antydt icke trott sig böra i sammanhang med frågan om grundskatternas afskrifning föreslå andra ändringar i gällande lagstiftning än dem som betingas af sjelfva afskrifningsåtgärden, har Utskottet ansett det af motionärerne i öfverensstämmelse med Kammarrådet Andersons betänkande framställda förslag till de ändringar i ofvanberörda stadganden, som föranledas af grundsatsen att från och med afskrifningens början någon ny eller tillökad grundskatt i allmänhet icke skall åsättas, böra utbytas mot bestämmelser, som fullständigt ansluta sig till föreskrifterna uti ifrågavarande Kongl. skrifvelse blott med den afvikelse, att det vederlag för öfverloppsmarkens upplåtelse under eganderätt, som hittills kommit statsverket till godo i form af marken åsatt skogsränta eller tillökning i mantal och ränta för det hemman, med hvilket marken förenats, blifvit ersatt af en köpeskilling, som nye egaren har att en gång för alla erlägga.

*Angående
rustnings- och
roteringsbe-
sväret.*

Enahanda skäl, som tala därför att presternas utlagor allenast efter en småningom skeende afskrifning böra upphöra, äro jemväl tillämpliga å skyldigheten att erlägga vakansafgifter för de nio båtsmansrotar i Södra Møre härad af Kalmar län, som mot eftergift i utlagorna blifvit presterskapet ålagda, hvarföre denna skyldighet först efter successiv afskrifning i likhet med roteringsbesväret i allmänhet bör upphöra.

Utaf de på grund af kontrakt vakanta rusthåll och rotar vid kavalleriet äro en del endast halfvakanta, d. v. s. mot erläggande af vakansafgift befriade från skyldigheten att hålla karl, men fortfarande pligtiga att prestera häst äfvensom vid en del regementen och kårer åtskilliga persedlar, en del åter helvakanta, hvilka utom vakansafgiften prestera endast beväringspersedlar, hvarjemte vid flere regementen och kårer af infanteriet vakanta rusthåll jemte vakansafgifterna utgöra åtskilliga prestationer. Då afskrifningen bör omfatta icke allenast vakansafgiften utan äfven öfrige ofvannämnde besvär, men det för utrönande af besvärets sammanlagda värde för ett rusthåll eller en rote blefve nödvändigt att åsätta hvarje prestation särskildt värde, hvilket åter skulle mycket inveckla afskrifningen, har Utskottet till undvikande af denna olägenhet ansett det böra stadgas, att sådana rusthåll och rotar först då böra komma i åtnjutande af afskrifning i likhet med rusthåll och rotar i allmänhet, när vakanskontrakten upphöra. Men på det vederbörande rust- eller rotehållare härigenom icke må komma i sämre ställning än andra, är det nödigt att medgifva dem rätt att när som helst uppsäga kontrakten. För vinnande af större lättnad vid verkställandet af liqviderna emellan statsverket, å ena, samt rust- eller rotehållaren, å andra sidan, har derjemte stadgats, att när vakanskontrakt blifvit af rust- eller rotehållare eller kronan, der sådan rätt på grund af bestämmelse i kontraktet varit kronan förbehållen, uppsagdt, kontraktet först upphör med slutet af det år, hvarunder upp-

sägningen skett; och tager derefter afskrifningen sin början, sedan den vakansafgift, hvarå afskrifningen skall ega rum, blifvit satt till enahanda belopp, som då ännu kvarstår för rusthåll eller rote i allmänhet vid samma regemente, kår eller båtsmanskompani. Det torde förtjena att bemärkas, att genom de af Utskottet för nu ifrågavarande fall föreslagna bestämmelser ej mindre rust- eller rotehållarens än äfven statens ställning till afskrifningen varder hufvudsakligen densamma som enligt motionärernas förslag, ty likasom enligt det sistnämnda vakansafgift, som öfverstiger det antagna medelvärdet, skulle dertill nedsättas, lärer väl få antagas såsom gifvet, att, derest den af Utskottet ifrågasatta bestämmelse komme att tillämpas, rust- eller rotehållare, som utgjorde sådan högre vakansafgift, icke underlåte att begagna sin rätt att frånträda vakanskontraktet, likasom, i de fall, der ifrågavarande afgift vore lägre än medelvärdet, enda skilnaden blefve, att det öfverlätas åt rust- eller rotehållaren att sjelf utröna den tidpunkt, då sammanlagda värdet af vakansafgiften och öfriga af honom utgjorda prestationer sammanfölle med hvad af det antagna värdet å rustnings- eller roteringskostnaden kvarstode, ett afgörande, som, då det ligger i hans intresse att vakanskontraktet till nämnda tidpunkt, men hvarken längre eller kortare, fortfar att gälla, trygt bör kunna åt honom öfverlätas.

I fråga om bestämmandet af de värden å rustnings- eller roteringskostnaderna vid hvarje rusthåll eller rote, som under afskrifningstiden böra läggas till grund för liqviderna emellan statsverket, å ena, samt rust- och rotehållarne, å andra sidan, förekommer, att derest nämnda värden skulle bestämmas för hvarje särskildt rusthåll eller rote, afskrifningen skulle derigenom mycket invecklas. Med afseende härå, och då Utskottet tillika funnit att vissa medelvärden, gällande för hela riket, icke i anseende till de olika förhållanden, som å skilda trakter förefinnas, lämpligen kunna bestämmas, men att deremot besväret för särskilda rusthåll eller rotar vid samma regemente, kår eller båtsmanskompani, om ock företeende olikheter, likväl måste anses vara någorlunda likartadt, har Utskottet ansett sig böra biträda motionärernes förslag derom, att visst medelvärde å rustnings- eller roteringskostnaden bestämmes för hvarje regemente, kår eller båtsmanskompani. De medelvärden motionärerne föreslagit stödjå sig på de beräkningar öfver rustnings- och roteringskostnaderna vid särskilda regementen, kårer och båtsmanskompanier, som med ledning af *dels* de squadrons- och kompanivis upprättade specifika uppgifter om ryttarens, soldatens eller båtsmannens förmåner af rust- eller rotehållaren, som genom vederbörande departementschefers försorg blifvit infordrade och öfverlemnade till de för utredande af frågorna om lindring i rustnings- och roteringsbesvären den 8 Oktober 1867 och den 4 December 1868 i nåder nedsatta komitéer, *dels ock* medelvärdet af 1864—1873 årens markegångspris å de persedlar, som ingå i de rust- eller rotehållare åliggande prestationer, blifvit af Kammarrådet Anderson efter grunder, som finnas angifna i hans merberörda betänkande sid. 56 och 57, verkställda; och finnas de medelvärden för rusthåll och rotar vid särskilda regementen, kårer och båtsmanskompanier, som

af dessa beräkningar framgått såsom resultat, införda i den vid betänkandet fogade tabell N:o 29. Motionärernes förslag innefattar icke någon annan ändring af dessa medelvärden än dels att rustnings- eller roteringskostnaden för rote med full roteringsskyldighet icke ansetts böra understiga 100 kronor, dels ock att medelvärdena, der de icke uppgått till jemnt tiotal kronor, blifvit satta till det närmast högre eller lägre, allt efter som de mest närmat sig det ena eller andra.

Då man torde ega fullt skäl att antaga att rustnings- och roteringsbesväret, vare sig detta utgöres vid infanteriet eller båtsmanshållet, icke i något fall understiger 100 kronor, har det sålunda föreslagna minimum synts Utskottet lämpligt, lika som Utskottet äfven finner åtgärden att utjemna medelvärdena, så att dessa sluta på tiotal af kronor, ändamålsenlig, enär derigenom nödig lättnad för afskrifningens verkställande beredes; och har i öfrigt skäl icke förekommit, hvilka synts Utskottet innebära giltig anledning till ändring af de föreslagna värdena.

Då medelvärdet af roteringskostnaden för båtsmansrotar i Halland blifvit satt till olika belopp för rotar tillhörande Norra och Södra Hallands kompanier, nemligen för rotar under det förra till 100 och för rotar under det senare till 130 kronor, torde, vid det förhållande att utsockne frälshehmanen i nämnda provins, jemlikt Kongl. brefven den 10 Oktober 1848 och den 18 April 1854, få ständigt så i freds- som krigstid hållas vakanta med förbindelse och rättighet för hemmansegarne att för deras andelar i rotarne erlägga endast hälften af det belopp, hvartill vakansafgiften för en båtsman i länet uppgår, den af motionärerne föreslagna bestämmelse, att roteringsskyldigheten för hvarje rote skulle sättas till hälften af ofvannämnda medelvärde, böra ändras sålunda, att för ifrågavarande roteringsskyldighet sättes ett gemensamt medelvärde, enär i annat fall, ehuru den efter markegång bestämda vakansafgiften för en båtsman i hela länet utgår med lika belopp, ifrågavarande skyldighet blefve för rotar under de olika kompanierna till olika värde uppskattad. Till gemensamt medelvärde har synts böra tagas hälften af medeltalet emellan de för de båda halländska båtsmanskompanierna bestämda medelvärden, eller 57 kronor 50 öre, hvilket belopp för jemnhetens skull blifvit ökad till 60 kronor.

Bland ifrågavarande medelvärden har äfven bort upptagas medelvärdet för en rote vid ordinarie båtsmansroteringen i städerna, dervid med afseende på de genom Kongl. brefven den 21 Maj 1816, den 5 Augusti 1817 och den 31 Mars 1853 fastställda, från de för båtsmanshållet i öfrigt gällande bestämmelser skiljaktiga grunder för utgörandet af de vakansafgifter, som för dessa rotar skola erläggas, detta värde, med frånträdande för detta fall af den eljest följda grundsatsen, att intet medelvärde satts lägre än 100 kronor, upptagits till det belopp, som efter medelberäkning för åren 1864—1873 utgör medeltalet för samtliga städer af de under nämnda år erlagda vakansafgifter 70 kronor 19 öre, eller, med uteslutande af öretalet, 70 kronor.

Då, med afseende derå, att de inom de f. d. privilegierade jernbergslagerna belägna hemman, hvilka genom Kongl. kungörelsen den 9 Juni 1871 fått sig ordi-

narie rotering ålagd till hälften emot annan roterad jord inom samma län, dervid undfått rättighet att fullgöra roteringsbesväret genom erläggande af vakansafgift, och till följd deraf icke blifvit något visst regemente tilldelade, tvekan skulle kunna uppstå angående det medelvärde, som vid roteringsbesvärets afskrifning vore att tillämpa, torde det vara nödigt meddela bestämmelse derom, att för hvarje hemman skall vid afskrifningen tillämpas medelvärdet för det regemente, inom hvars stånd det är beläget, eller, der det icke är beläget inom något regementes stånd, det till hvilket hemmanet närmast är hänförligt. Skulle i sistnämnda hänseende tvekan uppstå, torde afgörandet få bero på föreskrift i hvarje särskildt fall.

Till befrämjande af reda och ordning vid afskrifningens verkställande har den föreskrift ansetts nödig, att der ryttare, soldat eller båtsman under året afgår, rust- eller rotehållaren skall i den ordning hittills gällande författningar stadga till samma års slut erlägga tillfällig vakansafgift, samt rusthållet eller roten i öfrigt anses effektiv. I den förmån, som för närvarande rust- eller rotehållare vid inträffande vakans åtnjuter, att först inom viss tid behöfva rekrytera, sker genom den nu föreslagna bestämmelsen ingen annan inskränkning än den, att, i den mån afgangen inträffar närmare årets slut än ofvannämnda tid, ifrågavarande frihetstid varder förkortad, men har denna omständighet, särskildt med afseende på de rust- och rotehållare genom afskrifningen beredda stora förmåner, icke ansetts vara af den betydelse, att den påkallat ett särskildt stadgaande. I öfrigt torde böra anmärkas, att med ifrågavarande bestämmelser ingen ändring åsyftas i gällande stadganden angående fardag vid ryttare-, soldat- eller båtsmanstorp.

Då den af rusthållen vid det berustade infanteriet utgående hästvakansafgift lika litet som öfriga rusthållen åliggande prestationer bör utgöras längre än rusthållet är att anse såsom effektivt, har till undvikande af tvekan vid tillämpningen sådant bort särskildt utmärkas.

På det att, derest det skulle finnas lämpligt och verkställbart att utbetalning af rustnings- eller roteringsunderstöd skedde särskildt till hvarje delegare i rusthåll eller rote, hinder icke måtte möta för vidtagandet af en sådan anordning, har föreskriften, att de uti nämnda understöd ingående belopp skulle i en summa för hvarje rusthåll eller rote godtgöras vederbörande, blifvit utesluten.

Då statsverket vid afskrifningen bör ega räkna sig till godo det understöd, som utgår till Jemtlands roteringskassa och Westmanlands knektelegomedelskassa, har det befunnits nödigt att nämnda understöd från afskrifningens början icke vidare utbetalas till nämnda kassor, utan bör detsamma i likhet med annat roteringsunderstöd direkte godtgöras rotehållarne så länge de utgöra roteringen effektivt eller genom erläggande af genom kontrakt bestämd vakansafgift, men derefter indragas till statsverket. För bestämmande af det belopp, hvilket sålunda bör komma hvarje understödsberättigad rote till godo, lär vid afskrifningstidens början — sedan den del af anslaget till Jemtlands roteringskassa, som, motsvarande indragna ränteanslag, nu ut-

går efter årlig medelmarkegång, blifvit omsatt till penningar på sätt om andra dylika anslag blifvit föreslaget — böra uträknas, huru mycket vid jemförelse mellan hvardera anslagens sammanlagda belopp och antalet af de till understöd deraf berättigade rotar på hvarje sådan rote belöper, med iakttagande deraf, att i Jemtland hvarje kavallerirote, hvilken består af två rotar, erhåller dubbelt mot infanterirote.

Det anslag, som jemlikt Kongl. resolutionen den 23 Januari 1683 under namn af knektetunna af statsmedel utgår till hvarje soldat vid Kongl. Södermanlands regemente mot afkortning å soldatens årslön af roten, läser i mån af soldaternas afgang komma att indragas, och då detsamma, såsom icke ingående till rotehållarne, ej kommer att tagas i beräkning vid liqviden emellan dem och statsverket, har Utskottet ansett någon bestämmelse angående vare sig ifrågavarande eller andra anslag af likartad beskaffenhet nu icke erforderlig.

De boställen och hemman, hvilka här nedan i punkten 2:o under o) omförmålas såsom ålagda ordinarie rotering emot full ersättning därför, äro dels kaplansboställen, hvilka, ehuru berättigade till frihet från rotering, fått sig sådan ålagd och måste qvarstå dervid till dess roteringen kan öfverflyttas på annat inom kompaniets stånd varande oroteradt, men roteringsskyldigt hemman, dels åtskilliga hemman inom Jönköpings och Kronobergs län, hvilka förut deltagit i gammal rotering, men genom lagakraftvunnet beslut fått en del kaplansboställens rotering på sig öfverflyttad; och lära dessa boställen och hemman äfven framgent, så länge roteringsskyldigheten utgöres, därför böra komma i åtnjutande af full ersättning, hvilken torde kunna bestämmas till det medelvärde å roteringsbesväret, som för afskrifningen må varda antaget.

Lika med motionärerne anser Utskottet det vara af vikt, att icke under tiden för öfvergången till en ny härordning statsverket må komma att drabbas af den betydliga kostnaden för nyanskaffning under en kort tidrymd af hela det antal hästar och persedlar, som det hittills ålegat rusthåll och rotar att prestera. Då likväl den af motionärerne till förebyggande häraf föreslagna bestämmelse, att hästarne och persedlarne skola vid karls afgang till statsverket öfverlemnas, synes innebära ett ingrepp från statens sida i rust- eller rotehållares eganderätt till samma hästar och persedlar, ett ingrepp hvars befogenhet med skäl torde kunna ifrågasättas, samt det med nämnda bestämmelse afsedda ändamål, att bereda staten rätt att använda hästarne och persedlarne, äfven vinnes genom rust- eller rotehållarnes förpligtande att utan ersättning tillhandahålla statsverket desamma så länge de kunna användas för det med dem afsedda ändamål, har Utskottet föreslagit en bestämmelse i sådan syftning, helst det torde kunna antagas, att, der eganderätten till hästarne stannar hos rust- eller rotehållarne, de komma att egna hästarne en omsorgsfullare vård än hvad må hända eljest blefve fallet. Till förekommande af all tvekan om utsträckningen af den rust- eller rotehållarne sålunda ålagda skyldighet har bestämmelsen så affattats, att deraf tydligen framgår, att den afser jemväl de hästar, som halfvakanta rusthåll och rotar

varit skyldiga att prestera, äfvensom de persedlar så väl dessa som öfriga vakanta rusthåll och rotar må hafva varit pligtiga att utgöra, men allenast den häst och de persedlar, som å rusthåll eller rote finnas, då karl afgår, vakanskontrakt uppsäges eller utan föregången uppsägning tilländagår; hvarjemte särskildt blifvit utmärkt, att persedlarnes vård och underhåll skall bekostas af staten.

Öfvergången till den nya härordningen skulle, hvad kavalleriet beträffar, väsentligen underlättas derigenom att regemente eller kår bereddes utväg att så länge det såsom indelt icke vore upplöst få sina hästar under de tider, då de icke toges i anspråk för kronans räkning, såsom hittills vårdade och utfodrade hos rust- eller rotehållarne. Med afseende på de fördelar, som genom afskrifningen i allmänhet komma att tillskyndas rust- och rotehållare, har Utskottet, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med motionärerne, icke tvekat att föreslå bestämmelser, hvarigenom rust- eller rotehållare, hvilken vid afskrifningens början haft skyldighet att hålla häst, skulle, der så finnes erforderligt, kunna förpligtas att äfven efter förloppet af den tid, under hvilken det ålegat honom att utan särskild godtgörelse hålla häst och så länge det regemente eller den kår, hvartill rusthållet eller roten hör, består såsom indelt, mot ersättning ombesörja vård och utfodring af egen nummerhäst, der han på grund af hvad ofvan är sagdt tillhandahåller statsverket sådan, eller ock staten tillhörig häst, allt likväl blott under de tider, då hästen icke för kronans räkning tages i anspråk.

I fråga om rustnings- eller roteringsbesvärens afskrifning kunna möjligen för något fall föreskrifter erfordras utöfver de af Utskottet föreslagna, särskildt i den syftning att liqviderna mellan statsverket, å ena, samt rust- eller rotehållare, å andra sidan, må komma att i möjligaste måtto förenklas derigenom att rust- eller rotehållare tillåtes att å de belopp, han har att till statsverket inbetala, afräkna hvad han samtidigt eger att af statsmedel utbekomma; och har Utskottet förty ansett det böra öfverlemnas åt Kongl. Maj:t att meddela de ytterligare föreskrifter, som kunna finnas erforderliga.

Slutligen har Utskottet bort nämna det Utskottet icke förbisett, att genom båtsmanshållets indragning flottan går i mistning af en stor del af det manskap, som hittills varit att för densamma påräkna, men då någon motion rörande sättet att här för bereda flottan ersättning för närvarande icke föreligger, har Utskottet trott sig så mycket mindre ega anledning att i detta afseende framställa något förslag, som, derest båtsmanshållet varder indraget, Kongl. Maj:t icke lär underlåta att för Riksdagen framlägga förslag rörande sättet för anskaffandet af det för flottan erforderliga manskap.

Vid reformationens genomförande i Danmark indrogs till kronan likasom i Sverige en del af tionden, men i olikhet med förhållandet i Sverige, der indragningen omfattade de två tredjedelar af tionden, som utgått till lika fördelning emellan biskopen, kyrkan och de fattige, sträckte sig i Danmark indragningen

Angående kyrkotionden i Skåne, Halland, Blekinge och Bohuslän.

allenast till den tredjedel, hvilken, enligt det danska fördelningssättet, tillkommit biskopen, hvaremot de återstående, kyrkorna och kyrkoherdarne anslagna två tredjedelarne blefvo vid sitt ursprungliga ändamål bibehållna. Äfven sedan de forna danska provinserna Skåne, Halland, Blekinge och Bohuslän blifvit med Sverige förenade, undergick detta förhållande inom dem ingen förändring, till följd hvaraf kyrkorna inom dessa provinser fortfarande förblefvo i besittning af den tredjedel af tionden, som af ålder varit dem anslagen. Denna s. k. kyrkotionde utgår, på sätt af bil. F inhemtas, med sammanlagdt 32,518,992 kubikfot råg, 62,941,338 kubikfot korn, 18,376,615 kubikfot hafre, 2,916,469 kubikfot blandkorn samt 11,548 kronor 37 öre i penningar, men hela afkastningen har dock icke behållits kyrkorna, utan hafva, såsom jemväl af nyssnämnde bilaga framgår, åtskilliga dispositioner deraf egt rum till förmån för ändamål, som dels äro att anse som församlingarnes egna, dels äro för dem främmande, hvarjemte en del af kyrkotionden blifvit till kronan indragen. I Blekinge och Bohuslän eger tiondegifvaren rätt att lösa tionden efter ett visst lågt pris, men i Skåne och Halland är han pligtig att antingen leverera spanmålen in natura eller lösa den efter markegång med tillägg af forsellön. I underdånig skrifvelse den 22 Maj 1873 anhöll emellertid Riksdagen, som ansåg med billighet öfverensstämmande att, i afseende å utgörande af denna tionde inom de två sistnämnda provinserna, de skattskyldige bereddes samma lättnad, som kommit dem till del vid utgörandet af kronans ränta och tionde, men att en förändring i ofvanberörda syfte borde föregås af en närmare utredning, om och på hvad sätt densamma kunde utan förnärmande af någons rätt åvägabringas, det Kongl. Maj:t tacktes, efter vederbörandes hörande, taga i öfvervägande, huruvida icke den inom provinserna Skåne och Halland utgående kyrkotionde kunde till penningar omsättas i enlighet med de i Kongl. förordningen den 23 Juli 1869 angående förändring af grundräntor och kronotionde, bestämda grunder samt derom till Riksdagen aflåta nådig framställning. I anledning af denna skrifvelse anbefaldes genom nådig remiss den 30 Maj samma år Kammarkollegium och Statskontoret att efter vederbörandes hörande med underdånigt utlåtande inkomma, och torde, sedan numera från samtliga vederbörande yttranden till Kammarkollegium inkommit, berörda utlåtande inom kort vara att emotse.

Då på sätt ofvan blifvit nämnt kyrkotionden i Skåne, Halland, Blekinge och Bohuslän motsvarar en del af kronotionden inom det öfriga Sverige, anser Utskottet lika med motionärerne de tiondepligtige invånarne i nyssnämnda provinser böra genom kyrkotiondens afskrifning beredas en skattelindring svarande mot den, som genom afskrifning af kronotionden komme de tiondepligtige i det öfriga Sverige till del. Härvid måste likväl en åtskilnad göras mellan å ena sidan den kyrkotionde, som är anordnad för andra än församlingarnes egna behof, samt å andra sidan den kyrkorna behållna eller i öfrigt för församlingarnes egna ända-

mål disponerade. Hvad förstnämnde tionde angår, torde, vid det förhållande att den i allmänhet är anordnad för behof, hvilka det tillhör staten att tillgodose, samma tionde böra till statsverket indragas emot ersättning till den person eller institution, som deraf varit i åtnjutande, hvarefter den bör, der sådant ännu icke skett, omsättas till penningar enligt den för kronotiondens omsättning stadgade grund samt afskrifvas efter samma måttstock, som för grundskatterna må vara antagen. Beträffande åter den del af kyrkotionden, som är kyrkorna behållen eller i öfrigt för församlingarnes egna behof disponerad, såsom t. ex. anslagen på lön åt prest, klockare eller barnmorska, öfverlåten åt vederbörande patronus mot skyldighet att bygga och underhålla kyrkan o. s. v., lär statsverket, såsom motionärerna också föreslagit, icke böra belastas med någon ersättningsskyldighet för afskrifningen af densamma, enär i sådant fall statsverket komme att bestrida utgifter, hvilka hittills alltid ålegat församlingarne. På grund häraf, och då sålunda församlingarne sjelfva måste draga försorg om fyllandet af den brist, som genom afskrifningen komme att uppstå i de tillgångar, hvilka hittills varit att påräkna för tillgodoseendet af församlingarnes ifrågavarande behof, äfvensom med vederbörande anordningshafvare träffa uppgörelse om anordningarnes ersättande efter den rätt en hvar af dem eger eller hvarmed han förklarar sig åtnöjas, hvarigenom allt församlingen i viss mån komme att gent emot afskrifningen af denna del af kyrkotionden intaga enahanda ställning som statsverket emot afskrifningen af grundskatterna samt rustnings- och roteringsbesvärerna, har Utskottet lika med motionärerna ansett afskrifningen af den kyrkorna behållna eller i öfrigt för församlingarnes egna behof använda kyrkotionden böra föregås af en utredning angående de omständigheter, som vid afskrifningens verkställande till bevarande af allas rätt kunna vara att iakttaga, samt derföre ansett det böra öfverlemnas åt Kongl. Maj:t att, efter sådan utredning och så vidt enskild rätt derigenom icke förnärmas, vidtaga åtgärder för afskrifvande af nämnda tionde antingen efter samma grund, som för afskrifning af grundskatterna är föreslagen, eller, derest den verkställda utredningen skulle ådagalägga nödvändigheten af i viss mån förändrade bestämmelser, efter annan lämplig grund.

I 9 § 1 momentet af Kongl. förordningen angående grunderna och vilkoren för hemmansklyfning och jordafsöndring den 6 Augusti 1864 stadgas, att å jord, ^{Angående} som från hemman eller lägenhet afsöndras, skall läggas årlig afgäld i spanmål ^{afsöndrad} eller annan lämplig räntepersedel, hvilken afgäld ej må vara mindre, än att den ^{jords afgäld.} motsvarar hvad af hela hemmanets eller lägenhetens räntor och öfriga allmänna utskylder vid jämförelse af egornas storlek och beskaffenhet å den afsöndrade jorden belöper. Sammanställas med detta stadgande bestämmelserna dels i 2 mom. af samma paragraf, att afhandling rörande jordafsöndring skall ingifvas till Konungens Befallningshafvande, som har bland annat att pröfva den öfverenskomna

afgälden, och densamma, der den befinnes tillräcklig, fastställa, men i annat fall högre lämplig afgift bestämma, dels i 13 § af samma Kongl. förordning, att innehafvare af hemman eller lägenhet eger så länge han riktigt utgör ränta och öfriga utskylder för hemmanet eller lägenheten sjelf uppbära den afgäld, som för afsöndrad jord erläggas skall, men att, om han brister deri, kronans uppbördsman bör samma afgäld, der den icke redan för året finnes vara af jordens innehafvare betald, till den bristande räntans och andra skyldigheters utgörande uppbära, framgår, att föreskriften om åläggandet af afgäld tillkommit för att trygga det allmännas rätt till utfående af ränta och öfriga utskylder. Då rättvisa och billighet kräfvat, att, derest grundskatterna samt rustnings- och roteringsbesvärerna afskrifvas, innehafvare af afsöndrad jord må ega att, i mån af afskrifningens fortgång, njuta afdrag å afgälden, har Utskottet funnit en bestämmelse i sådan syftning nödig, hvarvid likväl, med afseende derpå att afgälden blifvit bestämd med hänsyn icke allenast till de hemmanet eller lägenheten åliggande grundskatter samt rustnings- och roteringsbesvär utan äfven till dess öfriga utskylder såsom väghållningsbesvär, skjutsskyldighet, skyldighet att bygga prestgård och tingshus m. m., afdraget icke kunnat sättas till samma procenttal af afgälden som den för hvarje gång afskrifna del af grundskatten samt rustnings- och roteringsbesvärerna utgör af dessas hela belopp, utan måst bestämmas till så stor andel af det afskrifna beloppet, som vid jemförelse af egornas storlek och beskaffenhet på den afsöndrade jorden belöper. Utskottet har icke förbisett, att afdragets bestämmande enligt denna grund i många fall torde blifva förenadt med svårighet och gifva anledning till tvist och har därför i främsta rummet hänvisat parterna att söka träffa frivillig öfverenskommelse med hvarandra; skulle ej på denna väg uppgörelse komma till stånd, har Utskottet vidare föreställt sig att afdragets belopp lämpligen borde kunna genom kompromiss bestämmas.

Då afgälden för jord, som blifvit till besittning på viss tid eller på lifstid afsöndrad från hemman eller lägenhet, oftast i större eller mindre mån har karakteren af arrende, skulle ofvan anförda bestämmelser, derest de äfven på sådana jordafsöndringar vunne tillämpning, stundom leda till obehörigt ingrepp i privaträttsliga förhållanden, hvarföre Utskottet ansett tillämpningen deraf böra inskränkas till de fall, der jorden blifvit för alltid upplåten.

Angående
beloppet af
grundskat-
terna samt
rustnings-
och roterings-
besvärerna af-
vensom mått-
stocken för
afskrifnin-
gen.

För utrönande af sammanlagda beloppet af grundskatterna samt rustnings- och roteringsbesvärerna, hvilket skulle komma att afskrifvas, har Utskottet anställt följande beräkningar.

Enligt bilagda sammandrag litt B. och C. grundade å 1876

års kronoräkenskaper, utgör räntan af jord å landet	4,480,847: 91.
och räntan af städernas jord	10,160: 35.
	<hr/>
	4,491,008: 26.

Transport 4,491,008: 26.

Häriifrån böra afräknas:

1:o Ränta å sådana, efter år 1809 till enskilda under eganderätt öfverlättna egendomar, hvilka före öfverlåtelsen icke innehafts under stadgad åborätt, utgörande enligt de i Kammarrådet Andersons betänkande meddelade uppgifter	47,710: 27.	
2:o Boställsräntor	322,528: 12.	
3:o Sådana räntor, hvilka, jemte de hemman de äro påförda, innehafvas under enskildt verk, menighet eller inrättning	109,585: 25.	
4:o De Ebersteinska söndagsskolan i Norrköping tillhöriga frälseräntor	4,057: 19.	
5:o Räntor å skogsområden, som äro upplåtna sågverken i de norra länen i ersättning för privilegierad stockfångst, enligt tab. 7 vid nyssberörda betänkande	3,746: 63.	
6:o Räntor å tills vidare upplåtna slätter- m. fl. lägenheter samt strömfall med tillhörande utmål, enligt tab. 8 vid samma betänkande	887: 37.	488,514: 83.
hwarefter återstår		4,002,493: 43.
hvilket belopp bör ökas dels med räntorna af skattefrälsehemman, utgörande enligt merberörda betänkande		150,758: 25.
dels värdet å den vissa hemman och lägenheter i Skåne ännu åliggande arbetsskyldighet, hvilket, enligt hvad ofvan blifvit nämndt, förslagsvis kan antagas uppgå till		14,000: —
	tillhopa	4,167,251: 68.
Kronotionden utgöres enligt bil. D och E af jord på landet med		1,388,869: 59.
samt af städernas jord med		11,166: 10.
		1,400,035: 69.

Häriifrån bör afräknas;

1:o Kronotionde, åsatt sådana efter år 1809 till enskilde under eganderätt öfverlättna egendomar, hvilka före öfverlåtelsen icke innehafts med stadgad åborätt, utgörande enligt Kammarrådet Andersons betänkande	1,914: 26.
2:o Kronotionde å statens utarrenderade egendomar, enligt samma betänkande	6,713: 94.
	Transport 8,628: 20.

	Transport	8,623: 20.	
3:o	Kronan behållen tionde af militie- och civilbo-		
ställen, enligt samma betänkande		35,666: 65.	
4:o	Anordnad boställstionde	11,424: 21.	
5:o	Kronotionde, som jemte de hemman, hvilka		
den är påförd, innehafves af enskildt verk, menighet			
eller inrättning		10,966: 31.	66,685: 37.
hvar efter återstår			1,333,350: 32.
hvilket belopp bör ökas med värdet af den kronotionde, som			
åtföljer patronaträtt inom vissa församlingar eller under annan en-			
skild eganderätt innehafves, motsvarande enligt de i Kammarrådet			
Andersons betänkande meddelade uppgifter ett värde af			
		11,260: 11.	
	tillhopa	1,344,610: 43.	

Den del af kyrkotionden i Skåne, Halland, Blekinge och Bohuslän, som är till andra än församlingarnes egna ändamål anordnad och enligt Utskottets förslag bör emot ersättning till statsverket indragas och afskrifvas utgår, på sätt af bifogade tab. litt. F inhemtas, med följande belopp:

till biskopen i Lunds stift med:	
21 kubikfot råg;	
till prostetunnor:	
2091,6 kubikfot råg och 113,4 kubikfot korn;	
till elementarläroverken:	
100,9 kubikfot råg och 100,9 kubikfot korn;	
till Lunds akademi:	
6825,061 kubikfot råg, 7000,399 kubikfot korn och 64,050 kub.-fot hafre;	
till pedagogier:	
67,725 kubikfot råg, 67,725 kubikfot korn och 25,2 kubikfot hafre;	
till professorn i barnförlossningskonst:	
117,250 kubikfot råg och 156,625 kubikfot korn;	
till Lunds lasarett:	
1,297,987 kubikfot råg och 89,162 kubikfot korn;	
till presterskapets löneregleringsfond:	
4,069 kubikfot råg, 6,562 kubikfot korn och 1,837 kubikfot hafre;	
bibeltrycksspanmål till hospitals och lasarett underhåll:	
97,650 kubikfot råg och 103,950 kubikfot korn;	
till Lunds domkyrka:	
11,550 kubikfot råg och 14,7 kubikfot korn;	
tillhopa 10,634,792 kubikfot råg, 7,653,423 kubikfot korn och 91,087 kubikfot hafre,	
samt kronan behållen bibeltrycksspanmål 10,746 kronor 4 öre.	

Då nämnda spanmålsquantiteter uträknas i penningar med tillämpning af medeltalet mellan 1868—1877 årens markegångspris, kommer ofvauberörda kyrkotionde att motsvara ett värde af .

53,555: 70

Kostnaderna för rustnings- och roteringsbesvärerna vid samtliga regementen, kårer och båtsmanskompanier utgöra med tillämpning af de i och för afskrifningen antagna medelvärden å kostnaderna vid rusthåll eller rote samt efter afdrag dels af räntor och kronotionde, hvilka i och för rustningen eller roteringen frinjutas, dels ock af understöd eller ersättning, som från statsverket för samma ändamål utbetalas:

för det berustade kavalleriet	684,644: 31
„ det berustade infanteriet	131,988: 31
„ det roterade kavalleriet	44,804: 15
„ det roterade infanteriet, deri inberäknadt roteringskostnaden för de Göteborgs stad anslagna 44 rotar inom Sävedals härad och vakansafgifterna för den nyroterade jorden efter ofvannämnda medelvärden samt förslagsvis beräknad vakansavgift för de 11 rusthåll vid Kongl. Westgöta regemente och Kongl. Smålands grenadierbataljon, hvilka skola underkastas ordinarie rotering . . .	3,014,218: 21
för det berustade båtsmanshålllet	136,689: 97
för det roterade båtsmanshålllet, deri inberäknadt vakansafgifterna för städernas båtsmansrotering samt för den nyroterade jorden efter ofvannämnda medelvärden	545,633: 43

Härtill böra läggas följande roteringsbesväret motsvarande utskylder

a) vid soldathålllet:

Vakansafgiften från Garpenbergs socken	300: —
Roteskatten i Herjeådalen	603: 92
Grufvedrängshjelpen från Salbergs fögderi i Westmanlands län	7,146: 85
Vakansafgifterna af rotarne uti Särna, Idre och Hede byalag af Österdalarne	40: —

b) vid båtsmanshålllet:

Värdet å drängespanmålen och hjälpedagsverkena i Färentunda härad	6,838: 66
Vakansafgifterna för de å Visingsö varande 6 rotar	45: —

Då härtil ytterligare lägges den bevillning, som i stället för frälserusttjänstbesväret utgöres, enligt sammandrag öfver 1876 års taxeringslängder . . . . .

75,640: 59

utgör hela värdet af rustnings- och roteringsbesvärerna . . . .

4,648,593: 40

Af förestående beräkningar framgår sålunda, att sammanlagda beloppet af grundskatterna samt rustnings- och roteringsbesvärerna, hvilket skulle komma att efter hand afskrifvas, utgör 10,214,011: 21

I afseende på detta belopp torde böra anmärkas att uti detsamma icke blifvit inberäknade de räntor, som jemlikt Kongl. Kungörelsen den 9 Juni 1871 skola påföras hemman inom åtskilliga f. d. privilegierade tackjernbergslager. Då nämligen den jordeboksräntan motsvarande del af dessa räntor ännu icke är åsatt och den mantalsräntan motsvarande väl är åsatt, men skattläggningsåtgärden är öfverklagad, hafva dessa räntor icke synts böra tagas med vid beräkningen, helst deras belopp icke torde komma att mycket öfverstiga 12,000 kronor.

I afseende på den måttstock, hvarefter afskrifningen af grundskatterna samt rustnings- och roteringsbesvärerna bör ske, förekommer, att Riksdagen uti sin merberörda underdåniga skrifvelse den 24 Maj 1873 uttalat den åsigt, att afskrifningen borde ega rum efter en allmän måttstock af tre procent årligen, hvilken beräkningsgrund för beloppet af eftergiften likväl icke uteslöte möjligheten att ordna sjelfva afskrifningen på flere olika sätt, i hvilket afseende Riksdagen anført, att den skulle kunna innefatta en större afskrifning första året och derefter jemt fortgående afskrifning af en mindre andel, endast eftergiftens värde i det hela icke blefve större eller mindre än hvad ofvan vore sagdt, hvarjemte Riksdagen med uttryckande af den mening, att den olikhet i bevillning efter andra artikeln, som nu gälde för jordbruksfastighet och för all annan fastighet, äfvensom den bevillning, som nu enligt tredje artikeln särskildt utgjordes af en viss klass af jordbruksfastigheter, borde försvinna, ansett dervid böra iakttagas, att den förhöjda bevillningen icke inträdde förr än motsvarande lindring i skattebördorna blifvit vidtagen. Då taxeringsvärdet för de till bevillning taxerade jordbruksfastigheter i riket för år 1876 enligt bifogade sammandrag litt. G. och H. utgjorde 1,897,619,405 kronor, komme, under förutsättning att bevillningen enligt andra artikeln för jordbruksfastighet höjdes till fem öre för hvarje fulla ett hundra kronor af fastighetens taxeringsvärde, nämnda bevillning att utgå med 948,809 kronor 70 öre. Om man härifrån afräknar ej mindre den bevillning, som, på sätt nyss åberopade bilagor utvisa, enligt nu gällande grund för jordbruksfastighet utgöres med 569,045 kronor 24 öre, än äfven den till 75,640 kronor 59 öre uppgående rusttjänstbevillningen, får den förhöjning, som skulle komma att inträda i bevillningen för jordbruksfastighet, sitt uttryck i återstoden eller 304,123 kronor 97 öre.

Af det belopp 10,214,011 kronor 21 öre, hvilket, enligt hvad ofvan blifvit visadt, utgör sammanlagda värdet af grundskatterna samt rustnings- och roteringsbesvärerna, hvilket skulle komma att afskrifvas, utgör nämnda tal, 304,123 kronor 97 öre, omkring 2,98 procent, och skulle sålunda, enligt den af Riksdagen uttalade grundsats, eftergiften i ifrågavarande skatter och besvär under första året af afskrifningstiden kunna sättas till blott 3 procent, men då jordbruksnäringsen äfven under första året lär böra komma i åtnjutande af den lindring i beskattningen, som är förenlig med den

om eftergiftens hela belopp af Riksdagen uttryckta åsigt, samt en icke obetydlig förhöjning i taxeringsvärdena för jordbruksfastighet torde vara att förvänta till följd af grundskatternas samt rustnings- och roteringsbesvärens afskrifning, har Utskottet, jemväl med afseende på vigten deraf att för afskrifningen antages en måttstock, som i möjligaste mån underlättar afskrifningens verkställande, i likhet med motionärerne och i öfverensstämmelse med Kammarrådet Andersons betänkande, ansett eftergiften böra bestämmas första året till tio procent och sedan hvart annat år till fem procent af grundskatternas samt rustnings- och roteringsbesvärens ursprungliga belopp, efter hvilken plan afskrifningen skulle vara fullbordad inom 37 år. Enligt nu föreslagna afskrifningsplan blefve eftergiften i det närmaste lika med den, som genom en afskrifning efter en måttstock af tre procent årligen komme att medgifvas; skillnaden blefve nämligen icke större än att, då efter sistberörda måttstock för afskrifningen grundskatternas samt rustnings- och roteringsbesvärens kapitalvärde vid afskrifningstidens början skulle utgöra 100,898,287 kronor 65 öre, samma skatter och besvär komma, om afskrifningen egde rum enligt den af Utskottet föreslagna plan, att vid ifrågavarande tid motsvara ett kapitalvärde af 101,408,421 kronor 33 öre.

På grund af hvad Utskottet sålunda anfört får Utskottet, med anledning af motionärernes förslag och under förutsättning ej mindre att det af Utskottet i särskildt betänkande framlagda förslag till ny härordning vinner godkännande än äfven att de förändrade bestämmelser i fråga om allmänna bevillningens utgörande samt kommunalbeskattningen, som Utskottet här nedan går att föreslå, varda vidtagna, hemställa:

Beträffande grundskatterna:

1:o att Riksdagen må för sin del besluta:

a) att ränta och kronotionde å hemman eller lägenhet i kronans jordeböcker och räkenskaper sammanföras till en summa, under benämning grundskatt;

b) att med denna grundskatt äfven sammanföres den till statsverket eller någon dess inrättning ingående ersättning för arbets- eller hofveriskyldighet, som ålegat vissa hemman och lägenheter i Skåne äfvensom åtskilliga under f. d. öfverstebostället Lilla Bjurum i Skaraborgs län förut arbetsskyldiga hemman; börande dervid denna ersättning, der den icke redan blifvit till ett oföränderligt penningebelopp bestämd, dertill omsättas i den ordning, som för grundräntor och kronotionde i allmänhet är stadgad;

c) att grundskatt å jord af skatte- eller frälsenatur, öfverstigande för särskildt hemmansnummer eller lägenhet fem kronor — med undantag för grundskatt å sådan efter år 1809 kronan afhänd fast egendom, hvilken

näst före öfverlåtelsen icke varit under stadgad åborätt upplåten — äfvensom dels kronan behållen ofvannämnde minimibelopp öfverstigande grundskatt å ecklesiastikstatens boställen samt å hemman eller lägenheter, hvilka innehafvas af enskildt verk, menighet eller inrättning, dels ock presternas utlagor, såvida dessa för särskildt pastorat öfverstiga fem kronor, afskrifves på det sätt, att eftergiften bestämmes första året till tio för hundra och sedermera hvart annat år till fem för hundra af grundskattens eller utlagornas ursprungliga belopp;

d) att denna afskrifning skall taga sin början med det år, då en ny härordning börjar att tillämpas;

e) att, der vid afskrifning å grundskatt för hemman eller lägenhet bråk af öre uppkommer, afskrifningsbeloppet skall beräknas till närmast högre öretal;

f) att, der i öfrigt, enligt hvad ofvan är sagdt, afskrifningsbar grundskatt för särskildt hemmansnummer eller lägenhet eller presternas utlagor för särskildt pastorat icke öfverstiga fem kronor, ifrågavarande grundskatt och utlagor skola oafkortadt utgöras under de första fjorton åren af afskrifningstiden och derefter helt och hållet upphöra;

g) att grundskatt å sådan efter år 1809 från kronan under enskild eganderätt öfverlåten egendom, hvilken näst före upplåtelsen icke innehafts med stadgad åborätt, fortfarande skall utgöras till oförminskadt belopp, med rättighet för vederbörande egare att när som helst friköpa sig från grundskattens utgörande genom erläggande, antingen på en gång af en lösningssumma af femton gånger grundskattens belopp eller ock under tio på hvarandra följande år af grundskattens dubbla belopp, i hvilken sistnämnda händelse staten för årsbetalningens fullgörande skall ega lika säkerhet som för grundskattens utbekommande;

h) att grundskatt å de för statsverkets räkning utarrenderade egendomar skall, der nu gällande arrendekontrakt sådant föreskrifva, oafkortadt utgöras intilldess, vid upprättande af nya kontrakt om dessa egendomar eller deras disponerande på annat sätt, grundskatten kan utan förlust för statsverket upphöra;

i) att grundskatt å militära och civila boställen skall vid afskrifningens början helt och hållet upphöra; den kronan behållna grundskatt af dessa egendomar dock endast så vida densamma kan statsverket ersättas genom en motsvarande minskning i vederbörande embets- eller tjänstemans penningeaflöning;

k) att sådan i kronans jordeböcker upptagen grundskatt å ecklesiastika boställen samt å hemman och lägenheter tillhöriga enskildt verk, menighet eller inrättning, som är vederbörande boställsinnehafvare

eller hemmansegare anordnad, skall vid afskrifningens början ur jordebok och räkenskaper uteslutas;

l) att någon afskrifning icke skall ega rum, vare sig af de skogsräntor, som utgöras för områden, hvilka i ersättning för privilegierad stockfångst blifvit åtskilliga sågverk i de norra länen upplätne, eller af de afgifter, hvilka blifvit åsatta åtskilliga inom nämnda län belägna, åt enskilde endast tills vidare upplätta lägenheter; börande dessa räntor och afgifter redovisas under titel arrendemedel;

m) att den arbets- eller hofveriskyldighet, som ännu åligger en del hemman och lägenheter i Skåne mot afkortning å hemmanens och lägenheternas räntor, skall afskrifvas på det sätt, att, sedan den spanmålsafgift, som af hemmanen fordras såsom ersättning för befrielse från arbetsskyldigheten och hvilken likasom det penningebelopp, hvartill en del lägenheters arbetsskyldighet blifvit uppskattad, kan antagas motsvara arbetets värde, samt de dagsverken öfriga lägenheter böra utgöra, blifvit omsatta till penningar i den ordning, som för grundräntor och kronotionde är bestämd, hvarje arbetsskyldigt hemman och lägenhet årligen af statsmedel tillgodonjuter ersättning motsvarande så stor procent af det antagna värdet å arbetsskyldigheten, som till och med året näst före ersättningens utbetalande blifvit afskrifven; börande, om arbetsskyldigheten under afskrifningstiden upphör, det för densamma bestämda värde jemte den för arbetsskyldigheten afkortade räntan, minskade enligt den allmänna afskrifningsplanen, utgöras;

n) att räntor å skattefrälsehemman eller sådana räntor, hvilka genom köp, byte eller gåfva kommit från kronan i enskild persons hand, äfvensom ej mindre den kronotionde, hvilken åtföljer patronaträtt inom vissa församlingar eller under annan enskild eganderätt innehafves, än ock den rätt till arbete af vissa hemman, som ännu må tillkomma egare af skattesålda kronoegendomar, vid afskrifningstidens början skola af staten inlösas, räntorna efter 1876 års taxeringsvärde, kronotionden, sedan dess värde efter medeltalet af 1868—1877 årens medelmarkegångspris med tillagd forsellönsersättning af 8 öre kubikfoten för råg och korn och 6 öre kubikfoten för hafre blifvit kapitaliseradt efter fem för hundra, med det sålunda erhållna kapitalbelopp, och arbetsskyldigheten, efter dess uppskattning i dagsverken, med det belopp, som genom tillämpning af förut nämnde års medelmarkegångspris och kapitalisering efter nyss anförda måttstock uppkommer;

o) att, der vederbörande ränte- eller tiondeegare, eller den som eger tillgodonjuta arbetet, eller egare af inteckning i frälseränta icke åtnöjes med förutnämnda lösningspris eller värdet å sådan ränta icke

är i 1876 års taxeringslängd särskildt upptaget, inlösningspriset skall bestämmas af tre gode män, af hvilka Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, å kronans vägnar, samt ränte- eller tiondeegare eller den, som eger tillgodonjuta arbetet, utse en hvardera och domstolen i orten den tredje; börande i öfrigt föreskrifterna i Kongl. Förordningen den 14 April 1866 angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof härvid i tillämpliga delar tjena till efterrättelse;

p) att de sålunda inlösta räntorna och kronotionden samt de i stället för arbetsskyldigheten bestämda dagsverkena skola omsättas enligt föreskrifterna i Kongl. Kungörelsen den 11 Maj 1855 och Kongl. Förordningen den 23 Juli 1869 samt till kronan utgöras med rätt för vederbörande skattskyldige till afskrifning efter den här ofvan angifna allmänna planen;

q) att räntor, som äro af frälseskattenatur eller äro med dessa jemförliga, skola, för så vidt de äro i kronans jordeböcker och räkenskaper upptagna, derutur uteslutas utan rubbning i öfrigt af skyldigheten att desamma utgöra;

r) att alla i kronans jordeböcker och räkenskaper förekommande anordnade ränte- och tiondeanslag, för hvilka något besvär i stället utgöres eller hvilka utgöra ersättning för jordförluster i följd af kanal- och väganläggningar, så snart afskrifningen tager sin början, till statsverket indragas emot ersättning af statsmedel till vederbörande, svarande mot ränte- eller tiondeanslagets i kronans jordebok upptagna belopp;

s) att förmånen af grundskatternas afskrifning å de under bruk skatteköpta hemman skall tillgodokomma åboen;

t) att någon ny eller tillökad grundskatt från och med afskrifningstidens början icke skall åsättas, med undantag för:

aa) rekognitionsskogar samt sådan jord, hvilken, utan uppodlings-skyldighet till följd af redan meddeladt beslut, skall, emot erläggande af skatteköpeskillning och utgörande af grundskatt, till enskilde öfverlätas; börande, då upplåtelse under enskild eganderätt af dylik egendom framdeles sker, köparen förpligtas att, jemte erläggande af skatteköpeskillning enligt nu gällande stadganden, friköpa sig från skyldigheten att utgöra grundskatt genom erläggande af en löseskillning, motsvarande femton gånger grundskattens belopp;

bb) sådana skogsområden, som tilldelas sågverk i de norra länen i ersättning för privilegierad stockfångst; börande dessa områden icke vidare till hemman indelas, utan, enligt hittills gällande stadganden, alltid åsättas skogsränta, hvilken, i likhet med hvad beträffande redan

åsatta dylika räntor här ofvan är sagdt, skall i räkenskaperna redovisas såsom arrendemedel;

u) att redan åsatt grundskatt, hvilken, först sedan afskrifningen börjat, efter åtnjutna frihetsår skall utgöras, må den skattskyldige eftergifvas;

v) att, med undantag af s. k. renbetesland, sådana trakter å öfverloppsmarkerna i Stora Kopparbergs län och de Norrländska länen, hvilka erbjuda ringa tillfällen till odling och vare sig genom sitt läge i oregelbundna figurer inom och emellan byars och utbrutna hemmans områden eller eljest genom sin särskilda beskaffenhet icke äro lämpliga att såsom kronoparker bibehållas, skola efter Kongl. Maj:ts bepröfvande i hvarje särskildt fall antingen, der vissa hemman eller byalag å marken begagna mulbete mot smörränta, med dessa hemman förenas emot skälig köpeskilling, dock utan tillökning i hemmanens mantal och ränta, eller ock under eganderätt försäljas åt den högstbjudande fria från ränta och med de villkor i öfrigt Kongl. Brevet den 29 Juni 1866 föreskrifver;

x) att skattemannarätt icke allenast till kronorusthåll, säterier och bergsmanshemman, utan ock till andra sådana under åborätt upplåtna, kronan tillhöriga hemman och lägenheter, hvilkas åboar af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande antagas och som enligt hittills gällande föreskrifter, emot till statsverket ingående afgift, kunna till skatte köpas, skall, utan erläggande af särskild köpeskilling eller annan afgift, tillkomma den person, som derå vid den tid, då denna förändring vidtager, innehar lagligen befastad, med skatteköpsrätt förenad besittning, eller pröfvas vara dertill berättigad; samt

y) att, efter behörig utredning angående innehafvarens besittningsrätt och när densamma funnits vara ostridig och af beskaffenhet att, enligt hittills gällande stadganden, skatteköpsrätt dermed varit förenad, Kongl. Maj:ts Befallningshafvande har att förordna om ofvannämnda hemmans och lägenheters omföring i jordeboken ifrån krono till skatte och derom hos Kammarkollegium göra anmälan.

Beträffande rustnings- och roteringsbesvär:

2:o att Riksdagen, med uttalande af den åsigt att Kongl. Maj:t icke lärer underlåta att för Riksdagen framlägga förslag rörande sättet för anskaffandet af det för flottan erforderliga manskap, må för sin del besluta:

a) att dessa besvär äfvensom de utskylder, hvilka, emot befrielse från eller lindring i roteringen uti vissa orter utgöras, skola afskrifvas samtidigt med och efter samma allmänna afskrifningsplan, som för grundskatterna här ofvan blifvit föreslagen, med undantag för:

vid Vestgöta Dals regemente	210	kronor.
» Norrbottens fältjägarerå }	100	»
» Jemtlands » }		
» Vesterbottens » }	110	»
» Norra Skånska infanteriregementet }		
» Södra » » }	110	»
» Första Blekinge kompani }		
» Fjerde » » }	110	»
» Sjette » » }		
» Andra » »	120	»
» Tredje » » }		
» Femte » » }	100	»
» Första Södra Möre kompani }		
» Andra » » » }		
» Tredje » » » }	140	»
» Tjust kompani }		
» Södra Roslags Andra kompani }		
» Norra » Första » }	120	»
» Smålands kompani }		
» Östergötlands » }		
» Bohus Första » }		
» » Andra » }	120	»
» Vestergötlands » }		
» Första Norrlands Första » }		
» » » Andra » }		
» Andra » Första » }		
» Första Södermanlands kompani }		
» Andra » » }	130	»
» Södra Roslags Första » }		
» Gotlands Första » }		
» » Andra » }		
» Södra Hallands » }		
» Ölands Första kompani }	110	»
» » Andra » }		
» Norra Roslags Andra » }		
» Norra Hallands kompani	100	»
» Andra Norrlands Andra kompani	150	»
Frälseroteringen i Kalmar och Blekinge län	130	»
Utsocknefrälsehemman i Halland (half vakansafgift)	60	»
Städernas båtsmanshåll	70	»

c) att liqviderna emellan statsverket, å den ena sidan, och rust- eller rotehållare, å den andra, under hela afskrifningstiden skola verkställas efter nyssnämnda värden, med undantag för

aa) soldatrotarne inom Särna, Idre och Hede byalag i Stora Kopparbergs län, båtsmansrotarne på Visingsö samt de nio båtsmansrotar i Kalmar län, för hvilka presterskapet emot eftergift af sina utlagor erlägger vakansafgift, å hvilka rotar värdena skola utgöra samma belopp, hvarmed vakansafgifterna för dessa rotar nu utgöras;

bb) med ordinarie rotering, till hälften emot annan roterad jord, belagda hemman inom de f. d. privilegierade jernbergslagerna, hvilka hemmans roteringsskyldighet för hvarje rote skall bestämmas till hälften af ofvannämnda medelvärde för det regemente, inom hvars stånd de äro belägna, eller till hvilket de äro närmast hänförliga;

cc) de på grund af kontrakt hel- eller halfvakanta rusthåll och rotar vid kavalleriet samt vakanta rusthåll och rotar vid infanteriet och båtsmanshållet, så länge vakanskontrakten gälla;

d) att rust- och rotehållare skall vara skyldig att äfven under afskrifningstiden utgöra rustnings- och roteringsbesväret effektivt, intill dess rytaren, soldaten eller båtsmannen afgår, då rust- eller rotehållaren är skyldig och berättigad att erlägga vakansafgift och derå i behörig ordning tillgodonjuta afskrifning;

e) att då ryttare, soldat eller båtsman afgår, vederbörande rust- eller rotehållare skall intill slutet af det år, hvarunder afgång skett, erlägga tillfällig vakansafgift, i den ordning hittills gällande författningar stadga, samt rusthållet eller roten i afseende å liqviden med statsverket för hela detta år anses såsom effektiv;

f) att då för rusthåll eller rote, hvarom i punkten a) mom. bb) sägs, afskrifning tager sin början, den vakansafgift, hvarå afskrifningen skall erläggas, sättas till enahanda belopp, som då ännu kvarstår för rusthåll eller rote i allmänhet vid samma regemente, kår eller båtsmanskompani;

g) att de skyldigheter, som på vissa orter utgöras emot befrielse ifrån eller lindring i roteringsbesväret, skola, för så vidt de icke redan bestå af penningar, dertill omsättas med användande af medeltalet af 1868—1877 årens medelmarkegångspris eller, der å några skyldigheter medelmarkegångspris ej finnes, efter medeltalet af nyssnämnda års markgångspris;

h) att jemväl hästvakansspanmålen, hvilken utgöres så länge rusthållet är eller, enligt hvad ofvan är sagdt, anses såsom effektivt, omsättes till penningar efter medeltalet af 1868—1877 årens medelmarkegångspris;

- i) att vid afskrifningstidens början till statsverket indragas:
  - aa) de Göteborgs stad anslagna rotar inom Sävedals härad;
  - bb) de vakansafgifter af Särna, Idre och Hede byalag, som nu tillgodonjutas af Elfdals socknemän, hvilka befrias från skyldigheten att vid inträffande krig anskaffa de soldater, för hvilka ifrågavarande afgifter utgått;
  - cc) de till regementen och kårer nu ingående vakansafgifter, mot ersättning af statsmedel till vederbörande, svarande mot vakansafgifternas belopp;

k) att de till statsverket indragna ränte- och tiondeanslag, för hvilka ersättning till rusthåll och rotar nu utbetalas efter årlig medelmarkegång, omsättas till penningar efter medeltalet af 1868—1877 årens medelmarkegångspris, och beloppet deraf med tillagd forsellönersättning å spanmålen, beräknad till 8 öre kubikfoten för råg och korn samt 6 öre kubikfoten för hafre, för hvarje rusthåll eller rote sammanföres med så väl de till vissa rusthåll eller rotar utgående penningeanslag af statsmedel, som den redan till penningar omsatta grundskatt, hvilken för rustningen eller roteringen hittills frinjutits, men, enligt hvad förut är sagdt, vid afskrifningstidens början skall till statsverket indragas, hvarefter ifrågavarande statsanslag skola, under namn af rustnings- eller roteringsunderstöd med oförändradt belopp godtgöras vederbörande, på sätt här nedan sägs;

l) att de från statsverket utgående anslag till Jemtlands roteringskassa och Westmanlands knektelegomedelskassa från afskrifningens början icke skola vidare ingå till nämnda kassor, utan skall — sedan anslaget till Jemtlands roteringskassa blifvit enligt de i näst föregående punkt angifna grunder till visst penningebelopp bestämdt och lika fördeladt emellan rotarne med iakttagande deraf att hvarje kavallerirote erhåller dubbelt mot infanterirote, och anslaget till Westmanlandsknektelegomedels kassa fördelats lika emellan de till understöd från nämnda kassa berättigade rotar, — det för hvarje rote sålunda bestämda understöd årligen tillgodokomma vederbörande rotehållare så länge roten är eller anses såsom effektiv eller ock medelst erläggande af genom kontrakt bestämd vakansafgift fullgör roteringsskyldigheten, men derefter indragas till statsverket, allt på sätt och i den ordning, som i punkterna m) och o) vidare sägs;

m) att för rotar, hvilka icke åtnjuta något understöd af statsmedel, afskrifningen försiggår sålunda att, der roteringen utgöres effektivt, roten årligen af statsmedel tillgodonjuter ersättning, motsvarande så stor procent af det antagna värdet å roteringskostnaden, som till och med året näst före ersättningens utbetalande är afskrifven, hvaremot, der roteringskyldigheten fullgöres medelst erläggande af vakansafgift, hvilken, i enlighet med hvad förut är sagdt, bör genom afskrifning minskas, det ur-

sprungliga beloppet deraf, beräknadt till ofvanberörda värde, nedsättes med så stor procent, som till och med året näst före vakansafgiftens erläggande blifvit eftergifven;

n) att för rusthåll eller rotar, hvilka åtnjuta understöd af statsmedel, och, enligt hvad ofvan är sagdt, äro berättigade till afskrifning, den samma verkställas på det sätt, att,

aa) der ofvannämnda värde å rustnings- eller roteringskostnaden är större än understödet, vederbörande rust- och rotehållare, så länge besväret utgöres effektivt, jemte nyssnämnda understöd tilldelas en årlig ersättning, motsvarande så stor procent af skilnaden emellan understödet och värdet å rustnings- eller roteringskostnaden, som, enligt den antagna måttstocken för afskrifningen, till och med året näst före ersättningens utbetalande är eftergifven, hvaremot, i händelse rustnings- eller roteringsbesväret fullgöres genom erläggande af vakansafgift, merberörda understöd indrages till statsverket samt rust- och rotehållare årligen erlagga så stor procent af skilnaden emellan ofvannämnda värde å rustnings- eller roteringskostnaden samt nyssnämnda understöd, som vid början af det år, hvarunder inbetalningen eger rum, efter ofvannämnda måttstock för afskrifningen då ännu qvarstår;

bb) der det antagna värdet å rustnings- eller roteringskostnaden är lika stort med eller mindre än understödet, detta sistnämnda, så länge besväret utgöres effektivt, skall utbetalas till vederbörande rust- eller rotehållare, utan rättighet för dem att derutöfver tillgodonjuta något ytterligare anslag af statsmedel, men, i händelse rusthåll eller rote är vakant, skall indragas till statsverket emot befrielse för rust- eller rotehållaren från vidare utgifter för rustnings- eller roteringsbesväret;

o) att sådana boställen och hemman, hvilka nu äro ålagda ordinarie rotering emot full ersättning derför, beräknad efter markegångspriset å kostnaden för en soldat- eller båtsmansrote, från och med afskrifningstidens början och så länge besväret utgöres, skola tillgodonjuta ersättning af statsmedel efter de i och för afskrifningen antagna värden å kostnaderna för en soldat- eller båtsmansrote;

p) att understöd eller ersättning för rustning eller rotering, hvilket af statsmedel utgår, skall vid de årliga uppbördsstämmorna för det föregående året till vederbörande utbetalas, likasom äfven de vakansafgifter, hvilka de rustnings- eller roteringsskyldige för det föregående året skola utgöra, då erläggas;

q) att ordinarie eller extra rotering från och med afskrifningstidens början icke skall åsättas, med undantag för nya hemman och lägenheter inom Vesterbottens och Norrbottens län, hvilka, med hänsigt till de

gamla med ordinarie rotering in natura derstädes belagda hemmanens rättighet att af nyhemman, i mån som de ingå i skatt, erhålla under stöd i roteringen, för så vidt de äro belägna inom det till soldathållet derstädes hörande område samt, i anseende till sin jordnatur, enligt nu gällande stadganden äro underkastade ordinarie rotering, skola, allt efter som de ingå i skatt, nyssnämnda besvär åläggas på det sätt, att rotemantalet, efter jernförelse af hemmanets eller lägenhetens beskaffenhet i förhållande till förut roterade hemman inom orten, föreslås af bevillningsberedningen inom hvarje socken, pröfvas af vederbörande taxeringskomité och slutligen fastställas af pröfningskomitén; börande derefter för dessa hemman vakansafgift erläggas efter enahanda beräkningsgrund, som för vakansafgifts utgörande i allmänhet härofvan är sagdt;

r) att den häst och de persedlar, som å rusthåll eller rote finnas, då karl afgår, vakanskontrakt uppsäges eller ock utan föregången uppsägning tilländagår, äfven derefter och så länge hästen eller persedlarne kunna för det med dem afsedda ändamål begagnas, skola af rust- eller rotehållare utan ersättning tillhandahållas staten, hvilken det åligger att persedlarnes vård och underhåll bekosta;

s) att rusthåll eller rote, som vid afskrifningens början har skyldighet att hålla häst, skall, om staten så fordrar, från den tid vakanskontrakt tilländagått eller på grund af uppsägning upphört att gälla eller ock från och med året näst efter det, hvarunder karl afgått, under öfvergångstiden och så länge det regemente eller kår, hvar till rusthållet eller roten hör, såsom indelt icke är upplöst, ombesörja vård och utfodring af egen nummerhäst eller staten tillhörig häst under de tider, då hästen icke för kronans räkning tages i anspråk, emot ersättning, hvars belopp uti markegångstaxan årligen bestämmes; samt

3:o att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t anhålla om meddelande af de ytterligare bestämmelser, som må vara erforderliga ej mindre för afskrifningens verkställande i enlighet med ofvan angifna grunder än ock för underlättande i möjligaste mån af liquiderna emellan staten, å ena, samt rust- och rotehållare, å andra sidan, i den syftning att vid inbetalningar till vederbörande kronouppbördsmän de skattskyldige få afräkna de ersättningsbelopp, som de samtidigt ega af statsmedel utbekomma.

Beträffande kyrkotionden i Skåne, Halland, Blekinge och Bohuslän:

4:o att Riksdagen må för sin del besluta, att, der sådant ännu icke skett, den till andra än församlingarnes egna ändamål anordnade kyrko-

tionden i Skåne, Halland, Blekinge och Bohuslän indrages till kronan emot ersättning och omsättes i penningar, enligt den för kronotiondens omsättning stadgade grund, samt afskrifves på sätt om grundskatter i allmänhet varder stadgadt; och

5:o att Riksdagen må i underdånighet anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes efter föregången utredning, och så vidt enskild rätt derigenom icke förnärmas, vidtaga åtgärder för afskrifvande efter samma eller annan lämplig grund, så fort ske kan, jemväl af den kyrkorna i ofvannämnda provinser behållna eller i öfrigt för församlingarnes egna behof använda kyrktionden, så att detta sker utan statsverkets betungande.

Beträffande afsöndrad jords afgäld:

6:o att Riksdagen må för sin del besluta:

att, der jord blifvit i enlighet med gällande författningar för alltid afsöndrad från hemman eller lägenhet af sådan egenskap att, på sätt ofvan är angifvet, derå hvilande grundskatt samt rustnings- och roteringsbesvär böra afskrifvas, innehafvare af sådan jord skall ega att, i den mån berörda afskrifning eger rum, å den från den afsöndrade jorden till hemmanet eller lägenheten ingående afgälden njuta afdrag, som, derest öfverenskommelse parterna emellan ej träffas, skall utgå med belopp motsvarande så stor andel af den för hvarje gång afskrifna del af grundskatten samt rustnings- och roteringsbesvärerna, som vid jämförelse af egornas storlek och beskaffenhet på den afsöndrade jorden belöper.

Genom hvad Utskottet beträffande grundskatterna samt rustnings- och roteringsbesvärerna här ofvan hemställt, torde Friherre R. M. Klinckowströms ofvanberörda motion, så vidt den afser nämnda skatter och besvär, få anses besvarad, hvarföre Utskottet hemställer,

7:o att ifrågavarande motion i dessa delar icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

---

*Angående re-
glering af
grundskat-
terna.*

Uti sin motion N:o 79 föreslår Herr A. Adlercreutz, att Riksdagen måtte för sin del besluta reglering af grundskatterna i enlighet med af motionären framlagda grunder, eller, i händelse ytterligare utredning ansåges af behofvet påkallad, hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla, att nådigt förslag i frågan må, efter sådan utredning, varda för Riksdagen framlagdt.

Då Utskottet ansett sig under ofvan angifna förutsättningar böra föreslå grundskatternas afskrifning, får Utskottet, med hänvisning till hvad Utskottet angående en sådan reglering som den här ifrågasatta ofvan yttrat, hemställa:

8:o att Herr A. Adlercreutz's ifrågavarande motion icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Uti motion N:o 42 i Andra Kammaren föreslår Herr H. L. Rydin, för den *Angående en fastighets-skatt.* händelse att grundskatterna skulle undergå förändring, med åberopande af sitt yttrande i skattejemkningskomitén,

att den minskning af statsinkomst, som kan komma att uppstå, till en del ersättes genom en fastighetsskatt att utgå i öfverensstämmelse med de grunder, som blifvit i samma yttrande samt deri innehållna förslag till lag om fastighets-skatt utvecklade.

Vid genomförandet af en skattereform af den genomgripande art, som grundskatternas samt rustnings- och roteringsbesvärens afskrifning skulle utgöra, en skattereform, som afser undauröjdandet af de nu befintliga ojemnheterna i den direkta beskattningen, måste noga tillses att de utvägar som väljas för fyllandet af den till följd af skattereformen i statens tillgångar uppkommande minskning, icke blifva af den beskaffenhet, att de i sig innebära frön till nya ojemnheter i beskattningen med deraf följande missnöje och sålunda hota att ointetgöra de gynsamma verkningarne af den genomförda skattereformen. Utskottet har vid granskning af det af Herr Rydin framlagda förslag till införande af en fastighets-skatt till fyllande af en del utaf den minskning i statsinkomst, som genom grundskatternas afskrifning komme att uppstå, icke kunnat undgå att finna, att en skatt sådan som den af motionären ifrågasatta icke komme att motsvara det anspråk, som i främsta rummet bör ställas på en ändamålsenligt anlagd skatt, att den nemligen bör drabba de beskattningsföremål, af hvilka den är afsedd att utgå, i rättvist förhållande till dessas värde.

Då objektet för ifrågavarande skatt enligt motionärens åsigt är fastigheten såsom sådan, med afseende på den förmån, som innebäres uti rättigheten att med andras utslutande fritt förfoga öfver en del utaf statens territorium, blir nämnda förmån den storhet, som för bestämmande af skattens belopp i hvarje särskildt fall bör till sitt värde uppskattas. Motionären har ansett, att detta värde träffas derigenom, att skatten sättes i ett visst förhållande till fastighetens taxeringsvärde. Då motionären (sid. 34 i sin reservation vid förberedande skattejemkningskomiténs betänkande) yttrar, att "om fastighet på detta sätt, i förhållande till värdet, lika deltagar i skatten, jemte det dess egare skattar för den inkomst, han deraf uppbär, staten erhåller dels den afgift, densamma bör tillkomma för fast egendoms öfverlåtelse till enskild persons exklusiva dispositionsrätt, och dels af den person, som erhållit denna rätt, en skatt

för den inkomst, han af fastigheten, likasom af annat kapital, och af jordbruk eller fastighetens begagnande på annat produktivt sätt, likasom af annan näring eller verksamhet, bereder sig“, synes motionären uti en *statens rätt* till godtgörelse för hvarje särskild upplåten del af sitt territorium efter dennas värde sökt grunden för den af honom föreslagna måttstock för skattens utgörande. Då likväl vid taxeringsvärdets bestämmande inverka en mängd omständigheter, hvilka icke kunna sägas vara af någon statens upplåtelse beroende, såsom i fastigheten nedlagdt kapital, lättade kommunikationstillfällen m. m., synes ur nämnda synpunkt denna grund, äfven om man skulle vilja erkänna det befogade i ett sådant anspråk å statens sida, icke vara tillfyllestgörande. Ej heller torde det låta sig göra att efter en generel måttstock, sådan som fastighetens taxeringsvärde, beskatta de särskilda förmåner som, utöfver den i penningvärde uppskattbara inkomsten, genom fastighetens egande tillskyndas den enskilde, då nämnda förmåner dertill äro af en allt för vexlande och individuel art. Af hvad nu blifvit anfördt lärer följa att, derest fastighetsskatt skall utgå, på sätt motionären föreslagit, i visst förhållande till fastighetens taxeringsvärde, skatten icke komme att stå i ett rättvist förhållande till det skatteobjekt den vill träffa.

Det enda sättet att finna de ifrågavarande förmånernas beskattningsvärde torde vara att uppskatta dem till det belopp, hvarmed, vid det kända förhållande, att ett i fastighet placeradt kapital i allmänhet lemnar mindre afkastning än ett löst kapital af samma storlek, fastighetens afkastning understiger det lösa kapitalets. Ju mindre inkomst egaren af ett sålunda placeradt kapital af detsamma fordrar, desto större värde kunna öfriga med fastighetens egande förbundna förmåner för honom anses ega, och ett rättvist resultat i beskattningsväg vinnes, om det i fastigheten nedlagda kapitalet beskattas lika med det på annat sätt använda. Skiljer man deremot skatten för nämnda förmåner från skatten för fastighetens afkastning i öfrigt, kommer man, såsom ofvan blifvit visadt, att sakna all grund för bestämmande af skattens belopp.

Vidare kan mot införandet af en fastighetsskatt i enlighet med de af motionären föreslagna grunder anmärkas, att detsamma skulle innebära en synnerlig orättvisa mot egare af hittills privilegierad jord. Icke nog med att dessa i likhet med öfriga jordegare, finge underkasta sig den förhöjning i bevillningen för afkastningen af sin jord, som af grundskatternas afskrifning måste blifva en följd; de finge derutöfver sig ålagd en särskild skatt för egandet af fastigheten, till ungefärligen enahanda belopp med inkomstbevillningen. Motionären har visserligen i sin ofvan omnämnda reservation antydtt, att de jordegare, som sålunda finge sig en ny eller tillökad skattebörda ålagd, skulle tillgodokomma en ersättning, att, med förmedling genom statsobligationer, utbetalas af dem som genom grundskatternas afskrifning komme att göra en vinst utöfver ett visst belopp, men då denna ersättning allenast komme att bestämmas i förhållande till fastighetens nuvarande taxeringsvärde, blefve jordegaren icke i någon mån godtgjord för den ökning i skatt, som till följd af fastighetens stigande värde framdeles drabbade honom. Derigenom

att skatten sättes i visst förhållande till fastighetens taxeringsvärde och sålunda kommer att utgå med ett i förhållande till dettas stegring alltjemt ökad belopp, förringas jemväl i väsentlig mån den förtjenst, motionären hos fastighetsskatten framhåller, att icke trycka den enskilde som skatt utan mera verka såsom en i fastigheten in-tecknad ränta.

Slutligen torde icke heller böra lemnas oanmärkt, att genom fastighets-skattens bestämmande i en särskild lag, nämnda skatt ryckes ur allt sammanhang med inkomstskatten, så att, ehuru väl motionären uttrycker önskvärdheten deraf, att vid ifrågakommande tilläggsbevilning i allmänhet förhöjning i samma proportion eger rum å fastighets- och inkomstskatten, det icke låter sig klart inses, huru nämnda öfverensstämmelse skall blifva annat än ett önskningsmål, hvars realiserande göres beroende af de i hvarje särskildt fall beslutandes godtycke.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, anser sig Utskottet böra hemställa,

9:o att Herr H. L. Rydins ifrågavarande motion icke måtte af Riksdagen bifallas.

Beträffande allmänna bevilningen och dermed sammanhang egande ämnen är föreslaget:

*Angående
allmänna be-
vilningen.*

af Herr Albert Anderson (motion N:o 34), under förutsättning att Riksdagen i anledning af derom väckta förslag fattar beslut om införande af en ny härordning och i sammanhang dermed om grundskatternas afskrifning:

att Riksdagen måtte för sin del besluta en lag om förmögenhets- och inkomstskatt i öfverensstämmelse med grunderna i det af förberedande skattejemningskomitén i dess underdåniga betänkande den 20 Oktober 1876 afgifna förslag till ny bevilningsförordning;

af Herr Ola Andersson i Nordanå m. fl. (motion N:o 19), med vilkor att grundskatteafskrifningen varder af båda statsmakterna beslutad, att med 1879 års utskyllder taga sin början i samband med rustnings- och roteringsbesvärens afskaffande, och att jemväl den i Riksdagens ofvan berörda underdåniga skrivelse den 24 Maj 1873 antydda förändring i grunderna för jordbruksfastighets deltagande i kommunala utskyllder varder vidtagen:

att § 2 af nu gällande bevilningsförordning må erhålla följande förändrade lydelse:

”För all inom riket belägen fast egendom — med undantag af statens — erlägges af egaren bevilning efter fastighetens uppskattade värde.

Af vederbörande innehafvare erlägges bevilning:

- a) för kronohemman och kronolägenheter, hvilka besittas med åborätt;
- b) för staten tillhöriga hemman, hemmansdelar och lägenheter eller sär-

skilda byggnader, som antingen äro till boställen eller eljest på lön anslagna, eller ock till begagnande mot listidsstädja upplåtna.

Denna bevillning utgår med fem öre för hvarje fulla ett hundra kronor af fastighetens uppskattade värde.

Från utgörande af ofvanstående bevillning befrias menigheter, akademier, vetenskapliga samfund, allmänna undervisningsverk och barmhertighetsinrättningar för dem tillhöriga byggnader, regementens och officerskårers vid mötesplatser för begagnande under mötena uppförda byggnader, äfvensom enskilda personer tillhöriga kyrkor och bönehus, så framt dessa i hyror eller på annat sätt icke lemna egaren någon inkomst, men i motsatt fall uppskattas sådana byggnader till värde i förhållande till inkomstens belopp, och utgöres bevillning därför efter ofvan bestämd grund. Från utgörande af ofvanstående bevillning befrias jemväl egare af kanal, jernväg och annan farväg för den mark, som upptages af kanal- och vägsträckan, äfvensom för sjelfva kanal- och vägbyggnaden, hvarunder, i fråga om jernvägar, stationshusen jemväl inbegripas.

Frälseränta räknas i afseende å utgörande af bevillning som fastighet; samt att, i händelse af bifall härtill, de ändringar i instruktionen för taxeringsförrättningarne, som deraf kunna föranledas, varda vidtagna; äfvensom,

att de i §§ 11 och 12 af samma förordning stadgade afgifter skola upphöra;

af Herr H. L. Rydin (motion N:o 43), för den händelse att grundskatterna komma att utjemnas eller afskrifvas och en särskild fastighetsskatt åtagas, med åberopande af motionärens yttrande i skattejemkningskomitén,

att Bevillningsstadgan Art. II omarbetas, så att derifrån afskiljes allt hvad rör fastighetsbevillning, och att bevillning för inkomst af kapital och arbete påföres inkomst som nu är obeskattad, nemligen den, som erhålles af det i fastigheten nedlagda kapital, och den som vinnes af jordbruket, skogshushållning och annan landtmannanäring, som nu på grund af fastighetsbevillnings utgörande är från bevillning befriad;

af samme motionär (motion N:o 44), att följande förändringar i Bevillningsstadgan måtte vidtagas, nemligen:

1:o att bevillning af fastighet afskiljes, såsom en från bevillning af inkomst alldeles afskild skatt, och åsättes fastighet med en viss per mille afgift å fastighetens taxeringsvärde, samt att i afseende på bevillning af inkomst af kapital och arbete iakttages att, hvad inkomst af kapital beträffar, äfven för det i fastighet nedlagda kapital och, hvad inkomst af arbete angår, att jemväl för inkomsten af jordbruk bevillning utgöres;

2:o i afseende på bevillningsavgifternas påförande, att hvarje skattskyldig ålägges att meddela upplysning om sina inkomsters och tillgångars verkliga belopp; samt

3:o att, med afskaffande af Bevillningsberedningarne, särskilda dertill förord-

nade beredningsmän af offentlig myndighet förordnas att afgifva förslag till den uppskattning af förmögenhet eller inkomst, hvarefter skattskyldigs beivring skall utgöras;

i öfverensstämmelse med de grunder, som innehållas dels i det af motionären i Skattejemkningskomitén afgifna yttrande samt deri innehållna förslag till Lag om inkomstskatt, dels i Kamrarrättens yttrande öfver Skattejemkningskomiténs betänkande;

samt af Herr A. Adlercreutz (motion N:o 80),

att vissa af motionären angifna förändrade grunder för allmänna beivringens utgörande måtte af Riksdagen varda iakttaga vid fastställandet af beivringen för år 1879.

Då Utskottet nu går att yttra sig angående de uti de föreliggande motionerna innefattade förslag till ändringar i gällande föreskrifter rörande allmänna beivringen, har Utskottet bort tillkännagifva, att, vid fullgörandet af det Utskottet i nämnda hänseende lemnade uppdrag, Utskottet med afseende ej mindre å mångfalden och den makt-påliggande arten af öfriga till Utskottet hänskjutna frågor i förening med den knappt tillmätta tiden för dess arbeten, än äfven å önskvärldheten deraf att lösningen af nämnda hvar för sig synnerligen viktiga frågor icke må försvåras genom deras sammanbindande med andra frågor af ingripande vikt, allenast funnit sig böra föreslå sådana ändringar i nämnda föreskrifter, hvilka Utskottet ansett böra blifva en omedelbar följd af grundskatternas samt rustnings- och roteringsbesvärernas afskrifning, samt i öfrigt, inskränkt sin pröfning af de Utskottet underställda omfattande förslag till nya stadgar rörande beivringen, dertill, huruvida bland de uti dessa innefattade *grundsatser* någon eller några må finnas vara af beskaffenhet att böra läggas till grund för en framdeles skeende omarbetning af Beivringsstadgan.

Då vid 1859—1860 årens riksdag beivringen för jordbruksfastighet sattes till tre öre för hvarje fulla ett hundra kronor af fastighetens taxeringsvärde, under det för annan fastighet densamma bestämdes till fem öre för hvarje fulla hundra kronor af samma värde, var hänsyn till den skattebörda, som i form af grundskatter samt rustning och rotering tryckte jordbruket, det mer eller mindre öppet uttalade skälet för bestämmandet af ifrågavarande ännu bestående olikhet. När Riksdagen i sin ofvan omförmälda underdåniga skrifvelse den 24 Maj 1873 uttryckte sin åsigt om önskvärldheten af grundskatternas samt rustnings- och roteringsbesvärernas afskaffande, framhöll den ock, att när afskrifning skedde af grundskatterna, den olikhet i beivring efter andra artikeln, som nu gälde för jordbruksfastighet och för all annan fastighet, äfvensom den beivring, som nu enligt tredje artikeln särskildt utgjordes af en viss klass af jordbruksfastigheter, borde försvinna och en revision så väl af beivringsförordningen som af de på densamma

i vissa delar byggda kommunalförfattningarne, i syfte att bereda likställighet emellan olika klasser af medborgare, företagas, hvarvid borde iakttagas, att den förhöjda bevillningen icke borde inträda, förrän en deremotsvarande lindring i skattebördorna blifvit vidtagen. Då Utskottet ofvan föreslagit, att grundskatterna samt rustnings- och roteringsbesvärerna skola börja att afskrifvas med det år, då en ny härordning börjar att tillämpas, torde i enlighet med de af Riksdagen i nyss åberopade skrifvelse uttalade åsigter och under förutsättning jemväl, att, på sätt Utskottet här nedan föreslår, gällande stadganden rörande grunderna för kommunalbeskattningen undergå ändring i sådan syftning, att förhöjningen i bevillningen för jordbruksfastighet icke må komma att medföra ökning i de för sådan fastighet utgående kommunalutskylder, jordbruksfastighet böra påföras bevillning efter samma grunder, som gälla för all annan fastighet. Då vidare den särskilda bevillning, som enligt Art. III § 11 af Bevillningsstadgan nu påföres vissa slag af frälse-egendomar, utgör en statsverket tillkommande godtgörelse för den privilegierade ställning nämnda fastigheter hittills intagit, derigenom att de varit frikallade från effektivt utgörande af den dem åliggande rusttjenstskyldigheten, bör, på sätt äfven Riksdagen anført, ifrågavarande särskilda bevillning upphöra att utgå, när nämnda privilegierade ställning upphör.

Hvad derefter den i § 12 af Bevillningsstadgan föreskrifna bevillning för de post- och lotshemman, som äro frikallade från rotering och kronoskjuts, angår, hafva posthemmanen jemlikt Kongl. brefvet den 19 Augusti 1870 med samma års utgång blifvit från postföringskyldigheten befriade, i följd hvaraf särskild bevillning för dem redan upphört, och då genom roteringsbesvärets afskaffande den lotshemmanen härutinnan hittills medgifna särskilda förmån upphör, lärer ock den särskilda bevillningen för dessa hemman, hvilken år 1877 utgjorde allenast 86 kronor 71 öre, äfven böra försvinna.

Vid granskning i öfrigt af de föreliggande motionerna har Utskottet haft att i första rummet uppmärksamma den af Herrar Albert Anderson, Rydin och Adlercreutz framställda sats, att utöfver den för jordbruksfastighet utgående bevillning särskild beskattning bör åläggas det i jordbruksrörelse nedlagda driftkapital och arbete, hvilka enligt motionärernes åsigt skulle enligt nu gällande bestämmelser vara från utgörande af all skatt befriade. Rättvisan och billigheten af en sådan beskattning beror af svaret på den frågan, huruvida en jordbruksfastighet *med derå nedlagdt driftkapital och arbete* lemnar högre afkastning än ett löst eller i annan rörelse använt kapital af lika storlek med fastighetens *taxeringsvärde*. Väl kan det sägas att, derest så icke vore fallet, kapital icke skulle blifva placeradt i jordbruksfastighet, emedan det, antingen använt till utlåning, gäfvade samma afkastning, utan att derpå behöfde nedläggas hvarken egentligt arbete eller särskildt driftkapital, eller ock, nedlagdt i annan näring än jordbruksnäring, lemnade högre afkastning än som af sistnämnda näring vore att påräkna; men sådant gäller företrädes-

vis inom länder, hvarest å ena sidan finnes stark kapitaltillgång och deraf följande rörlighet i ekonomiska förhållanden samt å andra sidan jorden hufvudsakligen är fördelad i större possessioner. I ett land deremot såsom vårt, der kapitaltillgången icke är rik och jordstyckningen sedan gammalt långt drifven, torde det öfvervägande flertalet af den jordbrukande befolkningen vid förvärfvandet af jordbruksfastighet mindre afse en förmånlig placering af sitt kapital än ernåendet af den sjelfständigare ställning, som egandet af ett om ock obetydligt jordstykke medför, en sjelfständighet, som med afseende på fäderneärfda vanor måste — äfven med den större uppoffring af arbete, som för densammas bibehållande erfordras — för den mindre jordbrukaren synas vara att föredraga framför den något större afkastning han skulle vinna, om han i annan näring använde sitt kapital och sitt arbete. Man torde således icke vara berättigad att antaga, att egare af jord, särdeles då egendomen är mindre, i allmänhet för det å densamma nedlagda arbete och driftkapital påräknar särskild godtgörelse utöfver den afkastning sjelfva fastighetskapitalet lemnar.

Vidare torde förtjena att bemärkas, att äfven om man med biträdande af motionärernas åsigt ville ålägga jordegare eller arrendator skyldighet att erlägga bevillning för den inkomst af sin näring han utöfver räntan å fastighetens kapitalvärde eller det utgjorda arrendet åtnjuter, — denna inkomst må nu uppskattas till visst för tusende af fastighetens taxeringsvärde eller efter annan grund — bevillningen sannolikt icke komme att lemna någon betydligare afkastning. Då nemligen skattskyldig, hvars sammanräknade alla årsinkomster understiga fyra hundra kronor, skulle ega att åtnjuta befrielse från utgörande af inkomstbevillning, äfvensom skattskyldig, hvars alla årsinkomster icke öfverstiga 1800 kronor, vid bevillningens utgörande tillgodonjöte befrielse för tre hundra kronor af den uppskattade inkomsten af kapital och arbete, komme, — vid det förhållande att det vida öfvervägande flertalet mindre jordbrukare af jordbruket drager all sin inkomst, och att af sammanlagda beloppet af taxeringsvärdena å samtliga jordbruksfastigheter i riket, för år 1874 utgörande 1,778,264,387 kronor, ej mindre än 779,332,756 kronor belöpte å fastigheter till lägre taxeringsvärde än 8,000 kronor samt 735,675,095 kronor å fastigheter till taxeringsvärde af från och med 8,000 till och med 36,000 kronor, — egarne till omkring 44 procent af fastighetsvärdet i hela riket att blifva befriade från utgörande af bevillning för inkomst af sitt i jordbruksnäringen nedlagda kapital och arbete samt egarne till ytterligare omkring 41 procent berättigade att vid utgörandet af sådan bevillning tillgodonjuta ofvanberörda afdrag, hvarjemte från inkomsten måste afräknas ej mindre den ränta å skuld för hvilken vid denna bevillnings utgörande afdrag skall ega rum*), än äfven af de löner, som egendomsförvaltare och andra vid jordbruket anställda personer uppbära m. m.

*) Till upplysning i detta hänseende må nämnas, att enligt Chefens för Justitie-departementet embetsberättelse för år 1874 sammanlagda beloppet af de under nämnda år beviljade och förnyade inteckningar i jordbruksfastighet å landet uppgick till 84,956,738 kronor 34 öre.

Om sålunda Utskottet på grund af det nu anförda icke trott sig ega anledning att förorda någon förhöjning af bevillningen för jordbruksfastighet utöfver den, som betingas af dess föreslagna likställighet med den bevillning annan fastighet för närvarande utgör, har Utskottet icke kunnat undgå att fästa sin uppmärksamhet vid det utan tvifvel mindre tillfredsställande sätt hvarpå flerstädes taxeringen, ej mindre af jordbruksfastighet, än ock af inkomst utaf kapital och arbete, eger rum, i afseende hvarpå förberedande skattejemkningskomitén framlagt flere upplysande uppgifter. Herrar Albert Anderson och Rydin hafva velat finna orsaken till detta förhållande till en del i gällande bestämmelser om sammansättningen af de myndigheter, som hafva sig taxeringen anförtrödd. De hafva förmenat att, med den sammansättning dessa myndigheter för närvarande ega, de skattskyldiges intresse, såsom motsatt det allmännas, vore mer än tillbörligt tillgodosedt och fördenskull föreslagit stadganden i syfte att åt ombud för det allmänna bereda större inflytande på taxeringen. Det torde emellertid svårligen låta sig göra att finna allmänna ombud, som icke äfven sjelfva äro skattskyldiga och sålunda kunna låta sig påverkas af enskilda intressen, likasom det icke heller torde kunna bestridas, att äfven ledamöterna af taxeringsnämnderna i deras nuvarande sammansättning, utom den uppfordran att söka åstadkomma en rättvis taxering, som ligger i det af dem mottagna förtroendeuppdrag, hafva en ytterligare maning dertill uti kommunalbeskattningens sammanhang med allmänna bevillningen. Då derjemte nu är föreskrifvet: att ordförande i bevillningsberedningarne skola utses af Konungens Befallningshafvande; att landshöfdingen i länet är berättigad att i taxeringskomitéernas öfverläggningar deltaga samt vid dem föra ordet; att under taxeringskomitéernas sammanvaro alltid behörigt kronombud bör vara tillstädes för att kunna bevaka det allmännas rätt och meddela i sådant afseende erforderliga upplysningar; att om kronombudet skulle anse taxeringskomitén, i ett eller annat hänseende, icke hafva iakttagit bevillningsstadgans föreskrifter eller icke verkställt taxeringen i öfverensstämmelse med upplysta och bestyrkta förhållanden, sådant af bemälda ombud genast bör anmärkas samt anmärkningen i protokollet intagas; att pröfningskomiténs ledamöter utses af Konungens Befallningshafvande bland de af taxeringskomitéerna dertill föreslagna personer; att vid pröfningskomiténs sammankomster landshöfdingen i länet är ordförande med rättighet att i dess öfverläggningar deltaga; att kronans ombud bör öfvervara pröfningskomiténs sammankomster med skyldighet att göra de anmärkningar och framställningar, hvartill han för iakttagande af kronans rätt finner sig ega anledning; att kronans ombud eger anföra besvär öfver pröfningskomiténs beslut; samt slutligen att besvär i bevillningsfrågor prövas af ett statens embetsverk, Kammarrätten, samt i sista hand af Kongl. Maj:t; synes det allmännas intresse vara tillräckligt tillgodosedt för att göra ytterligare bestämmelser i detta afseende mindre nödiga, derest blott de allmänna ombuden fullgöra sina åligganden.

Utskottet, som på grund af det nu anförda icke trots något korrektiv mot förefintliga oegentligheter vid taxeringarnes verkställande vara att söka uti en förändring af gällande bestämmelser om taxeringsmyndigheternas sammansättning, anser det likväl vara af väsentlig vikt, att de orsaker, som flestades kunna hafva vållat en mindre tillfredsställande tillämpning af föreskrifterna för taxeringarne, varda så vidt möjligt undanröjda. Enligt Utskottets åsigt har en af de väsentligaste af dessa orsaker varit att söka uti det hittills bestående systemet för jordbeskattningen, som för taxeringsmyndigheterna försvårat uppfattningen af jordens skatteförmåga och måhända äfven i någon mån verkat fördunklande på rättsmedvetandet hos dem, derigenom att jorden varit belastad med en mångfald af skatter och besvär, af hvilka de flesta och väsentligaste utgått utan hänsyn till de särskilda fastigheternas relativa skatteförmåga. Man torde sålunda vara berättigad att antaga, att med grundskatternas samt rustnings- och roteringsbesvärens afskrifning väsentligen bättre resultat af taxeringarne än hittills skola ernås. Emellertid har Utskottet äfven ansett troligt att grunden till de öfverklagade oegentligheterna till en del kunde vara att söka deruti, att de uti gällande Bevillningsstadga meddelade föreskrifter för fast egendoms uppskattning i och för bevillnings påförande icke tillräckligt bestämdt angåfve det värde å fastigheten, hvilket med ledning af de i sådant hänseende föreskrifna uppgifter och upplysningar skall sökas. Utskottet har föreställt sig att genom utbytande af den obestämda föreskriften, att fast egendom skall uppskattas till sitt verkliga värde, mot en föreskrift att sådan egendom skall uppskattas till det värde, den vid försäljning anses kunna betinga, skulle, utan någon egentlig förändring af nu gällande föreskrifter för uppskattningen, samma föreskrifter varda väsentligen skärpta och förtydligade. En föreskrift i sådan syftning skulle, jemte det den otvifvelaktigt komme att leda till förhöjning i taxeringsvärdena, äfven befordra större rättvisa vid uppskattningen, då man torde vara berättigad att antaga, att ledamöterna i beredningarna och taxeringskomitéerna, hos hvilka man måste förutsätta en noggrann kännedom om taxeringsdistriktets förhållanden, skola vara i stånd att säkert bedöma fastighetens värde i ifrågavarande hänseende.

Hvad derefter vidkommer de förslag till förändrade bestämmelser i fråga om behörigheten att besluta rörande allmänna bevillningen, som blifvit af Herrar Albert Anderson och Rydin framställda, af den förre i den syftning att grunderna och sättet för bevillningstaxeringen må komma att bestämmas genom lag, som stiftas af Konung och Riksdag gemensamt, och af den senare, att derutöfver jemväl bevillningsafgifternas belopp må varda på enahanda sätt bestämda, hafva dessa förslag synts Utskottet innebära så väsentliga inskränkningar i den hufvudgrundsats i vår konstitutionella rätt, som innefattas i grundlagens föreskrift, att svenska folkets urgamla rätt att sig beskatta utöfvas af Riksdagen allena, att deras godkännande endast kunde rättfärdigas under förutsättning af ett uttalande å Riks-

dagens sida, att hittills vid bevillningens bestämmande icke rättvisa grunder blifvit följda och tillbörlig hänsyn tagen till statsverkets behof, eller ock att för framtiden ett bristande i ena eller andra hänseendet må vara att befara, ett uttalande, för hvilket, enligt Utskottets mening, något fog icke förefinnes, hvarföre Utskottet anser sig böra afstyrka bifall till hvad motionärerne härutinnan föreslagit.

I öfverensstämmelse med de åsigter Utskottet sålunda uttalat, och då den här åsyftade förändringen i bevillningsstadgan icke bör inträda förr än från och med det år, då en ny härordning börjar tillämpas och grundskatternas samt rustnings- och roteringsbesvärens afskrifning tager sin början, men tiden härför icke nu läser kunna bestämmas, vid hvilket förhållande Riksdagen icke heller läser böra nu besluta några af härordningen och skatteafskrifningen föranledda förändringar i bevillningsstadgan, får Utskottet, under förutsättning att Riksdagen fattar beslut om nya grunder för vårt försvarsväsende samt om grundskatternas och rustnings- och roteringsbesvärens afskrifning, hemställa:

10:o att Riksdagen må i underdånighet anhålla att, derest Kongl. Maj:t godkänner Riksdagens beslut i ofvanberörda frågor, Kongl. Maj:t täcktes för Riksdagen framlägga förslag till ändring af bevillningsstadgan äfvensom af instruktionen för taxeringsförrättningarne i den rigtning: att jordbruksfastighet åsättes lika bevillning med annan fastighet; att fast egendom uppskattas till det värde egendomen vid försäljning anses kunna betinga med ledning af de uppgifter och upplysningar, som i så väl bevillningsstadgan som ofvanberörda instruktion finnas omförmälde; och att den särskilda bevillning, som enligt §§ 11 och 12 i bevillningsstadgan nu åligger vissa slag af fastighet, upphör; samt att nådig proposition härom varder till Riksdagen aflåten så tidigt, att Riksdagens beslut i ämnet må kunna tillämpas från och med det år, då en ny härordning varder införd samt grundskatternas och rustnings- och roteringsbesvärens afskrifning påbörjad;

samt **11:o** att ofvan berörda motioner, angående bevillningen, i öfrigt icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Angående
kommunal-
beskatt-
ningen.

Rörande kommunalbeskattningen är föreslaget:

af Herr Albert Anderson (motion N:o 35):

att derest Riksdagen skulle fatta beslut om införande af en ny härordning och i sammanhang dermed om grundskatternas afskrifvande samt antagande af en lag om förmögenhets- och inkomstskatt i öfverensstämmelse med grunderna i det af förberedande skattejemkningskomitén afgifna förslag till ny bevillningsförrättning,

Riksdagen måtte för sin del besluta ändring af 58 § af Kongl. förordningen den 21 Mars 1862 angående kommunalstyrelse på landet, såsom samma § lyder i Kongl. kungörelsen den 15 September 1863, i den riktning, att beräkningsgrunden för fyrktalssättningen bliver lika för jordbruks- och annan fastighet, frälseränta och hvarje annat beskattningsföremål;

af Herr Ola Andersson i Nordanå m. fl. (motion N:o 18):

att Riksdagen måtte för sin del besluta, att § 58, andra momentet, i Kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet skall erhålla följande förändrade lydelse att träda i kraft samtidigt med den föreslagna högre bevillningen å jordbruksfastighet:

”Till beräkningsgrund för fyrktalsättningen tjenar den bevillning efter II art. i bevillningsstadgan, som de skattskyldige, jemlikt senaste fastställda taxeringslängder, till staten erlægga, sålunda, att för all fastighet, frälseränta och hvarje annat beskattningsföremål påföres *en* fyrk för bevillning till belopp af 1 till och med 10 öre” o. s. v.

samt af Herr Adlercreutz (motion N:o 82):

att Riksdagen för sin del ville besluta ändring i den kommunala beskattningen i enlighet med af motionären angifna grunder.

Enligt 58 § i Kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 Mars 1862 utgöras bidragen till kommunens utgifter efter ett de skattskyldige i visst förhållande till bevillningen åsatt fyrktal sålunda, att jordbruksfastighet påföres en fyrk för bevillning till belopp af 1 till och med 5 öre och vidare i samma proportion, men andra beskattningsföremål en fyrk för bevillning till belopp af 1 till och med 10 öre o. s. v. Derest, i sammanhang med grundskatternas afskrifning, bevillningen för jordbruksfastighet höjes från 3 till 5 öre för hvarje fulla hundra kronor af fastighetens taxeringsvärde, torde deraf följa att en förändring i den till grund för de kommunala bidragen tjenande fyrktalssättningen bör vidtagas i den riktning som uti de föreliggande motionerna blifvit föreslagen; och ehuru härigenom en lindring för jordbruksfastighet på bekostnad af andra beskattningsföremål kan synas inträda, är sådant likväl icke att befara, enär, enligt hvad förut är anfördt, ej mindre med grundskatternas samt rustnings- och roteringsbesvärens afskrifning än ock genom den af Utskottet här ofvan föreslagna bestämmelse om grunden för jordbruksfastighets uppskattning, väsentligen bättre resultat än hittills af taxeringarne antagligen skola ernås, hvarmedelst det nuvarande förhållandet mellan jordbruksfastighet och andra beskattningsföremål icke bliver till de senares nackdel rubbadt. På grund häraf och då de afgifter, som enligt Kongl. förordningen den 21 Mars 1862 af landstingen åläggas, utgå efter bevillning, hvarigenom jordbruksfastighet i förhållande till andra be-

skattningsföremål kommer att påföras vida större utgifter i detta hänseende än hittills, har Utskottet ansett den af samtliga motionärerne föreslagna likställighet i afseende på fyrktalssättningen böra vidtagas, hvarföre Utskottet hemställer:

12:o att Riksdagen må i underdånighet anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes i sammanhang med aflåtande af nådig proposition om de ändringar i bevillningsstadgan, hvarom Utskottet här ofvan gjort framställning, tillika föreslå sådan ändring af § 58 i Kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 Mars 1862, att beräkningsgrunden för fyrktalssättningen blifver lika för jordbruksfastighet och annan fastighet, frälseränta och hvarje annat beskattningsföremål.

Uti sin ofvanberörda motion N:o 82 har Herr Adlercreutz jemväl anført, hurusom i sammanhang med de förändringar, hvilka motionären uti särskilda motioner föreslagit beträffande dels grundskatterna, dels grunderna för allmänna bevillningen, det syntes motionären önskligt att på den kommunala beskattningen kunde utan billighetens förnärmande öfverflyttas alla de besvär, som fortfarande hvilat uteslutande eller till hufvudsakligaste delen på fast egendom, såsom kyrkobyggnad, tingshusbyggnad m. m., och har motionären för detta ändamål, äfvensom för den händelse bevillningen för fastighet förvandlades till en inkomstskatt, ansett att å landet något särskildt bidrag motsvarande grundskatten till staten skulle af fastigheterna erläggas, såsom genom åsättande af 1 fyrk för hvarje 200 kronors taxeringsvärde å jordbruksegendom, dervid undantag icke skulle göras för innehafvare af de från bevillning fria fastigheterna, äfvensom att något likartadt äfven i stadssamhällena borde ega rum i den mån sådant utan hinder af den derstädes genom särskilda öfverenskommelser tillkomna likställigheten låte sig göra.

Då Utskottet ansett sig böra hemställa, att Herr Adlercreutz' ofvanberörda motioner beträffande grundskatterna samt grunderna för allmänna bevillningen icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda, samt något förslag om ändring i gällande lagstiftning i den riktning, att de besvär, som nu uteslutande eller till största delen hvilat på jorden, må komma att på den kommunala beskattningen öfverflyttas, icke till Utskottets behandling föreligger, vid hvilket förhållande Utskottet icke funnit sig böra ingå i pröfning af motionärens ifrågakvarande förslag, hemställer Utskottet:

13:o att Herr A. Adlercreutz' motion N:o 82 i dessa delar icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 24 April 1878.

På Särskilda Utskottets vägnar:

Gust. af Ugglas.

Reservationer:

af Friherre af Ugglas och Herr Wijkander rörande vissa delar af Utskottets motivering;

af Friherre af Ugglas, angående den pag. 37 förekommande förutsättning för så vidt denna rör allmänna bevillningen och kommunalbeskattningen;

af Herr Abelin: »Då jag icke uti en för alla samhällsklasser gemensam utsträckning af den allmänna värnpligten och af beväringssmanskapets vapenöfningar kan se någon giltig grund för en afskrifning af de på jorden hvilande grundskatterna eller af rustnings- och roteringsbesväret, så har jag icke heller kunnat instämma i Utskottets tillstyrkande i berörda hänseende. Skulle Riksdagen emellertid, i strid med min uppfattning af det rätta och för samhället i sin helhet nyttiga, besluta en sådan afskrifning, så anser jag det vara oeftergiftigt nödvändigt, att Riksdagen, som, derest den jemväl antager den nya arméorganisation, som för afskrifningen uppställes såsom vilkor, ikläder sig ansvaret för högst betydligt ökade utgifter, samtidigt med sådant beslut bestämmer de nya skatter, som skola på en gång lemna tillgång till de nya utgifterna och betäcka de föreslagna skatteeftergifterna».

af Herr Wærn, vid 10:de och 12:de punkterna:

»Ehuru jag anser bevillningen å jordbruksfastighet böra höjas till likhet med den å annan fastighet, i följd hvaraf nu gällande fyrktalsberäkning för kommunalbeskattning måste, — såsom äfven Utskottet föreslår, — ändras, har jag dock icke kunnat instämma i Utskottets förslag, dels emedan jag anser hela bevillningsförordningen böra undergå en mera genomgripande omarbetning och vissa delar deraf göras till en af Konung och Riksdag gemensamt stiftad lag, dels finner följderna af förändringen i kommunalbeskattningen blifva att de skattskyldige, som icke äro fastighetsegare, skulle få en ökning i sina utskylder, så betydlig att den i många kommuner skulle vida öfverstiga den förhöjning i bevillningen, som skulle drabba egarne af jordbruksfastighet, — hvilket icke är den rigtning, i hvilken jag anser en förändring af kommunalbeskattningen böra gå».

I denna reservation instämde Friherre af Ugglas, Herrar *Mannerskantz*, *Wijkander*, *Albert Anderson* och *Montgomery Cederhielm* samt Friherre *Hamilton*.

Sammandrag öfver räntan af jord å landet, grundadt på 1876 års Kronoräkenskaper.

L ä n.	Debiterad ränta.		A n o r d n a d																															Kronan behållen.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
			Andra Hufvud- titeln.	Fjerde Hufvudtiteln.		Femte Hufvudtiteln.		Sjette Hufvudtiteln.								Sjunde Hufvudtiteln.		Åttonde Hufvudtiteln.										Nionde Hufvud- titeln.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
			Boställs- räntor.	Boställs- räntor.	Rusthålls- räntor.	Rusthålls- räntor.	Lots- hemmans- räntor.	Boställs- räntor.	Gästgifveri- hemmans- friheter.	För bergs- brukets be- främjande.	För färjor och färje- karlar.	För häst- afvelns för- bättrande.	För jord- förluster genom kanal- och vagan- läggnin- gar.	Boställs- räntor.	Städers friheter.	Kleresistatens boställsräntor.	Universi- teten.	Elementar- läroverken.	Pedagogier och Folk- skolor.	Hospitaler och Lazarettor.	För kyrkors underhåll.	För fattig- vården.	Boställs- räntor.	Summa anordnad.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						
Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
Stockholms	301,848	03	256	57	8,839	38	58,348	15	—	—	78	3,458	39	1,772	02	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Hör till Särskilda Utsk. Ut., 1878, No 2.

Sammandrag öfver räntan af städernas jord, grundadt på 1876 års Kronoräkenskaper.

	Debiterad ränta.		A n o r d n a d												Kronan behållen.			
			Fjerde Hufvud- titeln.	Sjette Hufvud- titeln.	Sjunde Hufvud- titeln.	Åttonde Hufvudtiteln.				Summa								
			Rust- hålls- räntor.	Boställs- räntor.	Städers friheter.	Kleresi- statens boställs- räntor.	Univer- siteten.	Kyrkors under- håll.	anordnad.									
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.		
Stockholms stad	195	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	195	—	
Stockholms län	79	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	79	24	
Upsala »	101	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	101	50	
Södermanlands ¹⁾ »	789	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	789	18	
Östergötlands »	1,587	49	23	44	5	—	213	23	—	—	—	—	—	241	67	1,345	82	
Jönköpings »	13	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	50	
Kronobergs »	264	87	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	264	87	
Kalmar »	34	37	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34	37	
Gotlands »	103	82	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	103	82	
Kristianstads »	62	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	62	9	
Malmöhus »	60	51	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	51	
Göteborgs »	4	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	50	
Elfsborgs »	98	13	—	—	—	—	28	84	—	—	—	—	—	28	84	69	29	
Skaraborgs »	1,325	21	—	—	—	—	—	15	72	—	—	—	563	7	578	79	746	42
Wermlands »	306	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	306	27	
Örebro »	447	78	—	—	—	—	168	55	—	—	—	—	—	168	55	279	23	
Westmanlands »	1,015	96	—	—	—	—	—	—	—	1	37	—	—	1	37	1,014	59	
Kopparbergs »	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	
Gefleborgs »	3,027	81	—	—	—	—	2,236	57	—	—	—	—	—	2,236	57	791	24	
Westernorrlands »	617	19	—	—	—	—	242	63	1	11	—	—	—	243	74	373	45	
Jemtlands »	12	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	43	
Westerbottens »	1	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	50	
Norrbottens »	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	
Snmma	10,160	35	23	44	5	—	2,889	82	16	83	1	37	563	7	3,499	53	6,660	82

¹⁾ En del af räntan för Mariefreds stad, motsvarande stadens åkerskatt, utgår endast hvartannat år med 426 kr. 23 öre och har af denna anledning i den för städerna i Södermanlands län utförda ränta blifvit inräknad med halfta beloppet eller 213 kr. 11 öre.

Bil. Litt E.

Sammandrag öfver kronotionden af städernas jord, grundadt på
1876 års kronoräkenskaper.

		Debiterad kronotionde.		A n o r d n a d				Kronan behållen.	
				Åttonde hufvud- titeln. Kleresi- statens boställs- tionde.		Summa			
						anordnad.			
		Kronor.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kronor.	ö.
Stockholms	län.....	505	88					505	88
Upsala	»	2,498	38					2,498	38
Södermanlands	»	2,017	04	799	36	799	36	1,217	68
Östergötlands	»	1,023	44					1,023	44
Kristianstads	»	146	02					146	02
Skaraborgs	»	311	85					311	85
Wermlands	»	969	18					969	18
Örebro	»	1,561	32					1,561	32
Westmanlands	»	1,507	91					1,507	91
Kopparbergs	»	344	62					344	62
Jemtlands	»	18	50					18	50
Westerbottens	»	79						79	
Norrbottens	»	182	96					182	96
Summa		11,166	10	799	36	799	36	10,366	74

Hör till Särskilda Utsk. Utl., 1878, N:o 2.

Bil. Litt. A.

Förteckning öfver sådana med åbo försedda hemman och lägenheter, hvilka emot afgift till staten kunna till skatte köpas, upptagande förhållandena vid 1877 års slut.

		H e m m a n e n s			L ä g e n h e t e r n a s			Summa skatteköpe- skilling.	A n m ä r k n i n g a r.
		antal.	mantal.	skatteköpe- skilling.	antal.	skatteköpe- skilling.			
Stockholms	län	—	—	—	11	200 73	200 73		
Upsala	»	30	8,804	1,509 39	255	2,732 70	4,242 09		
Södermanlands	»	15	3,216	459 87	127	957 47	1,417 34		
Östergötlands	»	36	11,088	2,417 07	501	3,513 98	5,931 05		
Jönköpings	»	38	11,814	1,400 —	535	2,840 64	4,240 64		
Kronobergs	»	6	1,577	204 04	60	407 55	611 59		
Kalmar	»	42	9,240	1,245 01	652	4,051 17	5,296 18		
Gotlands	»	2	0,219	33 63	—	—	33 63		
Blekinge	»	9	1,475	120 85	119	476 11	596 96		
Kristianstads	»	34	4,695	962 12	126	649 06	1,611 18		
Malmöhus	»	230	14,048	2,579 38	422	1,359 15	3,938 52		
Hallands	»	42	10,058	1,627 59	12	60 71	1,688 30		
Göteborgs och Bohus	»	75	13,808	1,616 97	78	816 94	2,433 91		
Elfsborgs	»	50	9,504	2,016 76	408	2,031 30	4,048 06		
Skaraborgs	»	59	18,655	2,402 76	866	3,684 34	6,087 10		
Wernmlands	»	1	0,125	17 08	6	56 87	73 95		
Örebro	»	176	48,674	3,759 44	88	464 35	4,223 79		
Westmanlands	»	8	1,313	301 64	32	279 74	581 38		
St. Kopparbergs	»	139	12,549	1,914 63	77	118 10	2,032 73		
Gefleborgs	»	4 ^{21 öres 52½ plogland}		78 20	17	121 33	199 53		
Wester-Norrlands	»	16	2,057	67 87	—	—	67 87		
Jemtlands	»	9	1,857	283 23	—	—	283 23		
Westerbottens	»	144	21,155	725 31	—	—	725 31		
Norrbottnens	»	223	29,396	1,068 68	—	—	1,068 68		
Summa		1,388	235,327	26,811 51	4,393	24,822 24	51,633 75		

Förteckningen å under år 1877 beviljadeskatteköp har ej från Läns-Styrelserna till Kongl. Kammar-Collegium inkommit.

D:o D:o

Sammandrag öfver kronotionenden af jord å landet, grundadt på 1876 års kronoräkenskaper.

L ä n.	Debiterad kronotionde.		A n o r d n a d.																				K r o n a n b e h å l l e n.					
			Fjerde Hufvudtiteln.				Sjette Hufvudtiteln.		Sjunde Hufvudtiteln.		Attonde Hufvudtiteln.										Summa anordnad.							
			Boställs- tionde.		Tionde af rusthålls- stammar.		Jordförluster genom kanal- och väg- anläggningar.		Städers friheter.		Kleresista- tens boställs- tionde.		Universi- teten.		Elementar- läroverken.		Pedagogier och folkskolor.		Hospitaler och Lazaretter.						Kyrkors underhåll.			
Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.			
Stockholms	57,437	75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	57,437	75	
Upsala	90,109	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	271	52	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	271	52	89,837	76
Södermanlands	79,141	68	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	79,141	68	
Östergötlands	120,941	57	129	38	3,814	94	—	—	—	—	428	27	—	—	—	—	—	52	88	—	—	—	—	4,425	47	116,516	10	
Jönköpings	71,154	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	71,154	80	
Kronobergs	57,263	33	—	—	—	—	—	—	—	—	27	46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	46	57,235	87
Kalmar	50,025	3	13	31	464	2	—	—	—	—	11	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	489	13	49,535	90
Gotlands	45,933	61	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45,933	61
Blekinge	15,458	12	—	—	—	—	—	—	15	92	228	57	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	244	49	15,213	63
Kristianstads	69,758	9	870	57	9,771	34	—	—	—	—	2,329	18	—	—	—	—	177	38	2,483	52	15,631	99	—	—	54,126	10		
Malmöhus	103,450	25	394	27	4,222	55	—	—	—	—	4,822	9	401	59	165	70	—	—	942	61	4,777	85	15,726	66	87,723	59		
Hallands	14,618	90	—	—	—	—	—	—	—	—	25	11	—	—	—	—	27	—	2	97	—	—	—	—	28	35	14,590	55
Göteborgs	27,642	59	—	—	—	—	—	—	345	16	333	10	—	—	—	—	—	—	—	—	1,279	96	1,958	22	25,684	37		
Elfsborgs	58,114	80	80	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	80	30	58,034	50		
Skaraborgs	88,419	76	335	51	—	—	1,164	69	—	—	401	86	—	—	38	87	—	—	—	—	—	—	1,940	93	86,478	83		
Vernlands	47,712	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47,712	33
Örebro	50,847	63	—	—	—	—	—	—	—	67	16	44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	11	50,830	52		
Westmanlands	96,893	74	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	96,893	74
Kopparbergs	67,500	84	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	67,500	84
Gefleborgs	54,216	74	—	—	—	—	—	—	—	—	11	65	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	65	54,205	9		
Westernorrlands	58,108	72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	58,108	72
Jemtlands	25,097	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25,097	—
Westerbottens	20,781	42	—	—	—	—	—	—	—	—	4	52	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	52	20,776	90		
Norrbottens	18,241	61	157	36	—	—	—	—	9	44	3	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	170	30	18,071	31		
Summa	1,388,869	59	1,980	70	18,272	85	1,164	69	371	19	8,643	55	673	11	204	57	—	27	1,175	84	8,541	33	41,028	10	1,347,841	49		

Uppgift angående dispositionen af den enligt 1876 års Fögderi-Special-Räkningar inom nedannämnde Län och Fögderier utgående Kyrkotondespanmål.

[illegible]

c) Utvär af prebreds-kamman och lägenheter 61 kubikfot 1,61 kannor Råg. 95 kubikfot 5,49 kannor Korn, 64 kubikfot 0,50 kannor Hafre

a) Utgår af prebendehemman och lägenheter	61	kubiklot	1,61	kannor	12,6	kannor	8,12	kannor	12,6
» » landtkyrkornas tionde	331	»	8,00	»	»	316	»	0,50	»

b) Hospitals Friheter.

c) Spämsälskvantiteterna äro afförda under titel

e) Inom detta Fö

g) Af den inom d

Sammandrag af 1876 års taxeringslängder för landet öfver andra artikelns bevillning för fast egendom samt för kapital och arbete äfvensom tredje artikelns bevillning för frälseegendomar.

		E f t e r B e v i l l n i n g s f ö r o r d n i n g e n s a n d r a a r t i k e l.																		Efter Bevillningsförordn: 3:dje art.			
		För fast egendom som är till bevilning taxerad.								I n k o m s t b e v i l l n i n g.									Summa bevillning efter 2:dra artikeln.		För frälse-egendomar		
																					afgift.		
		Uppskattadt värde			Fastställd bevilning			Uppskattad inkomst					Medgifvet af drag enligt § 8 i Bevillningsstadgan.	Antagen beskattningsbar inkomst.	Fastställd bevilningsafgift.								
å jordbruksfastighet.	å annan fastighet.	Summa.	för jordbruksfastighet.	för annan fastighet.	Summa.	af kapital.	af rörelse, näring eller yrke.	af allmän tjänstebefattning eller pension.	af enskild tjänstebefattning eller pension.	Summa.													
Stockholms län	.....	83,483,050	11,818,068	95,301,118	25,044	98	5,909	07	30,954	05	567,787	2,962,208	1,091,191	999,885	5,621,071	1,609,200	4,011,871	40,118	71	71,072	76	7,532	30
Upsala »	.....	52,922,820	4,994,878	57,917,698	15,876	57	2,495	86	18,372	43	324,283	1,494,046	610,230	944,111	3,372,670	930,900	2,441,770	24,417	70	42,790	13	6,566	76
Södermanlands »	.....	75,493,721	4,825,655	80,319,376	22,645	27	2,412	—	25,057	27	420,650	1,439,352	732,805	652,226	3,245,033	776,100	2,468,933	24,689	33	49,746	60	6,846	46
Östergötlands »	.....	144,985,353	13,449,796	158,435,149	43,495	55	6,724	45	50,220	—	794,039	2,872,296	979,936	1,934,666	6,580,937	1,680,300	4,900,637	49,006	37	99,226	37	7,675	78
Jönköpings »	.....	80,359,400	5,223,000	85,582,400	24,107	82	2,611	50	26,719	32	245,414	1,119,543	739,559	224,003	2,328,519	604,800	1,723,719	17,237	19	43,956	51	2,569	12
Kronobergs »	.....	55,973,000	3,189,165	59,162,165	16,791	90	1,594	60	18,386	50	308,232	1,014,366	539,347	268,388	2,130,333	588,000	1,542,333	15,423	33	33,809	83	1,921	79
Kalmar »	.....	98,412,719	5,532,256	103,944,975	29,525	07	2,766	06	32,291	13	370,875	1,489,069	587,372	568,459	3,015,775	852,300	2,163,475	21,634	75	53,925	88	2,324	25
Gotlands »	.....	31,814,000	1,819,500	33,634,100	9,544	38	909	75	10,454	13	52,940	412,861	349,536	37,354	852,691	171,300	681,391	6,813	91	17,268	04	33	30
Blekinge »	.....	43,913,420	3,943,900	47,857,320	13,174	02	1,971	95	15,145	97	218,528	967,500	281,403	170,457	1,637,888	487,800	1,150,088	11,500	88	26,646	85	519	92
Kristianstads »	.....	121,659,878	5,026,803	126,686,681	36,500	07	2,513	36	39,013	43	784,719	1,556,252	838,537	246,553	3,426,061	1,254,300	2,171,761	21,717	61	60,731	04	4,780	55
Malmöhus »	.....	237,802,200	9,373,900	247,176,100	71,340	66	4,686	95	76,027	61	1,014,354	3,075,480	1,308,869	674,653	6,073,356	1,969,500	4,103,856	41,038	56	117,066	17	6,802	65
Hallands »	.....	52,840,650	1,768,886	54,609,536	15,852	18	884	43	16,736	61	248,603	910,665	374,070	135,216	1,668,254	598,200	1,070,054	10,700	54	27,437	15	6,231	94
Göteborgs och Bohus »	.....	68,197,022	15,853,571	84,050,593	20,459	10	7,926	79	28,385	89	423,213	3,953,182	702,528	569,371	5,648,294	1,831,200	3,817,094	38,170	94	66,556	83	1,921	91
Elfsborgs »	.....	101,523,000	7,340,427	108,863,427	30,456	90	3,670	22	34,127	12	431,621	2,122,350	765,616	589,181	3,908,768	930,300	2,978,468	29,784	68	63,911	80	4,583	86
Skaraborgs »	.....	133,292,020	5,175,513	138,467,533	39,988	13	2,587	73	42,575	86	675,845	1,201,716	1,086,155	659,490	3,623,206	866,700	2,756,506	27,565	06	70,140	92	5,001	41
Wermlands »	.....	95,245,586	10,012,706	105,258,292	28,509	32	4,966	90	33,476	22	517,788	4,237,855	731,124	1,425,918	6,912,685	2,070,300	4,842,385	48,423	85	81,900	07	1,073	90
Örebro »	.....	88,149,920	9,210,879	97,360,799	26,445	55	4,605	43	31,050	98	399,588	3,795,458	562,978	1,988,449	6,746,473	1,680,900	5,065,573	50,655	73	81,706	71	2,644	71
Westmanlands »	.....	68,554,400	5,192,772	73,747,172	20,566	33	2,596	28	23,162	61	339,666	2,465,324	498,739	1,022,464	4,326,193	1,267,510	3,058,683	30,586	83	53,749	44	2,076	29
Kopparbergs »	.....	56,898,448	10,620,124	67,518,572	16,995	78	5,309	40	22,305	18	373,591	5,466,713	659,355	2,178,370	8,678,029	1,730,100	6,947,929	69,479	29	91,784	47	1,660	59
Gefleborgs »	.....	47,197,363	12,829,303	60,026,666	14,159	16	6,414	60	20,573	76	378,945	6,552,132	555,543	756,851	8,243,471	2,347,800	5,895,671	58,956	71	79,530	47	2,595	47
Westernorrlands »	.....	49,938,450	9,321,315	59,259,765	14,981	54	4,660	66	19,642	20	290,822	6,880,316	455,212	784,055	8,410,405	2,239,500	6,170,905	61,709	05	81,351	25	19	93
Jemtlands »	.....	21,847,200	635,000	22,482,200	6,554	16	317	50	6,871	66	199,075	1,223,078	295,575	265,095	1,982,823	868,900	1,113,923	11,139	23	18,010	89	3	54
Westerbottens »	.....	27,923,300	4,337,791	32,261,091	8,376	99	2,168	90	10,545	89	107,005	1,380,287	414,018	350,949	2,252,259	519,900	1,732,359	17,323	59	27,869	48	19	28
Norrbottens »	.....	20,378,400	3,237,884	23,616,284	6,113	52	1,618	94	7,732	46	56,930	1,622,630	330,630	182,101	2,192,291	790,800	1,401,491	14,014	91	21,747	37	234	88
Summa		1,859,104,920	164,733,092	2,023,838,012	557,504	95	82,323	33	639,828	28	9,544,513	60,214,679	15,490,028	17,628,265	102,877,485	28,666,610	74,210,875	742,108	75	1,381,937	03	75,640	59

Sammandrag af 1876 års taxeringslængder för städerna öfver andra artikelns bevillning för fast egendom samt för inkomst af kapital och arbete, med upptagande särskildt af de städer, som hafva tiotusen invånare och deröfver.

	E f t e r B e v i l l n i n g s f ö r o r d n i n g e n s a n d r a a r t i k e l .																	
	För fast egendom, som är till bevillning taxerad.						För inkomst af kapital och arbete.											
	Uppskattadt värde			Fastställd bevillning			Uppskattad inkomst					Medgifvet afdrag enligt § 8 i Bevillningsstadgan.	Antagen beskattningsbar inkomst.	Fastställd bevillningsafgift.	Summa bevillning efter 2:a artikeln.			
	å jordbruksfastighet.	å annan fastighet.	Summa.	för jordbruksfastighet.	för annan fastighet.	Summa.	af kapital.	af rörelse, näring eller yrke.	af allmän tjenstebefattning eller pension.	af enskild tjenstebefattning eller pension.	Summa.							
Stockholms stad	104,500	212,230,025	212,334,525	3135	106,11502	106,14637	4,120,036	36,049,514	12,296,635	4,240,009	56,706,194	9,495,900	47,210,294	472,10294	578,24931			
Stockholms län	750,535	5,616,710	6,367,245	22526	2,80850	3,03376	125,725	1,049,411	244,912	177,666	1,597,714	482,100	1,115,614	11,15614	14,18990			
Upsala län, Upsala	522,990	12,755,300	13,278,290	15618	6,37765	6,53383	278,190	2,132,112	1,024,607	196,780	3,631,689	636,900	2,994,789	29,94789	36,48172			
Öfriga städer	534,950	1,067,950	1,602,900	16224	53461	69685	26,510	214,279	43,318	49,612	333,719	60,300	273,419	2,73419	3,43104			
Säger	1,057,940	13,823,250	14,881,190	31842	6,91226	7,23068	304,700	2,346,391	1,067,925	246,392	3,965,408	697,200	3,268,208	32,68208	39,91276			
Södermanlands län	1,136,091	7,879,454	9,015,545	33648	3,93246	4,26894	180,316	1,738,932	444,029	600,762	2,964,039	745,800	2,218,239	22,18239	26,45133			
Östergötlands län, Norrköping	557,400	25,753,400	26,310,800	16722	12,87670	13,04392	270,075	3,948,040	404,920	2,153,245	6,776,280	1,452,900	5,323,380	53,23380	66,27772			
Öfriga städer	1,490,959	8,257,930	9,748,889	44751	4,12881	4,57632	290,612	1,734,307	612,510	346,833	2,984,262	528,300	2,455,962	24,55962	29,13594			
Säger	2,048,359	34,011,330	36,059,689	61473	17,00551	17,62024	560,687	5,682,347	1,017,430	2,500,078	9,760,542	1,981,200	7,779,342	77,79342	95,41366			
Jönköpings län, Jönköping	1,159,700	9,600,100	10,759,800	34791	4,80005	5,14796	207,935	1,932,232	584,698	122,181	2,847,046	189,600	2,657,446	26,57446	31,72242			
Öfriga städer	592,500	1,856,300	2,448,800	17775	92815	1,10590	74,220	374,434	106,156	92,787	648,597	137,100	511,497	5,11497	6,22087			
Säger	1,752,200	11,456,400	13,208,600	52566	5,72820	6,25386	282,155	2,307,666	690,854	214,968	3,495,643	326,700	3,168,943	31,68943	37,94329			
Kronobergs län	274,450	2,642,400	2,916,850	8234	1,32120	1,40354	123,544	558,567	220,963	225,173	1,128,247	107,400	1,020,847	10,20847	11,61201			
Kalmar "	1,619,400	10,368,725	11,988,125	48582	5,18436	5,67018	181,340	2,374,440	647,263	355,707	3,558,750	415,500	3,143,250	31,43250	37,10268			
Gotlands "	520,800	3,807,900	4,328,700	15624	1,90395	2,06019	87,819	1,003,065	333,680	183,448	1,608,012	249,300	1,358,712	13,58712	15,64731			
Blekinge " , Karlskrona	43,500	6,992,477	7,035,977	1305	3,48440	3,49745	209,663	1,360,124	1,801,565	127,580	3,498,932	762,600	2,736,332	27,36332	30,86077			
Öfriga städer	346,491	4,150,971	4,497,462	10421	2,07554	2,17975	180,190	1,190,736	250,945	186,662	1,758,533	269,100	1,489,433	14,89433	17,07408			
Säger	389,991	11,143,448	11,533,439	11726	5,55994	5,67720	389,853	2,550,860	2,002,510	214,242	5,257,465	1,031,700	4,225,765	42,25765	47,93485			
Kristianstads län	562,400	7,125,800	7,688,200	16872	3,56290	3,73162	190,614	1,346,611	723,917	487,396	2,748,538	364,200	2,384,338	23,84338	27,575—			
Malmöhus län, Malmö	2,119,800	29,336,500	31,456,300	63594	14,66825	15,30419	410,523	5,964,875	1,269,590	1,026,700	8,671,688	1,791,000	6,880,688	68,80688	84,11107			
Lund	1,417,200	9,324,800	10,742,000	42516	4,66240	5,08756	297,385	1,520,893	669,483	224,520	2,712,281	439,800	2,272,481	22,72481	27,81237			
Öfriga städer	3,006,100	19,829,970	22,836,070	90183	9,91499	10,81682	438,332	5,259,033	902,407	527,703	7,127,475	1,276,800	5,850,675	58,50675	69,32357			
Säger	6,543,100	58,491,270	65,034,370	1,96293	29,24564	31,20877	1,146,240	12,744,801	2,841,480	1,778,923	18,511,444	3,507,600	15,003,844	150,03844	181,24701			
Hallands län	1,501,700	7,508,580	9,010,280	45052	3,75429	4,20481	187,101	1,544,638	423,474	309,610	2,464,823	476,100	1,988,723	19,88723	24,09204			
Göteborgs- och Bohus län, Göteborg	1,962,300	74,712,600	76,674,900	58869	37,35630	37,94499	1,527,650	18,943,068	2,185,182	4,338,943	26,994,843	3,617,400	23,377,443	233,77443	271,71942			
Öfriga städer	944,854	6,263,190	7,208,044	28345	3,13154	3,21499	120,334	1,356,602	326,877	156,110	1,960,023	262,800	1,697,223	16,97223	20,38722			
Säger	2,907,154	80,975,790	83,882,944	87214	40,48784	41,35998	1,648,084	20,299,670	2,512,059	4,495,053	28,954,866	3,880,200	25,074,666	250,74666	292,10664			
Elfsborgs län	1,866,200	8,895,850	10,762,050	55986	4,44790	5,00776	243,035	1,698,781	572,985	668,942	3,183,743	399,000	2,784,743	27,84743	32,85519			
Skaraborgs "	3,518,770	8,972,776	12,491,546	1,05533	4,48523	5,54056	365,689	1,863,440	655,233	416,118	3,300,480	533,400	2,767,080	27,67080	33,21136			
Wernlands "	1,583,345	8,549,376	10,132,721	47487	4,27460	4,74947	184,790	2,129,051	620,722	276,421	3,210,984	375,600	2,835,384	28,35384	33,10331			
Örebro "	1,922,837	8,726,805	10,649,642	57104	4,36199	4,93303	262,127	1,810,737	678,916	678,119	3,429,899	537,600	2,892,299	28,92299	33,85602			
Westmanlands "	2,779,800	8,658,500	11,438,300	83394	4,32925	5,16319	208,378	2,378,842	542,007	345,281	3,474,508	775,200	2,699,308	26,99308	32,15627			
Kopparborgs "	685,757	5,517,274	6,203,031	20211	2,75480	2,95691	131,847	1,682,770	350,765	331,220	2,496,602	462,900	2,033,702	20,33702	23,29393			
Gefleborgs " , Gefle	1,585,093	14,127,936	15,713,029	47406	7,04015	7,51421	106,660	3,968,530	338,257	301,138	4,714,585	1,324,200	3,390,385	33,90385	41,41806			
Öfriga städer	632,400	5,909,307	6,541,707	18972	2,95735	3,14707	62,510	2,774,633	281,139	315,987	3,434,269	634,500	2,799,769	27,99769	31,14476			
Säger	2,217,493	20,037,243	22,254,736	66378	9,99750	10,66128	169,170	6,743,163	619,396	617,125	8,148,854	1,958,700	6,190,154	61,90154	72,56282			
Wester-Norrlands län	1,311,900	8,956,800	10,268,700	39357	4,47840	4,87197	161,705	3,888,200	479,813	460,401	4,990,119	646,500	4,343,619	43,43619	48,30816			
Jemtlands "	287,600	1,549,400	1,837,000	8628	77470	86098	22,800	545,422	279,921	48,875	897,018	97,800	799,218	7,99218	8,85316			
Westerbottens "	271,200	2,127,600	2,398,800	8136	1,06380	1,14516	50,000	733,655	290,894	108,053	1,182,602	159,900	1,022,702	10,22702	11,37218			
Norrbottens "	900,963	3,111,930	4,012,893	27028	1,55594	1,82622	66,140	1,186,124	330,074	141,325	1,723,663	291,300	1,432,363	14,32363	16,14985			
Summa	38,514,485	553,184,636	591,699,121	11,54029	276,04618	287,58647	11,395,895	116,285,098	30,867,857	20,211,307	178,760,157	29,998,800	148,761,357	1,487,61357	1,775,20004			

Uppgift å medeltalet af medelmarkegångsvärde dels å nedannämnde persedlar enligt Litt. C i markegångstaxorna för åren 1868—1877, dels ock å de deri upptagne vakansafgifter för en hel soldat- eller båtsmansrote.

Län och Markegångsdistrikt.	Råg.		Korn.		Hafra.		Blandsäd, hälften korn och hälften hafra.		Smör.		Fläsk.		Kött.		Tack- jern.		Hö.		Soldatrote.	Båtsmansrote.						
	1 kubft.		1 kubft.		1 kubft.		1 kubft.		1 centn.		1 centn.		1 centn.		1 centn.		1 centn.									
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.								
Stockholms	2	52	2	15	—	—	—	—	64	18	—	—	—	—	—	—	—	—	187	99	106	18	Stockholms	Län		
Upsala	2	46	1	99	—	—	—	—	63	41	—	—	—	—	—	—	—	—	149	56	108	25	Upsala	»		
Södermanlands	2	47	2	07	—	—	—	—	62	10	—	—	—	—	—	—	—	—	79	25	82	87	Södermanlands	»		
Östergötlands	2	66	2	21	—	—	—	—	59	70	—	—	—	—	—	—	—	—	107	74	114	14	Östergötlands	»		
Jönköpings	2	80	2	24	—	—	—	—	55	35	32	50	20	13	—	—	—	—	101	43	—	—	Kalmar regemente Jönköpings d:o	Jönköpings	»	
Kronobergs	2	78	2	15	—	—	—	—	52	25	33	15	22	38	—	—	—	—	100	95	—	—		Kronobergs	»	
Kalmar { Fasta landet	2	71	2	21	—	—	—	—	58	75	32	68	23	09	—	—	—	—	—	—	98	85	}	Kalmar	»	
Öland	2	50	2	19	—	—	—	—	58	58	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	112	59		Gotlands	»	
Gotlands	2	43	2	14	—	—	—	—	55	25	33	73	—	—	—	—	—	—	—	—	143	44		Gotlands	»	
Blekinge	2	80	2	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	127	95	Indelningsbåtsman Roteringsbåtsman {	Blekinge	»	
																					125	22				
Kristianstads { Kristianstads	2	77	2	12	1	39	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	104	18	}		Kristianstads	»		
Engelholms	2	78	2	13	1	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—								
Cimbrishamns	2	68	2	08	1	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—								
Malmöhus	2	72	2	11	1	48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	126	51	—	—		Malmöhus	»	
Hallands	2	71	2	11	1	38	1	73	55	98	—	—	—	—	—	—	—	—	—	146	06	—	—		Hallands	»
Göteborgs- och Bohus	2	89	2	22	1	40	—	—	64	16	—	—	—	—	—	—	—	—	150	62	121	34		Göteborgs- och Bohus	»	
Elfsborgs	2	93	2	21	—	—	—	—	58	86	—	—	—	—	—	—	—	—	120	19	117	66		Elfsborgs	»	
Skaraborgs	2	69	2	18	—	—	—	—	57	90	—	—	—	—	—	—	—	—	128	94	—	—		Skaraborgs	»	
Vermlands	2	98	2	38	1	48	—	—	60	89	—	—	—	—	—	—	—	—	139	89	—	—		Vermlands	»	
Örebro { Nerike	2	66	2	23	1	25	—	—	—	—	—	—	20	14	3	08	2	62	97	75	—	—	}	Örebro	»	
Bergslagen	2	75	2	29	1	28	—	—	—	—	—	—	—	—	2	74	—	—	101	34	—	—				
Vestmanlands	2	51	2	07	—	—	—	—	60	71	—	—	—	—	2	91	2	07	140	11	—	—		Vestmanlands	»	
Kopparbergs	3	03	2	42	1	39	1	90	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	121	32	—	—		Kopparbergs	»	
Gefleborgs { Gestriklands	2	82	2	38	—	—	—	—	58	93	—	—	21	34	3	20	2	53	88	02	101	10	}	Gefleborgs	»	
Helsinglands	3	—	2	43	—	—	—	—	56	96	—	—	22	29	—	—	2	74	86	39	100	70				
Vesternorrlands	2	98	2	57	—	—	—	—	58	96	—	—	21	70	—	—	2	80	—	—	146	29		Vesternorrlands	»	
Jemtlands { Jemtlands	—	—	2	67	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	69	13	—	—		Jemtlands	»	
Herjeådalens { Herjeådalens sockn:r	—	—	2	58	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	}	Vesterbottens	»	
Ytter Hogdals s:n	—	—	2	57	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Vesterbottens	—	—	2	92	—	—	—	—	47	95	—	—	—	—	—	—	—	—	86	46	77	23		Vesterbottens	»	
Norrbottnens	—	—	2	74	—	—	—	—	49	68	—	—	—	—	—	—	—	—	88	27	102	88		Norrbottnens	»	

Hör till Särskilda Utsk. Utl., 1878, N:o 2.